

LIBRARIES

UNIVERSITY OF WISCONSIN-MADISON

Aurora thesaurusque philosophorum. 1577

Paracelsus, 1493-1541

Basileae : [Thomas Guarinus], 1577

<https://digital.library.wisc.edu/1711.dl/U5LCXPQ2WEMCJ8I>

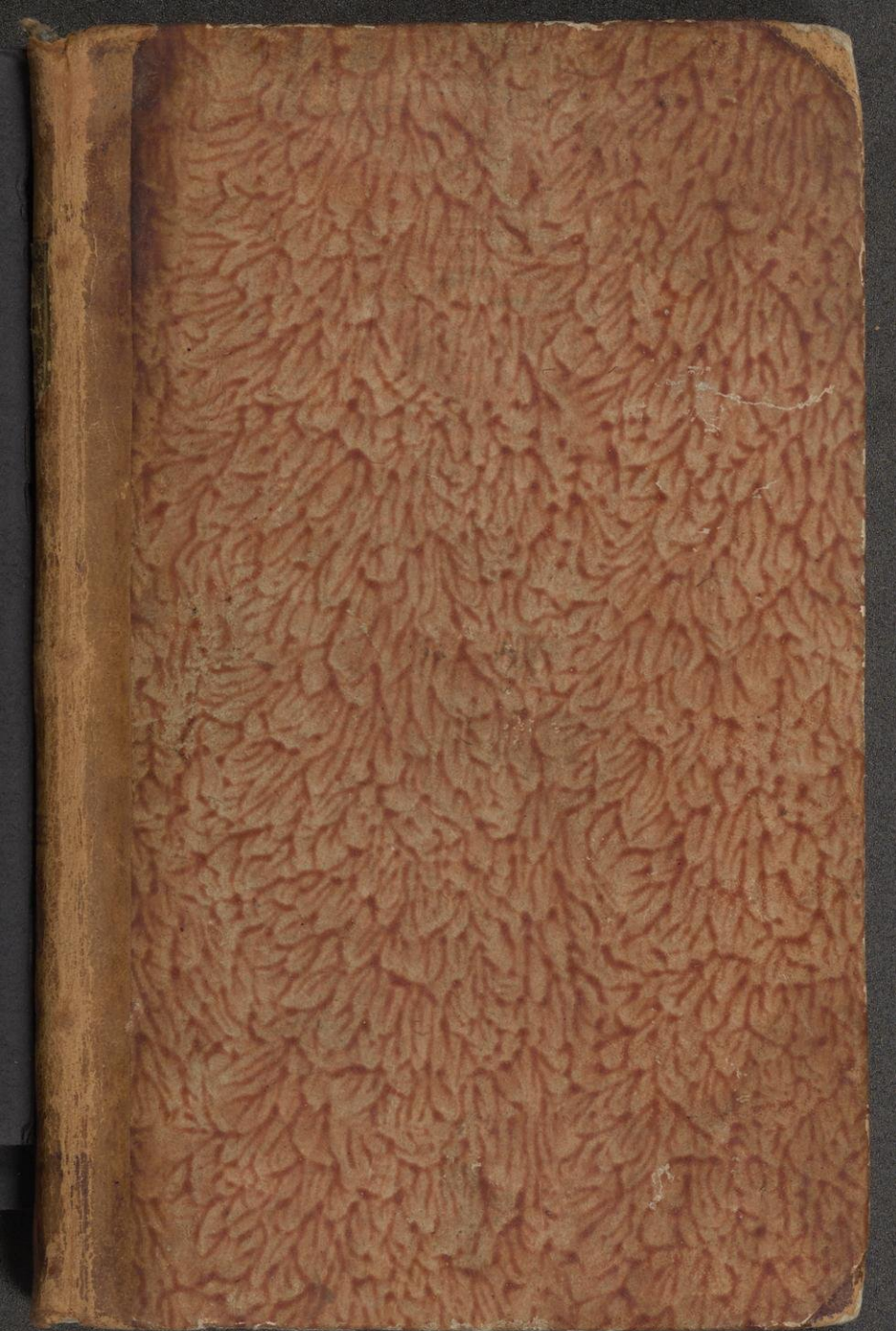
<https://creativecommons.org/publicdomain/mark/1.0/>

For information on re-use see:

<http://digital.library.wisc.edu/1711.dl/Copyright>

The libraries provide public access to a wide range of material, including online exhibits, digitized collections, archival finding aids, our catalog, online articles, and a growing range of materials in many media.

When possible, we provide rights information in catalog records, finding aids, and other metadata that accompanies collections or items. However, it is always the user's obligation to evaluate copyright and rights issues in light of their own use.

1281

V. Brooge. univelle 1° Paralalse (phi.
Lyppe - auctore - thiophraste Bombast
de hohenheim) et 2° Dorn
(gerard)

Ex libris
Phile

13

1281

(ph.
mbast
u

The Library
of the

University of Wisconsin

The Alchemical Collection
of
Denis I. Duveen

Purchased 1951

THE
QUE
Theor
Phi

Mo
D V
coll
repa

As
G

A V R O R A

T H E S A V R V S -

Q V E P H I L O S O P H O R V M ,
Theophrasti Paracelsi , Germani
Philosophi, & Medici præ cunctis
omnibus accuratissimi.

Accessit

Monarchia Physica per G E R A R -
D V M D O R N E V M , in defensionem Para-
celsicorum Principiorum, à suo Præcepto-
re positorum.

Præterea

*Anatomia uiua Paracelsi, qua docet autor præter se-
ctionem corporum, & ante mortem, patienti-
bus esse succurrendum.*

I 5

77.

B A S I L E A E .

THE HISTORY OF THE

ROYAL SOCIETY OF LONDON

FROM THE YEAR 1660 TO 1700

BY JOHN VAUGHAN

IN TWO VOLUMES

LONDON

PRINTED BY R. CLAY AND COMPANY

ST. MARTIN'S LANE

II
P
P
lic
A

ne
su
De
om
tib
len
cat
rim
No

ILLVSTRISSIMO AC
POTENTISSIMO PRIN-
cipi, Francisco Valesio, Henrici II.
Piæ Memorix Regis Galliarum Fi-
lio, Fratrisque Regis Vnico, Duci
Andegauorũ, Biturigum Alen-
conio, Turonensi, &c.

Salus.

Non sine Fato factũ, Illustris-
sime Princeps existimandũ,
vt Serenissimi Regis Francis-
ci Magni Valesij, eius nomi-
nis I. Piæ Fælicisque Memorix, Tuæ Cel-
sitatis Aui, nomen geras, Cum re ipsa
Magni eius Animi dotes atque virtutes
omnes facile referas: accitis vndique pollen-
tibus ingenio viris, qui suscitandis, proue-
hendis, ab iniurijs vindicandis, et ad Veri-
tatis normã adducendis, in omni scientia-
rum genere bonis artibus, nauent operam.
Non immeritò igitur, si quid isti viri suis

lucubratiunculis (Deo dante tamen) asse-
cuti sint, Benefactori suo Deo primùm, de-
nique Principibus eiusmodi Mæcenati-
bus, dicatum volunt. Id ipsum et Henricus
Ille II. Rex Potentissimus, Piae Memoriae
Pater, ac modo Henricus III. etiam Rex
Inuictissimus Frater, Fœlicis Gallia Reges
omnes, semper in delicijs habuerunt. Quid
enim Regibus ac Principibus dignius esse
potest, quàm ardua regiminũ Consilia, lite-
ris interdum vt salibus condere? Hoc ipsum
attestatur, ea in re, Animi tui splendorem
eximium, dum etiam Translationẽ Phy-
sicam librorũ Germanicorum Theophra-
sti Paracelsi, Germani Philosophi præ cæ-
teris acutissimi, doctissimi que viri, maxi-
mopere fieri cupiat, vt & Gallia per te, Li-
teraria hac fœlicitate fœcundior euadat.
Cui muneri quidem & officio, quòd me (li-
cet indignum) Celsitas Tua præscere di-
gnata sit: Tuo sub tuto Patrocinio, non nisi
fœli-

faeliciter auspicari possum: idque maximè,
quia labor hic, eò neruos totos intendit, vt
ars medica potissimum & physica, falsis in-
nixa fundamentis Aethnicorum, ad sua
nempe veritatis primordia redeant. Non
parum sanè referre videtur, quibus medi-
camentis, quibusuè medicis, homines, prae-
sertim Reges atq; Principes, vitam suã com-
mittant, prospicere. Sunt enim ipsamet
qua haectenus vsu veniunt, male sana, &
corruptioni obnoxia pharmaca, vt etiam
per se aliquantisper aseruata, & nõ asump-
ta, morbescant, morbosque quos propulsare
deberent, potius introducant. Quando qui-
dem ex quouis generari, sibi simile necessũ
est, vt ex morbo morbum: non aliter, vt ex
sano sanum, ex corrupto corruptum. Do-
cet itaque Praeceptor noster Paracelsus, lon-
gè prastantiori Methodo, corruptione laxa
dissonaque vitæ membra, medicamentis ab
omni corruptibili remotis, arte spagirica,

multifariam ad Unitatis & sanitatis proportionem, sympathia quadam adducere: non ex infidelium Aethnicorum scholis, verum ex vero scientiarum omnium vnico fonte, centroq; Veritatis, cuius ignari fuerunt Aethnici prorsum, & eorum discipuli. Utin Monarchia mea patebit latius: quaquidem artis medicae vera fundamenta solidissimis argumentis, innotescant, & quae Paracelsus prodit in lucem principia medica, in concusso fundamento stabilientur. Breuibus vt rem expediam. Ars & omnis sapientia nulla, quae non ex Unitatis Veritatisque centro fluxerit, vt ex puncto linea. Suscipe igitur Princeps Illustrissime quae a se, de manibus humilimi serui tui, quae haetenus ita luculentè, fuerunt inaudita, Patrocinioque tuere contra giganteos homines inimicos veri, vt potes, etiam ab iniurijs et inuidia defende. Interea valere Tuam Celsitatem in Iesu Christo, & in animum vivere

Epistola Dedicatoria.

7
vivere feliciter opto. Datum Basileæ pris-
die Idus Augusti 1577.

Illustrissimæ Tuæ Celsitatis

*Humilimus Interpres.
Germanicus.*

Gerardus Dorn.

A 4

Aurora Philosophorum Doctoris
THEOPHRASTI PARACELSI,

Capitulum Primum.

De Origine Lapidis Philosophici.

Rtium inuentor primus Adam, quòd rerum omnium cognitio-
nè haberet, post lapsum æquè
atque ante lapsum, inde præsa-
giuit mundū per aquā transitu-
rū. Hoc ipso factū etiam, vt eius successores
duas lapideas tabulas erigerent, quibus om-
nes artes naturales insculperunt, idq; Hie-
roglyphicis characteribus, vt præfagium hoc
posteris etiam innotesceret, ac obseruaretur,
periculorum tempore prouidendum esse.
Noach postmodum in Armenia tabularū
vnā inuenit sub monte Araroth, transacto
Diluuiō. Qua quidem superioris firmamenti,
& inferioris globi nec non planetarum
cursus designabantur. Tandem vniuersalis
hæc notio, particulatim in diuersa distra-
cta, viribus suis imminuta est, vt istiusmodi se-
paratio, hunc astronomum, illum porro ma-
gum, alium cabalitam, quartum verò alchi-
mistam effecerit. Vulcanicus ille Abrahā Tu-
balchain astrologus & arithmeticus maxi-
mus, ex Ægypto in regionem Chanaan tra-
duxit,

duxit, unde tantum in fastigium Ægyptij sur-
 rexerunt, vt ab istis etiam ad alias nationes
 eiusdem rei sapientia transferit. Quando-
 quidem Patriarcham Iacob oues picturasse
 varijs coloribus, magiæ membro factū fuit.
 Semper enim Chaldei, Hebrei, Persæ, & Æ-
 gyptij, penes Theologiam has artes libera-
 les, suis Proceribus, atque Sacerdotibus, vti
 summam philosophiam proposuerunt ad-
 discendam. Non secus euenit Moysis tem-
 poribus, quibus cū sacerdotes, tum ipsi
 medici, magos inter electi sunt: isti quidem
 in illorum iudicium, quod sanitatem con-
 cernebat, presertim in lepra cognoscenda.
 Moyses etiā cura et impensis filia Pharaonis
 scholis Ægyptiorum instructus est, vt in
 eorū sapientia præcelleret. Nō aliter Daniel
 ab ineunte ætate Chaldeorum doctrinā su-
 xit, vt in cabalisticam euaderet. Testantur eius
 diuina præfagia, & expositiones istorum
 verborum. *Mene Mene Tecelphares.* Per pro-
 pheticam & cabalisticam artem verba hæc
 intelligenda sunt. Artis huius cabalisti-
 cæ traditio, apud Mosen & prophetas fami-
 liaris admodum fuit, atque plurimūm vsita-
 ta. Elias propheta suis cabalisticis numeris,
 multa prædixit. Itidem & antiqui sapientes
 hæc arte naturali, & mystica, Deum ex æquo
 nosce didicerunt, ac in eius mandatis huius-
 modi legibus firmiter perstiterunt & ambu-

larunt. Pariformiter & libro Samuelis habetur, Berelisticos Diaboli sortem nō fuisse secutos, verū diuina permissione visionum apparitionumque verarum fuisse participes, quod quidem lib. de supercœlestibus latius vrgebimus. Donum eiusmodi sacerdotibus in diuinis p̄ceptis ambulantibus à Domino Deo cōcessum est. Mos Persis fuit, neminem in regem p̄ter sophum re ac nomine sublimatum admittere: quod utique patet hoc ipso regum suorum nomine Sophi. Tales etiam extiterunt illi sophi ac magi Persæ, qui Christū Iesum ab oriente quæsiuerunt, et sacerdotes naturales appellati sunt. Ægyptij quoque à Chaldeis & Persis hanc magiam & philosophiam affecuti, suos sacerdotes eandē sapientiā addiscere vulerunt: in qua etiam tantum fructum fecerunt, vt circumuicinis omnibus regionibus venirent in admirationē. Hac de causa Hermes verè Trismegistus nominatus est, quia Rex tum Sacerdos atque Propheta, Magus, & Sophos rerum naturalium fuit. Talis etiā et Zoroastes extitit.

Capitulum secundum.

Quo declaratur, bonam partem huius sapientie, Græcos ab Ægyptijs hausisse, & ab istis ad nos derivasse.

Post

Postmodum vbi filius Noach, tertiam mundi partē occupauit à Diluuiο, hæc ars in Chaldeam & Persiam vi quadam irrupit, & inde in Ægyptū. Id ipsum supersticiosi & idololatræ Græci cū subodorassēt, eorum aliqui qui sagaciores erant, ad Chaldeos se contulerunt, & ad Ægyptios, vt ex eorum scholis eandem haurirent sapientiam. Verumenimvero, cū non arrideret eis theologicū byblicum uē legis Mosayicæ studiū, proprio suo genio confisi, à recto fundamento naturalium eiusmodi secretorum & artiū exciderūt. Exemplo patet, cū tam fabulose de Moyfis doctrina senserint ac titubarūt. Ægyptijs mos fuit, eiusmodi traditiones excellentis sapientiæ, non nisi figuris ænigmatibus, & abstrusis historijs atque vocabulis proponere. Quæ postmodum Homerus artificio mirando pœmatum adumbravit. Accessit & Pythagoras, qui plurima ex lege Moyfis & veteris testamenti permiscuit. Pariter & Hippocrates, Thales Milesius, Anaxagoras, Democritus & alij, sua non desierunt ingenia his applicare. Quamuis eorum nullus Astrologiæ, Geometriæ, Arithmeticæ vel Medicinæ verarum peritus esset. Impediuit eos nimirum sua superbia, quæ discipulos aliarum nationum admittere noluit. Cūque non nihil à Chaldeis, & Ægyptijs percepissent, longè superbiore accidentem quàm

quàm antea natura facti, subtilioribus fig-
mētis rē ipsam acuere nō verentes, philoso-
phiam quandam describere conati sunt, quę
postmodū à Grecis ad Latinos deriuauit. Qui
randem hac imbuti & instructi, suis quoque
dicterijs adornarunt. Ab his omnibus, per
totam Europam disseminata philosophia
hęc, multas Academias construxit, in eius
dogmatum propagationem, qua iuuentus
instrueretur, et in hunc vsque diē penes Ger-
manos et alias nationes viget.

Capitulum tertium.

Quidnam docebatur in Aegyptiorum scholis.

Chaldei, Persę, & Aegyptij habuerunt
eandem arcanorum naturę cognitio-
nem, & eandem religionem, mutatis dum-
taxat nominibus. Chaldei, & Persę suam
doctrinam vocant Sophiam atque Magiam.
Aegyptij verò, ob sacrificium, suam sapien-
tiam appellant sacerdotium. Persarum Ma-
gia, & Aegyptiorū Theologia docebatur o-
lim in scholis simul ambæ. Quamuis in Ara-
bia, Africa, & Grecia scholę multę, doctiq;
viri fuerint, vt Albumazar, Abenzagel, Ge-
ber, Rasis, & Auiceña: apud Arabes; Machaõ,
Podalirius, Pythagoras, Anaxagoras, Demo-
critus, Plato, Aristoteles, & Rodianus penes
Grecos, nihilominus varij sensus inter se
fuerunt, & quod ad sapientiam Aegyptiorū
attinet

attinet discordes extiterunt. Pythagoras ea de causa Sophus appellari noluit, quia Sacerdotium Ægyptiorū & sapientia perfectè, vt par erat, minimè docebatur, & si multa nihilominus inde reportasset mysteria & arcana, Anaxagoras quoque plurima. Patet ex disputationibus, quas de sole, & eius lapide facit, & quas à morte sua reliquit. Ægyptijs tamen contrarius in multis fuit. Quapropter & ipsi, noluerunt appellari Sophi, nec Magi, sed Pythagoram ea in re imitantes, philosophiæ nomen assumpserūt: ipsi tamē non nisi scintillas quasdā vt umbras ex Magia Persarum & Ægyptiorum reportarunt. Verūm Moyses, Abraham, Salomon, Adam, Elias, & Magi ab oriente ad Christum venientes, veri Magi fuerūt & Sophi diuini, nec non Cabalistæ. Cuius artis & sapientiæ Greci, parum aut prorsus nihil experti fuerunt. Quapropter istorum scilicet Grecorum philosophicam sapientiam, vt speculationē ab alijs veris artibus & scientijs, longè latèq; distantem ac separatam relinquimus.

Capitulum quartum.

*Quales Magi fuerunt Chaldei, Persæ
& Ægyptij.*

Multi tentarunt secretissimam istorum sapientum Magiam cum scrutari, tū in usum reducere, Id ipsum tamen haecenus factum

factum non extitit. Plerique hac nostra tem-
 pestate exaltant Trithemium, alij Baconē,
 & Agrippam, ob Magiam & Cabalam quæ
 minimè concordare videntur, ignorantes
 cur faciant. Magia quidem est ars & facul-
 tas, per quam ad elementorum, corporum,
 & fructuum eorum, proprietatum, virium,
 operationumque abstrusarum peruenitur.
 At ipsa Cabala, ex anagogia, viam ad Deum
 hominibus struere videtur: quinam cum ip-
 so agendum, & ex ipso prophetandū. Nam
 plena est diuinis mysterijs Cabala, vti Ma-
 gia naturalibus arcanis: præfagia siquidem
 illa ex natura futurorum & presentium effa-
 ri docet. Eius enim operatio cōsistit in crea-
 turis omnibus tam cœlestibus, quàm terre-
 nis corporibus cognoscendis intrinsecus,
 quid in ipsis occultetur, quæ vires lateant,
 cui destinata sunt ab initio, tum quibus pro-
 prietatibus dotata. Hæc et similia vinculum
 sunt, quo cœlestia terrenis coniunguntur, vt
 oculariter etiam aliquando percipi potest
 ac sensualiter, ab operationibus suis. Talis
 influentiarum cœlestium coniunctio, vel im-
 pressio, qua operantur in inferiora corpora
 cœlestes vires, Gamahea Magis, vel matri-
 monium, virium & proprietatum cœlestiū
 cum elementaribus corporibus dicta fuit o-
 lim. Inde fluxerunt excellentissimæ comix-
 tiones corporum omnium cœlestium, atq;
 terre-

terrenorum, Solis videlicet, ac planetarum,
 item vegetabilium, mineralium, & anima-
 lium. Diabolus tentauit conatibus totisque
 viribus, eiusmodi lucem obfuscare. Nec in
 totum sua spe frustratus, cum totam Græciã
 ea priuarit, & eius loco speculationes hu-
 manas, & meras blasphemias in Deũ, & filiũ
 eius, eò gentium introduxit. Magia vtique
 suam originẽ ex diuino Ternario, & ex Tri-
 nitate Dei duxit originem. Etenim creatu-
 ras omnes hoc Ternario Deus insigniuit, ac
 digito suo Hieroglyphicum hunc Ternariũ
 ipsis inculpsit, vt nihil etiam in rerum na-
 tura valeat assignari, vel adduci, quod hoc
 magisterio diuini Ternarij careat, quodũe
 hunc oculariter non demonstrat. Creatura
 quidem, nobis Creatorem ipsum intelligere
 ac videre docet: vt etiam diuinus Paulus ad
 Rom. testatur. Fœdus hoc diuini Ternarij
 per totam substantiam rerũ diffusum, est indi-
 solubile: per quod etiã habemus arcana to-
 tius naturæ ex elemētis quatuor. Ternarius
 enim cum magico quaternario, perfectum
 septenarium producit, multis areanis dota-
 tum, notisque demonstratũ. Et quum qua-
 ternarius in Ternario quiescit, oritur lux mũ-
 di in Horizonte æternitatis, totũque vin-
 culum cum Deo nobis exhibet. Ad hæc etiã
 accedunt vires & operationes creaturarum
 omnium, & vsus earum suis arcanis, signis,
 caracte-

characteribus, & figuris insignitarum, vt in eis vix minimum punctum occultum relinquatur, quod non examinatione pateat. Quandoquidem vbi quaternarius & ternarius ad denarium ascendunt, eorum fit ad vnitatem regressus. In eo concluditur omnis occulta rerum sapientia, quam Deus cum verbo suo, tum creaturis manuum suarū, palam fecit hominibus, vt veram noticiam haberent earum: quod alio loco latius declaratur.

Capitulum quintum.

De potissima summaq; rerum essentia.

Magi per suam sapientiam affirmarūt, omnes creaturas ad Vnitam substantiam adducendas, quā suis mundationibus & purgationibus asserunt in tantam subtilitatem ascendere, diuinanque naturam, & occultam proprietatē, vt operetur admiranda. Considerarunt enim in terram redituram, & per supremam separationem magicam, perfectam quandam substantiā emergenturam, quæ tandem plurimis industriosis & valde prolixis præparationibus, ex vegetabilibus substantijs in mineralia, ex mineralibus in metallica, & ex perfectis metallicis substantijs attollitur, in perpetuam ac diuinam essentiam quintam, omnium cœlestiū ac terrestrium creaturarum essentiam in se conclu-

concludentem. Arabes & Græci, per caracte-
res occultos, & Hieroglyphicas descrip-
tiones Persarum & Ægyptiorum, ad secreta &
abstrusa mysteria peruenerūt, quibus adeptis,
& partim intellectis, partim verò non, ad
miranda quædam experiundo viderūt ocu-
lariter. Sed quia supercœlestes operationes
profundiùs laterent, quàm captus eorum
posset assequi, arcanum hoc non iuxta Ma-
gorum sententiam vocarunt supercœleste,
sed philosophorum arcanum, & ex senten-
tia Pythagorę lapidem eorum. Hunc qui-
cumque affecuti sunt, varijs adumbrarunt
figuris ænigmaticis, deceptorijsque simili-
tudinibus, comparationibus & vocabulorū
fictionibus: vt posteris eius materia saltem
occulta foret, cuius nulla vel minima haberi
posset noticia.

Capitulum sextum.

*De Varijs erroribus quoad materiam, inuen-
tionem eius & notitiam.*

Philosophi varia huic materiæ lapidis
nomina præfixerūt occultissima, à simi-
litudinibus allata. Hoc Arnaldus obseruans
in Rosario, summam inquit in materiæ lapi-
dis huius inuentione difficultatem existere.
Vegetabilem enim appellarunt, mineralem,
& animale, non iuxta literalem sensum,
vti norunt sapientes diuinorum arcanorum

& miraculorum eiusmodi lapidis experti. Huius exemplum præfert Raymundi Lullij lunaria, quæ flores mirandarum virtutum edit, familiares ipsis philosophis. Hæc non fuit eorum opinio tamen, vt per eam intelligeretur aliqua super metalla proiectio, vel præparatio talis inde fieret: verùm abstracta mens philosophorum alio spectat. Non aliter materiam suam appellarunt nomine Marragon, cui operatione occultam alchimisticam applicuerunt, cùm tamen id prorsus nihil denotet præter occultissimam quãdam similitudinem. Error etiam non minimus in vegetabilium liquoribus ortus est, quibus mercurium coagulare plurimi conati sunt, & postmodum fixatorijs aquis in lunam conuerrere, existimantes eum qui hac via citra metallorum auxilium coagulare posset, maximum affectum esse magisterũ. Et quamuis nonnullorum vegetabilium liquores id efficiant, non aliunde fieri, quàm ob resinam, pinguedinem aut sulphur terrenum quo abundant, iudicabitur: Hoc mercurij humiditatem, & vitam ad se trahit, quo sese permiscet illius substantiæ, coagulando præter omnem vtilitatem. Nam crassum & externum sulphur nullum, in vegetabilibus, ad perfectam proiectionem in alchimia aptum esse, compertum est mihi: quod etiam nõ sine maximo dispendio experti sunt plurimi.

imi. Etsi nonnulli succo Titimalli albo lacteoq; propter calorem intensum & acutum in eo existentem, coagularunt mercurium, & eiusmodi liquorem lac virginis appellarunt, falsum tamen fundamentum hoc fuit. Non secus de succo Chelidoniae existimandum, licet colore suo imponat oculis, ac si doratum esset auro. Colligetes inde vanum quid, certo ac determinato tempore, vegetabile hoc eradicarunt, ex quo animam vel quantum esse venati sunt, vnde coagulantem ac permutantem tincturam efficerent, verum & hinc nihil præter fatuum errorem ortum.

Capitulum septimum.

De erroribus eorum qui lapidem quærunt à vegetabilibus, vt supra.

ALchimistarum aliquot, expressum est chelidonia succum ad spissitudinem vel consistentiam excoxerunt, exposueruntque soli, vt in massam duram per se coagularetur, quæ postmodum in puluerem minutissimum contusa nigri spadiceius coloris, mercurium projectione verteret in solem, quod vanum esse compererunt. Alij admiscuerunt huic pulveri sal armoniacum: alij colchotar trioli, opinantes ea via se ad optatum peruenire finem potuisse. Solutionibus in flauam aquam adduxerunt, vt sal armoniacum, tincturæ præberet ingressum in mercurij sub-

stantiam, nihil tamen inde factum est. Nonnulli prædictorum loco, succos Persicariæ, Bufonariæ, Dracunculi, foliorum salicum, Titimall, Cataputiæ, Flammulæ, ac similiū simul vnà cū ipso mercurio, per dies aliquot, vitro vase conclusos, in cineribus tenuerūt, accidit vt inde mercurius in cinerem vertetur, sed perperam & nullo fructu. Decipiēbārur enim isti, vanis vulgi rumoribus, quibus iactatum fuit, eum qui mercurium, absq; metallis coagulare posset, habere magisteriū integrum, vt supra memenimus. Eorum plurimi ex vegetabilibus salia, olea, & sulphura traxerunt arte, sed frustra. Nam ex salibus, oleis, aut sulphuribus eiusmodi, nulla coagulatio mercurij, vel perfecta proiectio, neque tinctura fieri potest. Quod verò philosophi, materiam suam arbori cuiusdam aureæ ramorum septem comparent, intelligūt eam in suo spermate, metalla septē concludere, & in eo latere. Quapropter materiam suam vegetabilem esse dixerunt: tum etiam quia non aliter quàm naturales arbores, suo tempore varios flores proferunt, materia lapidis colores pulcherrimos patefacit, in florum suorum productione. Item ea de causa, quia ex terra philosophica, materia quædam exurgit, vt virgultum spongiæ terræ simile, dicunt arboris suæ fructum ad cælum tendere. Ideo protulerunt in vegetabilibus natura,

ruræ, totius rei cardinem verti, sed nõ in vegetabilibus materiæ: tum etiam quia suus lapis animam, corpus, & spiritũ in se continet, vt vegetabilia.

Capitulum octauum.

De his qui Philosophorum lapidem in animalibus quesierunt,

Similitudinaria quadã appellatione materiam suam, lac virginis esse dixerũt, & rosei coloris benedictum sanguinem, qui tamen solis prophetis & filijs Dei conuenit. Inde Sophistæ collegerunt materiam philosophicam hanc, in animalium sanguine, vel hominis existere, occasione sumpta, quòd ex vegetabilibus nutriantur. Alij in capillis, in sale vrinæ, in Rebis. Alij in ouis gallinarum, in lacte, in ouorum corticum calce: quibus omnibus mercurium figere posse putarunt. Extraxerunt aliqui ex fetido lotio sal, credentes lapidis esse materiam. Non desierunt qui lapillos in Rebis repertos materiam esse iudicarent. Alij membranas ouorum asperri- mo lixiuio macerarunt, quibus etiam ouorũ calcinatos cortices albissimos niuis in modũ admiscuerunt, his attribuentes arcanũ fixationis ad mercurium inuertendum. Alij ouorum albumen argento comparantes, & auro vitellum, in suam elegerunt materiam, admistis sale comuni, armoniaco, tartaroq;

vsto, simul ea vitro concluserunt, balneò que
 maris putrefecerunt, idque trantisper dum
 albus color in rubicundissimum, sanguinis
 instar abiret, Hoc ipsum in fœtidissimum de-
 stillarunt liquorem, prorsum inutilem, ad o-
 pus quod quærebant. Alij putrefecerunt al-
 bumen & vitellum ouorum, & inde Basilif-
 cus generatus est, quem in rubicundissimum
 puluerem exusserunt, eoque tingere puta-
 bāt, cuius autor fuit Gilbertus Cardinalis in
 suo tractatu. Plerique fella boum, & aliorum
 animalium, sale permisto cōmuni macerata,
 destillarunt in liquorem, quo cementationū
 pulueres imbutos, existimarunt metalla sua
 tingere posse magisterio quodam, quod par-
 tem cum parte nuncuparunt, & inde nihil
 actum est. Aliqui tutiā, suis cum additioni-
 bus, vt sanguine draconis, et alijs, cuprum
 aut electrum in aurū permutare conati sunt.
 Alij iuxta veterorum artem (vt aiebant) vi-
 ginti stelliones, plus minusuè concludebant
 olla, fameque redigebant ad insaniam, vt v-
 nam alia deuoraret, vnica superstitite, quam
 limaturis cupri vel electri pascebant, existi-
 mantes genus hoc animalum in ventriculo
 suo digestionem sola permutationem optatā
 efficere: postremò exurebant animal hoc in
 rubicundum puluerem, quem putabant au-
 rum esse, verū & eò decepti fuerunt, Alij
 tandem in piscibus quos Trutas vulgò solēt
 appel-

appellare, crematis per liquationem, aurum aliquoties inuenerunt, non alia de causa, nisi quia genus hoc piscium, in fluminibus atque torrentibus, squamas, aureasque scintillas colligere manderéque solitum sit, rarò tamen id contigit. Tales impostores potissimum inueniuntur in Aulis Principũ. Non est materia philosophorum in animalibus quæreda: hoc omnes admonitos velim. Attamen est quòd sciatur, philosophos lapidem suum animale appellasse, quòd postremis suis operationibus, virtute nobilissimi huius ignei mysterij, liquor obscurus ex ea materia in suo vase guttatim exudet. Inde protulerunt præsagium hoc, scilicet postremis temporibus, purissimum hominẽ in terras vêturum, per quem liberatio mundi futura esset, guttas hunc ipsum hominem, rosei rubesue coloris & sanguineas emissurum, quo medio mundum à labe redimeret. Pariformiter & sanguis sui lapidis (in suo genere tamen) leprosa liberabat metalla, suis ab infirmitatibus, & contagie. Quare non immeritò dixisse putarunt, suum lapidem animale esse. Hoc de mysterio Mercurius, ad Regem Calid ita loquitur, Mysteriũ hoc, solis Dei Prophetis permissum est cognoscere, quo fit, vt lapis hic animalis vocetur. Nam in sanguine lapidis huius, latet anima sua: componitur etiam ex corpore, spiritu

& anima. Simili ratione vocarunt suum Microcosmum, quod rerum omnium totius mundi similitudinem habeat, & inde rursus animale esse dicunt, vti Plato magnum mundum animal vocat.

Capitulum nonum.

De his qui lapidem quæsiuerunt in animalibus,

Accefferunt ignari, credentes lapidem esse triplicem, atque triplici genere secretum, vtrputa vegetabili, animali, & minerali. Quo factum, vt in mineralibus quæsiuerint. Hæc sententia, longè distat à philosophorum opinione. Afferunt enim, suū lapidē vniformiter vegetabilē, animalē & mineralē. Norandū ad hæc, naturam sperma suum minerale, in varia genera distribuisse, videlicet in sulphura, salia, boracia, nitra, armoniaca, alumina, arsenica, atramenta, vitriola, tutias, hæmatites, auripigmenta, realgara, magnesiæ, cinnabarim, antimonium, talcum, cachymiā, marcasitas, &c. In istis omnibus, natura nondum assecuta est materiam nostram. Quamquam in aliquibus dictarū specierum, miro se patefacit aspectu, in transmutationem imperfectorum metallorum, ad perfectionem adducendorum. Longa siquidem experientia, & igneum exercitiū, multifariam ostendunt permutationem, in materia mineralium : nedum ex coloribus in colores,

colores, verum etiã ex vna essentia in aliam, & ex imperfectione sui, in perfectionẽ. Quãuis etiam natura, medijs mineralibus, aliquam perfectionẽ, præparationibus sit profecuta, non ideo volunt philosophi, suam lapidis philosophorum materiam, ex vlllo mineralium progredi, licet lapidem suum esse mineralem dicant. Vnde Sophistæ, sumentes occasionem, ipsum mercurium, varijs torturis persecuti sunt: aliqui sublimationibus, coagulationibus, præcipitationibus, mercurialibus aquis, fortibus, &c. Quæ omnes erroneæ viæ vitandæ sunt, cū cæteris Sophistarum præparationibus mineralium, purgationibus, & fixationibus spirituum, atque metallorum. Quapropter lapidis præparationes omnes, vti Geberi, Alberti Magni, & similibus sunt sophisticæ, purgationes eorũ, cemerationes, sublimationes, destillationes, rectificationes, circulationes, putrefactiones cõiunctiones, solutiones, ascensiones, coagulationes, calcinationes, & incerationes, prorsum inutiles: cū in tripode athanore, furno reuerberatorio, liquefactorio, accidione, simo, cinere, arena, similibusque: rum in curcubita, pellicano, retorta, phyala, fixatorio, &c. Id ipsum de sublimatione mercurij, per minerales spiritus ad album & rubeũ, vti per vitriolum, salpetræ, alumen, crocum Martis, existimandum. De quibus omnibus,

falsò fabulatur ille Sophista, Ioannes de Rupecissa, tractatu suo de lapide philosophorù, albo & rubeo. Quæ simul, ementita somnia sunt omnia. Fugienda sunt etiã, particularia sophistica Geberi, prout sunt septenq; sublimationes, aut mortificationes itè reuificationes Mercurij, cū suis præparationibus, p sal vrinq; vel per sepulchrù factis quæ singula falsa sunt. Quidã alij, mineraliũ & metallorum sulphuribus, mercurium fixare conati, summè decepti fuerunt. Vidi siquidem, hac arte mercurium in corpus metallicum, per eiusmodi fixationes adductum, similitudine quidem, in omnibus, & per omnia, bonum argentum fingentem ac repræsentantem, verum in testa, falsum vt exitit, etiã apparuit.

Capitulum decimum.

De his qui lapidem & particularia quaesierunt in mineralibus.

Sophistarum nõnulli, tentarunt ex mercurio septies sublimato, ac toties dissoluto, fixum oleum emungere, medio quidẽ aquarum fortium, quo metalla imperfecta, in perfectionẽ adducerentur; at frustraneum opus hoc, relinquere coacti sunt. Aliqui vitriolum septies purgarunt, calcinatione, solutione, & coagulatione, & cū duarum partium armoniaci salis additione, sublimationeque, vt in aquam albam resoluere-
tur

tur, cui tertiam partem addidere mercurij
 viui, vt ea coagularetur aqua: mercurium to-
 ties postmodum, à dicto vitriolo, & armo-
 niaco sale sublimarunt vt in lapidem abie-
 rit. Hunc affirmarunt, ex vitriolo conceptū,
 rubeum sulphur esse philosophorum, quo
 cum solutionibus, & coagulationibus pro-
 gressi sunt ad lapidem, sed in proiectione, fe-
 cerunt nihil. Alij mercurium coagularunt,
 per aquam aluminis, in massam duram alu-
 mini similem, quam fixatorijs aquis fixarunt
 inutiliter. Sophiste, plurimas rationes fixan-
 di mercurium, sibi frustra præfigunt, quòd in
 mercurio, nihil perfecti còstantisue habeat-
 tur. Hoc fit, vt in vanum addantur ei minera-
 lia, per sophisticos processus, quibus omni-
 bus, ad maiorem sui malitiam excitatur, vi-
 uusque magis efficitur, & potius ad maiorē
 impuritatem adducitur, quàm ad aliquam
 perfectionem. Non est igitur, ab eo materia
philosophorum petenda: cū sit imperfectum
 quid, quod si ad perfectionem adduci queat,
 sophistarū progressibus valde difficile fuerit,
 imò impossibile, cū in eo nihil sit, quod in
 perfectionem excitari cogiue queat. Aliquī,
 sumserunt arsenicum aliquoties sublimatū,
 ac multoties oleo tartati dissolutum, & coa-
 gulatū, idq; fixare prætenderunt, quo cuprū
 in argentum verterēt, id ipsum & nihil, præ-
 ter sophisticam de albationem quandā præ-
 serulit.

se tulit. Etenim, arsenicum sanè minimè figi potest, nisi operator artista, spiritū eius tingentem ex æquo cognitum habeat, in quo quidem omnes dormitarunt philosophi, frustra conantes ex eo quid efficere. Quicūque igitur spiritum hunc ignorauerit, spem ipsum figendi nullam habeat, nec virtutem illi tribuēdi, qua transmutationis perfectionem acquirat. Quamobrem notum facio cunctis, dealbationem de qua mentio facta est, ex falso fundamento depromptam, eaq; falso cuprū dealbari, non immutari. Sophistæ, venerem ad hunc modum laruatam, atque fucatam, sui duplo admiscuerunt lunæ, aurifabris vendiderūt, & monetarijs: postremò verò, in falsos monetarios sese transmutarunt, nedum qui vendiderūt, verumetiam illi, qui emerunt. Aliqui ex sophistis, albi loco, rubeum arsenicum sumserunt, & hoc ipsum in falsam artem abijt. Quoniam quocūque modo præparetur, nihil præter albedinem exhibet. Nonnulli, progressi sunt vltèrius, ad sulphur cōmune, quod ita flauū coxerunt aceto, lixiuio, vel vrinis arcerrimis, per diem & noctem, vsque dū album emerfit. Postmodū, eleuarunt ipsum à sale communi, & calce ouorum, per sublimationem coxerunt, & sublimarunt, idque multoties, combustibile semper nihilominus extitit, licet album: eo tamen, crudum fixare mercurium,

rium,

rium, in aurum conati sunt, at frustra tentatū est, optima tamē inde cīnabaris, & pulcherima, omnium, quam viderim vnquā, resul-
tauit. Hanc fixare putantes, oleo sulphuris per cementationem, & fixationem, apparentiæ non nihil habuit, verū, secus atque res ipsa desiderabatur, euenit. Alij sulphur commune redegerunt in formam hæpatis, olei lini, laterini, vel oliuarū admistione, coquētes in aceto. Postmodum in lapidē marmoreum effundentes formā hæpatis effecerunt. Hoc destillarunt in oleum citrinum, igne lento primū, sed suo damno sunt experti, se nihil egisse, ad lunæ tincturam in aurum, vti putarunt. Vt mineralium infinitus est numerus, non aliter & præparationum eorum multa varietas: quarum, hoc loco latiore[m] facere mentionem distuli, quod peculiarem tractatum requirant. Cauendum etiam à sophisticis oleis vitrioli, & antimonij. Itidem ab oleis metallorum imperfectorum, & perfectorum, auri, siue argenti. Quoniam, etsi horum operatio potentissima sit in rerum natura, tamen verus processus, in hunc vsque diem, paucissimis cognitus est. Abstinentum etiam, à sophisticis præparationibus mercurij vulgi, arsenici, sulphuris, & aliorum similium, per sublimationem videlicet, per descensum, & fixationem cum aceto, sale petrae, tartaro, vitriolo, sale armoniaco,

niaco, ea tamen via & ratione, quam libri sophistarum docent. Item fugite sophisticas tincturas à marcasitis, & croco Martis de sumtas, & ab ea sophisticatione, quæ partis cum parte nomen habet: lunæ fixæ, similiūque nugarum. Nam, etsi aliquam superficialē veritatis apparentiam exhibeant (quæ quidem lunæ fixatio, parui laboris ac industriæ) tamen eiusmodi progressus præparationis, est nullus, & inualidus. Compassione motus igitur, erga beniuolos operarios artis huius, volui, verum philosophiæ fundamentum patefacere, tribus particularibus arcanis, videlicet: vno per arsenicum: alio per vitriolum: tertio vero, per antimonium explicatis. Ex quibus docebo veram projectionē, super mercurium & imperfecta metalla.

+ Capitulum undecimum.

De vero & perfecto arcano particulari ex arsenico ad albam tincturam.

Scripserunt aliqui, compositum arsenicum ex mercurio, & sulphure: alij ex terra & aqua, plerique ex natura sulphuris. Quocumq; modo id sit, eius natura talis est, vt rubeum cuprum, in album transmutet. Ad eam etiam præparationis perfectionem adduci potest, vt verè perfectèq; tingat. Non ea via, quam docent prauj sophistæ, vt sunt Geber in summa perfectionis, Albertus Magnus,

gnus, Aristoteles Chimista in libro perfecti magisterij, Rasis, & Polydorus: nam scriptores isti quotquot sunt, errant, vel ex inuidia, falsa quæq; scribunt, proponuntq; recepta, quia veritatem etiam ignorarunt. Arsenicū, in se tres continet spiritus naturales: primū volatilem, adustibilem, corrosiuum, & omnia metalla penetrantem. Hic spiritus dealbat venerem, & post aliquot dies reddit spongiosam. Quod artificium ad eos pertinet dumtaxat, qui causticam artem exercēt. Secundus spiritus, christallinus est, ac dulcis. Tertius, est spiritus tingens, segregatus ab alijs prædictis. Has tres in arsenico proprietates naturales, inquirunt veri philosophi, ad perfectam sapientum proiectionem. Barbifosores verò chirurgiam exercētes, dulcem, & christallinam expetunt naturam, à tingente spiritu separatam in vsum curationis vulnerum, & ad bubones, carbunculos, antraces & cætera similium vlcerum vitia, non nisi miti quodam artificio curanda. Cæterum spiritus ille tingens, nisi purum eius, ab impuro seiunctum sit, à volatili fixum, & à combustibili, tinctura secreta, proiectionem super mercurium, venerem, aut aliud quodcumq; metallum imperfectum, haudquaquam expediet ex voto. Philosophi omnes, arcanum hoc, vt mysterium excellentissimum occultarunt. Spiritum eiusmodi tingentem,

gentem, ab alijs duobus secretum, vt supra
coniunges spirituj lunæ, simulq; digeri per-
mittes, spatio triginta duorumque dierum,
ac vsq; dum corpus nouum induerint. Post-
quam ad quadragesimum diem naturalem,
calore solis, in inflammationem accensus
fuerit, apparet spiritus candore nitido, per-
fectoq; tingendi præditus arcano. Tandem,
ad projectionem aptus est, videlicet, eius
pars vna, super sedecim partes imperfecti
corporis, iuxta præparationis acuitatem.
Apparet inde luna lucens, & excellentissi-
ma tamquam è terræ visceribus eruta.

Capitulum duodecimum.

*De arcano vitrioli, rubeaq; tinctura ex
eo prolicienda.*

Vitriolum, nobile admodum inter cæ-
tera minerale, plurimæ semper existi-
mationis, penes philosophos existit, quòd
præ cunctis, Altissimus Deus hoc dotibus
miris adornarit. Eius arcanum, figuris æni-
gmatibusq; velarunt, vt hoc est. *Visitabis inte-
rario terræ, rectificando inuenies occultum lapi-
dem veram medicinam. Per terram intellexe-
runt, vitriolum ipsum, & per interiora ter-
ræ, dulcedinem eius, ac rubedinem. Quo-
niam in occulto vitrioli subtilis, nobilis,
& fragrantissimus succus, ac purum oleum
later.*

laret. Cuius prolektionis modus, calcinatione, vel destillatione haudquaquam aggradiendus. Etenim viriditate sua priuari minimè debet: qua quidem, statim atq; spoliatum erit, arcano pariter, & viribus carere necessum est. Notandum vtique hoc loco, mineralia nedum, verum etiam ipsa vegetabilia, similiaq; virorem extrinsecus demonstrantia, rubeum sanguinis instar oleū in se continere, quod arcanum eorum est. Inde patet, pharmacopeorum destillationes irritas, vanas, atq; stultas, nulliusq; momenti esse, quòd sanguineum ruborem vegetabilium, prolicere minime norint. Ipsa natura sagax, vegetabilium aquas omnium, in citrinum colorem vertit, & inde post, in rubicundissimum vt sanguis oleum. Tardiùs id ipsum fieri, causa potissima est, destillatium operantium ignorantium nimia præcipitatio, quà viriditas absumitur. Naturam suis viribus corroborare non didicerunt, quò nobiles ille viror, per seipsum in ruborem debet rectificari. Exemplo vinum album est, seipsum in citrinum colorem digerens, & successiuo tempore, botri sui virens color, in rubeum sub coeruleo latentem per se vertitur. Deperdita igitur vegetabilium, & mineralium viriditate, per ignauiam operantiū, essentia pariter & spiritus olei, balsamique arcanorum nobilissimi, perierit.

Capitulum decimumtertium.

De processu vitrioli ad rubeam tincturam.

Vitriolū in se multas lutofas & viscosas imperfectiones cōtinet: quapropter a qua viriditas eius elicienda sæpius, & rectificāda, vsq; dū terrę omnes impuritates exuat. Quibus transactis rectificationibus omnibus, apprimè cauendum, ne materia soli sit exposita, quòd hic, virorem illius in pallorē vertat, absorpto simul arcano. Calido seruetur hypocausto cōtecta, ne puluere sordeat. Digeratur postmodū vitro clauso, mensium aliquot spatio, ac tantisper, dum varij colores appareant, suprēmaq; rubedo. Nec dum isto processu, rubedo satis fixa fuerit existimanda, quin ab interioribus, accidētalibusque terrę sit inquinamentis, repurganda latius, ad hunc modum. Rectificāda venit aceto, donec terreum inquinamentum prorsus ablatum sit, fecesq; semotæ. Hęc est eius tincturæ vera, & optima rectificatio, de qua, benedictum oleum est eliciendum. Ab ea vitro conclusa diligentius, alembico superposito mox, et bituminatis commissuris, ne spiritus exhalet, eius olei destillatione, spiritus, igne suauī lentoque proliciendus est. Oleum hoc, pharmacopolico balsamo quouis, & aromatico delectabilius atq; dulcius, acridine carens omni. Residebit in fundo cucurbitæ, terra quædam albissima, nitens candensque

que niuis instar, hanc serua tuereque ab omni puluere. Ea ipsa terra, prorsum à sua rubedine separata est. Inde subsequitur maximū arcanum, vrputa super cœleste matrimoniū animæ summè purificate, & ablutæ per agni sanguinem, cum splendente nitido, purificatoque suo corpore. Hoc est verum matrimonium supercœleste, quò vita prolongatur in diem postremum, destinatumq;. Ad hunc igitur modum, anima spiritusque vitrioli (qui sanguis eius existunt) cum suo corpore copulantur purificato, vt in æternum sint inseparabilia. Quapropter, excipe terrā hanc nostram foliatam, phyla vitrea, cui sensim oleum suum affundatur. Animam suam corpus, momēto recipiet amplecteturq;. Quandoquidem corpus, animę desiderio plurimū afficitur, & animā corporis amplexu perfectissimè delectatur. Coniunctionē eiusmodi, positam in arcanorū furnum, quadraginta diebus ibidem contineto. Quibus transactis, oleum habebis absolutissimū mirandæ perfectionis, quo mercurius, & reliqua metalla quæuis imperfecta, vertūtur in aurum. Iam, ad multiplicationem, animum applicemus. Recipe mercurium corporale, portione duarū partium, quē tribus eiusmodi pōderis partib. olei dicti perfundas, ac maneāt simul diebus quadraginta. Hac proportione pōderis, & ordine, multiplicatio fit in infinitum.

Capitulum decimumquartum.

*De secretis, & arcanis antimoniij, ad rubeam
tincturam, in transmutationem.*

ANtimonium, est verum auri balneum. Philosophi autem, vocarunt illud examinatore, & Stilangem. Poetæ verò, dicunt in eo lauacro, Vulcanum lauiffe Phœbum, & ab omnibus sordibus, imperfectiōnibusque repurgasse. Natum est ex purissimo nobilissimoque mercurio, & sulphure, sub vitrioli genere, in metallica forma splendoreque. Nonnulli philosophi, vocarunt album plumbum sapientum, vel simpliciter plumbum. Sumito igitur antimoniij, eiusque perquam optimi, quantum voles, hoc ipsum in aqua forti sua dissolutum, in aquam frigidam eijciatur, addito tantillo croco Martio, ut in sedimentum ad fundum vasis decidat: aliter enim feces non exiit. Postquam ad hunc modum solutum erit, summam acquisierit pulchritudinem: ponatur in vitrum, luto compactissimo circumquaque munitum, vel in bociam lapideam, & admisceatur rutiae calcinatae, sublimatæ, ad perfectum gradum ignis: cauendum accuratius à liquefactione, quoniam disrumpit vitra nimio calore. Ab vna libra huius antimoniij, habetur sublimatio, dierum spatio duorum perfecta. Sublimatum hoc, in phiala positum, ut tertia parte aquam
attin-

atingat, lutato vase, ne spiritus euolet, suspendatur supra tripodem arcanorum, & vrgeatur opus igne lento primùm, solis caloris instar estate media. Tum demum, decimo quoque die, sensim augeatur. Etenim calore nimio rumpitur vitra, nonnunquam & furnus in frustra dissilit. Dum vapor ascendit, varij colores apparent: moderetur ignis tanrisper dum rubea materia cõspiciatur. Postmodũ aceto soluatur acerrimo, fecibus abiectis: abstrahatur acerum, iterumque soluatur in aqua communi destillata, quæ rursus abstrahatur, & sedimentũ igne vehementissimo destilletur, vitro clauso accuratissimè: ascendet corpus totum antimonij, in oleum rubicundissimum, rubini colorem referens, in vasq; receptorium guttatim defluet, odoris fragrantissimi, dulcissimiq; saporis. Hoc est summum arcanum philosophorum, in antimonio, quod inter oleorum arcana, plurimi faciunt. Postremò tandem, oleum solis fiat, ad hunc modum. Sumito purissimi solis, quantum voles, hoc solui curabis in spiritu vini rectificato. Spiritus abstrahatur aliquoties, totiesque soluatur iterum: postrema solutio seruetur cum spiritu vini, & circuletur per mensem. Postmodum, destilletur aurum volatile, & vini spiritus per alembicum ter quaterũ, vt in recipiens vas defluat. ac in summam suam essentiam adducatur. Ad me-

diam vnciam istius auri soluti, addatur vncia vna olei antimonij. Hoc oleum, illud amplectitur, in calore balnei, vt à se non facile dimittat, etiamsi spiritus vini abstrahatur. Hac via, habebis summū naturę mysterium, & arcanum, cui par, in rerum natura haudquaquam assignari potest. Bina hæc olea modo qui dictus est, vnita, concludantur in phiala, & suspendantur in tripode per mentem philosophicam, igneq; lentissimo foueantur. Quamquam, si temperetur ignis debita proportione, triginta & vno diebus, negotium hoc absoluitur, & in perfectionem adducitur, qua mercurius & imperfecta metalla quæuis, auri perfectionem acquirunt.

Capitulum decimum quintum.

De projectione per mysterium, & arcanum antimonij faciendā.

Nillum potest assignari iustum pondus, in hoc opere projectionis, licet ipsa tinctura, trahatur ab aliquo subiecto, proportione certa, ac debitis instrumentis. Etenim, ista medicina, tingit aliquādo triginta, quadraginta, nōnunquā sexaginta, octuaginta, centum, imperfecti metalli partes, vt eius negotij cardo, potissimum circa medicinæ mundationem, & operantis industriam vertatur, item iuxta maiorem vnus, quam alterius

rius imperfecti corporis præ manibus assumpti munditiam & puritatem. Quãdoquidem vna venus, purior altera, quo fit vt determinatum pondus, haberi nequeat, in projectione. Hoc solum notatu dignum, vt si contingat operatorem, tincturæ nimium assumisse, additione poterit imperfecti metalli, hunc errorem corrigere: si verò subiecti nimium, quò tincturæ vires debiliores effectæ sint, vitium hoc, cineritio facile, vel cementationibus, aut per crudū antimonium ablutionibus tollitur. Nihil in hac parte, quod operatorem remoretur, vel impediatur: solum id sibi proponat, quod à philosophis omissum est, & ab aliquibus studiosè velatum, scilicet in projectionibus, reuiuificatione imperfectorum corporū esse necessariam, id est animationem, vel vt ita loquar, spirituationem, de qua nonnulli dixerunt, metalla sua non esse vulgaria, quia viuunt, animamq; habent.

Animatio fit ad hunc modum.

SVmito Veneris, in bracteas tenues adductæ, quantum voles, decem, viginti, quadragintaue libras, pultibus ex arsenico & tartaro calcinato subactis, incrustentur, & suo vase calcinentur, spatio viginti quatuor horarum. Tandem in puluerem tusa venus abluatur, ac mundetur optimè. Iteretur calcinatio cum ablutione, ternis quater-

nisue repetitionibus. Hac via, mundatur & purgatur à crasso virore, & immundo suo sulphure. Cauendum vtiq; à calcinationibus cōmuni sulphure factis: nam quod bonum est in metallo, prorsum deprauat, malumq; peius efficit. Ad marcas decem istius purgationis veneris, addatur vna puræ lunæ. Verum vt medicinæ, per projectionem opus acceleretur, ac imperfectum corpus facilius penetret, cunctasque partes naturæ lunæ contrarias expellat, fermenti perfecti medio id ipsum fieri poterit. Etenim ab immundo sulphure, coinquinatur opus, vt ad superficiem transmutati, nubes obducatur, vel loppis sulphuris permisceatur metallum, & vnà cum illis abijciatur. Verum enimvero, si projectio fieri debeat, rubei lapidis ad rubeam transmutationem, super aurū, primò cadat oportet, postmodum super lunam, vel super aliud metallum repurgatum, vt suprā narrauimus. Inde perfectissimum aurum exurgit.

Capitulum decimum sextum.

De vniuersali materia lapidis philosophorum.

Post mortificationem vegetabilium, cōcurrentiā duorum mineralium, vt pote, sulphuris & salis, in mineralē naturā transmutantur, vt inde tandem, perfecta mineralia resultent. Etenim in terræ cuniculis mineralibus, & latifundijs, vegetabilia reperiuntur

riūtur, quæ longo successu temporis, & continuato calore sulphuris, naturam vegetabilem exuerunt, indueruntque mineralem. Idque potissimum accidit, vbi huiusmodi vegetabilibus, proprium adimitur nutrimentum vt coacta sint postmodum, à sulphuribus, & salibus terræ, suum alimentum sumere tantisper, dum in mēnerale perfectum, q̄, antea vegetabile fuerat, abit, Et ex minerali conditione hac, metallica quædam essentia perfecta, nonnunquã oritur, idq; progressu vnus gradus, in alterum. Sed redeamus ad lapidem philosophorum, cuius (vt meminerunt aliqui) materia præ cunctis est inuentu difficilima, & abstrusior intellectu. Huius, vt aliarum quarumcumq;, modus inuestigationis, & norma certissima, quid contineant, valeantq;, radice est earū, & spermatis examinatio sedula, qua peruenitur ad cognitionem: ad hanc facit plurimum, consideratio principiorum, valde necessaria, tum qua via, quouè medio, natura primū, ex imperfectione, ad perfectionis finem deuenit. Cui considerationi, conducit in primis habere competentissimum, creata quæuis à natura, tribus constare primis, Mercurio scilicet, Sulphure, & sale naturalibus, in vnum permixtis, vt in nonnullis volatilia sint, in alijs verò fixa. Quoties corporale sal, cum spiritali mercurio, & animato sulphure permiscetur in

corpus vnum, tum demum incipit operari natura, locis, quæ loco vasorum fuorum habet, subterraneis, per separantem igne, quo sulphur crassum, & impurū, separetur à puro, & à sale, terra segregetur, nec non à mercurio, nubes, seruatis purioribus partibus istis, quas natura decoquit iterum simul, in constans corpus geogamicum. Quæ quidē operatio, habetur à Magis, vt mixtio cōiunctiōq; per vnionem trium, vt puta corporis, animæ, & spiritus. Adimpleta hac vnione, resultat inde purus mercurius, qui si p meatus subterraneos defluat, eiusq; venas, & obuiam factus cahoico sulphuri, hoc ipso coagulatur mercurius, pro conditione sulphuris. Est tamen adhunc volatilis, & vix centū annis, decoquatur in metallū. Inde sumpsit originem, vulgatum hoc nempe, mercurius & sulphur, materiam esse metallorum, vt etiam ex relatu fossorum mineralium constat. Non tamen vulgaris mercurius, neque sulphur commune, metallorū sunt materia, sed mercurius, & sulphur philosophorum, incorporata sunt, ac innata, metallis perfectis, eorumq; formis, vt nunquam ab igne fugiant, nec vi corruptionis elementorum, deprauentur. Vtique per eiusmodi naturalis mixtionis dissolutionem, mercurius noster domitus est, vt loquūtur omnes philosophi. Sub hac verborum forma, noster mercurius,

ex

ex perfectis corporibus, viribusq; terrenorū
 planetarum, venit eliciendus. Quod Her-
 mes asserit, his verbis. Sol (inquit) & Luna
 sunt radices huius artis. Filius Hamuel ait,
 philosophorum lapidem, aquam esse coagu-
 latam, scilicet in sole & luna. Vnde sole cla-
 rius patet, materiam lapidis, nihil aliud esse,
 præter solem & lunam. Id ipsum etiam eo
 confirmatur, quòd simile quodq;, sibi simile
 parit, generatq;. Et non aliter, quàm duos
 esse scimus lapides, album & rubeum, duæ
 sunt etiam lapidis materiæ, sol & luna simul
 copulata, proprio matrimonio, cùm natura-
 li, tum artificiato. Et sicuti videmus virum &
 mulierem, absque semine vtriusque, mini-
 mè generare posse, pariformiter vir noster
 sol, fœminàque sua luna, sine semine sper-
 matèque vtrumque suo, concipere non pos-
 sunt, neque ad generationem aliquid moliri.
 Collegerunt inde philosophi, tertium esse
 necessarium, videlicet animarum semen am-
 borum, hominis & fœminæ, sine quo, totum
 opus eorum, irritum esse iudicarunt, & ina-
 ne. Huiusmodi sperma, mercurius est, qui
 per naturalem coniunctionem amborum
 corporum, solis & lunæ, recipit eorum in se
 naturam, in vnione: tum demum, nec prius,
 aptum est opus, ad congressum, ingressum,
 & generationem, per vim, & virtutè virilem,
 ac fœmineam. Hinc moti philosophi, dixe-
 runt

runt mercurium istum componi, corpore,
 spiritu, & anima, eumque naturam elemē-
 torum omnium, & proprietatem assumfisse.
 Quapropter, ingenio & intellectu validissi-
 mis, asseruerunt lapidem suum esse animalē,
 quem etiam vocarunt Adamum suum, qui
 suam inuisibilem Euam, occultam in suo
 corpore gestaret, ab eo momento, quo virtu-
 te summi Dei, creaturarū omnium opificis,
 vniti sunt. Ea de causa, meritò dici potest,
 mercurium philosophorum, nihil aliud esse,
 quàm compositus eorū abstrusissimus mer-
 curius, & non vulgaris ille. Sapienter igitur
 dixere sapientibus, est in mercurio quicquid
 quærunt sapientes. Almadir philosophus ait,
 Nos extrahimus nostrum mercuriū, ex vno
 corpore perfecto, duabúsque perfectis con-
 ditionibus naturalibus, simul incorporatis:
 qui quidem, perfectionem suam extrinsecus
 protrudit, qua resistere valeat igni, & vt in-
 trinseca eius imperfectio, ab extrinsecis per-
 fectionibus defendatur. Per hunc philoso-
 phi locum acutissimi, materia lapidis intel-
 ligitur adamica, limbus microcosmi, mate-
 riaq; homogēnea vnica philosophorū om-
 nium, quorum etiam dicta, de quibus antea
 mentionem fecimus, merè sunt aurea, pluri-
 mæq; semper existimationis habēda, quòd
 nihil in se habeant superflui, nihil inualidi.
 Summatim ergo, lapidis philosophorum
 materia,

materia
 crusta
 id est
 mapho
 pium p
 Mercuri
 num. No
 qui solis
 se contin
 nerarum
 neratio
 feriorum
 parand
 in eo con
 Cap
 De pre
 D po
 philo
 lem sub
 lapide
 munes il
 Magis Th
 doc, simi
 tuculose
 nes, calc
 minime
 grecisim
 igitur, &
 aliquid

materia, nihil aliud est, quàm igneus perfectusq; mercurius p naturá & arté extractus, idest, artificialiter præparatus, & verus hermaphroditus Adá, atque Microcosmus. Hoc ipsum philosophorum sapientissimus Ille Mercurius, asserens, lapidem vocauit orphanum. Noster itaque mercurius, is ipsus est, qui solis perfectiones, vires, atque virtutes in se continet, quique per vicus, ac domos planetarum omnium transcurrit, & in sua regeneratione, acquisiuit vim superiorum, & inferiorum, quorum etiam matrimonio, comparandus, vt patet à candore, et rubore simul in eo conglomeratis.

Capítulum decimumseptimum.

De præparatione materiæ lapidis philosophici.

ID potissimùm requirit natura, videlicet, philosophicum virtum suum, in mercurialem substantiam adduci, vt in philosophicū lapidem enascatur. Porro notandum, communes illas præparationes Geberi, Alberti Magni, Thomæ aquinatis, Rupecissæ, Polydori, similiūque, nihil aliud esse, quàm particulares quasdam solutiones, sublimationes, calcinationes, & ad nostrum vniuersale minimè pertinentes, quod solummodo secretissimo philosophorū indiget igne. Ignis igitur, & azoth tibi sufficiant. Philosophos aliquarum præparationum facere mentionem,

nem, vti putrefactionis, destillationis, sublimationis, calcinationis, coagulationis, dealbationis, rubificationis, cerationis, fixationis, &c. id ipsum intelligas oportet, in eorum vniuersali, naturam ipsam quae suis operationes adimplere, in dicta materia, & non operarium, in vase philosophico dumtaxat, & igne simili, non communi. Album & rubrum, ex vna radice prosiliunt, absq; medio quouis. Soluitur per seipsum, & copulatur per se, albefit & rubefit, croceum & nigrum efficitur per seipsum, sese desponsat, & in seipso concipit. Decoquendus igitur, assandus, fundendus, ascendit & descendit. Quae quidem omnes operationes, vna sunt operatio igne solo facta. Nonnulli tamē philosophi, per summē graduam essentiam vini, corpus solis dissoluerunt, volatileque reddiderunt, vt per alembicum ascenderet, putātes, veram esse materiam volatilem philosophorum, cum non sit. Et si non contemnendum sit arcanum, perfectum hoc corpus metallicum, in volatilem & spiritualementem substantiam adducere, tamen errant in elementorum separatione: qui processus monachorum scilicet Lullij, Richardi Angli, Rupecissē, & aliorum, est erroneus. Quo quidem opinabatur, aurum hac via in subtilem, spiritualementem, & elementalementem potentiam separare, quamlibet separatim, postmodum, per circulationem,

nem, & rectificationem rursus in vnum copulare, sed frustra. Siquidem, etsi vnum elementum, ab alio quodammodo separatur, nihilominus quodlibet elementum, ad hunc modum separatum, in aliud elementum iterum separari potest, quæ partes postmodum, pellicanica circulatione, vel destillatione, rursus in vnum redire minimè possunt, ac semper manent volatilis materia quædam, & aurum potabile, vt ipsi vocant. Causa, cur ad suam intentionem peruenire non poterunt, hæc est, quia natura, hac ratione minime distrahi, nec separari vult, humanis disfunctionibus, vt per terrena, vitra & instrumenta. Sola ipsa met nouit suas operationes, & elementorum pondera, quorum separationes, rectificationes, & copulationes, exequitur, absque adminiculo cuiusuis operantis, aut manualis artificij, dummodo contineatur in igne secreto materia, & in occulto suo vase. Per hominem igitur, impossibilis est elementorum separatio, quæ licet appareat, non est vera tamen, quicquid de Raymundo Lullio dicatur, & anglico suo nobilitate aureo, quod fabricasse falsò putatur. Habet enim ipsa natura, in seipsa proprium, separatorem, qui, quod separat, iterum coniungit, absque hominis auxilio, nouitque omnium optimè, vniuscuiusque proportionem elementi, & non homo, quicquid scribentes er-
ronei;

ronei, suis friuolis falsisq; receptis, de volatili hoc auro suo fabulentur. Hæc est opinio philosophorum, vt quum suam materiam in ignem secretiorem posuerint, calore suo philosophico moderato, circumquaq; fouetur, vt incipiens per corruptionem transire, nigrescat: hanc operationem, putrefactionem esse dicunt, & nigredinem, caput corui nominant: materiæ huius ascensum atque descensum, destillationem, ascensionem & descensionem proferunt: exiccationem dicunt esse coagulationem: & dealbationem, calcinationem. Et quia calore fluida fit ac mollis, cerationis mentionem faciunt. Quum ascendere desinit, & liquida manet in fundo, fixationem adesse dicunt. Ad hunc modum igitur, operationum philosophicarum appellationes intelligendæ sunt, & non aliter.

Capitulum decimum octauum.

De instrumentis & vase philosophico.

PVtaticij philosophi, perperam intellexerunt occultum, & secretum vas philosophicum, & peius id quod Aristoteles alchymista (non ille philosophus academicus Græcus) loquitur, inquiens, materiam in triplici vase decoquendam: item pessimè, q; ab alio dicitur, scz materiam, in prima sui separatione, primoque gradu, vas metallicum requirere, in secundo gradu coagulationis, atq; dealba-

dealbationis suæ terræ, vas vitreū, & in tertio gradu ad fixationem, vas terreū. Nihilominus per hoc intelligūt philosophi, solūm vnum vas in omnibus operationibus, vsque ad perfectionem rubei lapidis. Cum igitur materia nostra, sit radix nostra, ad album & rubeum, necessariò, vas nostrū, ad hunc modum esse debet, vt in eo materia, regi valeat à cœlestibus corporibus. Influentiæ nanque cœlestes inuisibiles, & astrorum impressiones, apprime necessariæ sunt ad opus: aliter impossibile fuerit, Orientalem, Persicum, Chaldaicum, & Ægyptiacum lapidem insuperabilem, adimpleri: per quem Anaxagoras, totius firmamēti vires cognouit, ac præfagiuit magnum lapidem è cœlo descensurū in terras, quod etiam post mortem eius accidit. Cabalists vtique vas nostrū potissimū innotescit, quod iuxta verè geometricā proportionem atq; mensurā, & ex certa circuli quadratura, fabricari debet, vt spiritus & anima nostræ materiæ, separata à suo corpore, hoc, pro cœli altitudine secum eleuare valeant. Si vas, prærer æquum, strictius, amplius, altius, demissiusue fuerit, quàm dominantes, & operantes spiritus, animaque desiderant, calor ignis philosophici nostri secreti (quiquidem acutissimus est) materiā violentiūs excitatem, ad operationam vrgebit nimiam, vt vas in mille partes dissiliat,

non sine periculo corporis & vitæ operantis. Contra si capacius, quàm vt calor iuxta proportionem operari valeat in materiam, irritum etiam erit opus & frustraneū. Quapropter, summa diligentia, vas nostrum philosophicum est fabricandum. Quæ verò materia sit, huiusmodi nostri vasis, intelligunt illi soli, qui in prima solutione nostræ materiæ fixæ, & perfectæ, hanc, in suam primam essentiam adduxerunt, de quo satis. Operator etiam accuratissimè notet, quidnam in prima solutione, materia dimittat, à seque reijciat. Vasis formam describendi ratio, difficilis: talis esse debet, vt natura ipsa requirit, ex vno & alio petenda, & inuestiganda, vt ex altitudine cœli philosophici, à terra philosophica eleuati, queat in fructum sui terreni corporis operari. Hanc formam vtique habere debet, vt separatio, & purificatio elementorum, quando ignis vnum ab alio pellit, fieri possit, vtque quodlibet, suum locum in quo hæret, occupare valeat, & sol, ac alij planetæ circumcirca terram elementalem, suas operationes exercent, & cursus eorū, in circuitu non impediatur, aut velociori motu agitetur: iuxta hæc omnia quæ dicta sunt, iustam proportionem habeat oportet, rotunditatis, & altitudinis. Instrumenta verò, ad primam mundificationem corporum mineralium, vasa fusoria, folles, tenacula, capel-

capellæ, cupellæq; , testæ, cementatoria vasa, cineritia, cucurbitæ bociæ ad aquas fortes regiaſq; , rum quæq; ad proiectionem in opere postremo, neceſſaria ſunt.

Capitulum decimumnonum.

De ſecreto philoſophorum igne.

Celebris philoſophorum hæc eſt ſententia. Ignis, & Azoc tibi ſufficiant: ſolus enim ignis, totū opus eſt, & ars integra. Porro quotquot ignem ſuum carbonibus extruunt, errant, vas in eo calore continent. Igne ſimi equini, fruſtra nonnulli tentarunt. Carbonum igne, ſine medio, materiam ſublimarunt, ſed non diſſoluerunt. Alij calorem ſuis lampadibus excitarunt, aſſerentes, eum eſſe philoſophorum ignem ſecretum, ad ſuū lapidem fabricandum. Nonnulli, poſuerunt in balneum, primò in ouorum formicarum aceruis: alij in cineribus iuniperinis: aliqui ignem in calce viua quæſuerunt, in tartaro, vitriolo, nitro, &c. Alij in aqua ardente, vti Thomas de Aquino, falſò de hoc igne loquitur, inquiens, Deum & angelos ſuos carere nõ poſſe hoc igne, ſed eo indies vti. Quæ blaſphemia hæc eſt? an non maniſteſtiſimum eſt mendacium, Deum carere non poſſe elementalī igne aque ardentis? Calores omnes, ijs medijs quæ dicta ſunt, excitari per ignem, ad opus noſtrum proſus inutiles. Vide ne

seducaris ab Arnaldo de Villa noua, qui de
 carbonum igne scripsit: ipse namq; hoc ipso
 te decipiet. Almadir ait, solos radios inuisi-
 biles ignis nostri sufficere. In exemplum ad-
 ducit alius, calorem cœlestem, suis reflexio-
 nibus ad coagulationem, & perfectionem
 facere mercurij, necnon ad metallicam ge-
 nerationem, continuato suo motu. Iterum
 idem, fac ignem vaporosum, digerentem, vt
 coquentem, continuum, non tamen volan-
 tem, aut bullientem, clausum, aere circunda-
 tum, non comburentem, sed alterantem &
 penetrantem: iam verè dixi, omnem ignis,
 & excitandi caloris modum, si verus es phi-
 losophus, bene intelliges: hæc ille. Salmana-
 zar inquit. Ignis noster, corrosiuus est ignis,
 qui supra nostrum vas, aerem vt nubem ob-
 ducit, in qua nube, radij huius ignis occulti
 sunt: hoc rore cahos, & humiditate nubis, de-
 ficientibus, error commissus est. Rursum
 Almadir ait, nisi ignis, solem nostrum hu-
 more suo calefecerit, per fimum montis, as-
 censu temperato, non erimus participes al-
 bi neque rubei lapidis. Hæc omnia demon-
 strant apertè nobis, occultum ignem sapien-
 tum. Summatim, hæc est materia nostri ig-
 nis, videlicet, vt accendatur, per quietum
 spiritum sensibilis ignis, qui sursum pellit,
 velut calefactum cahos, ex opposito, ac su-
 pra materiam nostram philosophicam, qui
 calor

calor supra vas nostrum gliscens, ad motum perfectæ generationis, constanter intermissione sine, temperatè quidè vrgeat. hæc ego.

Capitulum uigesimum.

De fermento philosophorum, & pondere.

PLurimum in arte fermentorum, & fermentationum laborarunt philosophi, quæ potissima videtur inter alias, de qua etiam nonnulli, Deo votum, & philosophis exhibuerunt, se nunquam eius rei manifestum arcanum, similitudinibus, neque parabolis prodituros. Cum tamen philosophorum omnium pater Hermes, libro septem suorum tractatum, fermenta luculentissimè patefaciat, inquit, non nisi ex pasta sua constare: ac latius, fermentum dealbare confectio- nem, & adustionem impedire, fluxumque tincturæ prorsus retardare, corpora consolari, & unionem ampliare. Dicit etiam, hanc esse clauem, atque finem operis, concludens fermentum, aliud nihil existere, nisi pastam, ut solis, nil nisi solè, & lune, nihil aliud quam lunam. Alij, affirmant fermentum animam esse, quæ nisi ritè preparata sit ex magisterio, nihil etiam efficere. Artis huius nonnulli zelotes, querunt artem in sulphure comuni, arsenico, rutia, auripigmento, vitriolo, &c. at frustra. Quoniam, est eadem substantia, quæ quæritur, cum ea ex qua depromi debet. No-

randum igitur, eiusmodi fermentationes, ex voto zelotum, non ita succedere, atque velent, sed vti supra patet ex dictis, successibus tantum naturalibus. Vt ad pondus tandem veniamus, dupliciter hoc obseruandū, prius est naturale, alterum verò artificiale. Naturale consequitur effectum in terra, per naturam, & concordantiam, de qua Arnaldus. Si terræ plus aut minus additum fuerit, quàm natura patiatur, suffocatur anima, nullusque fructus percipitur, nullaque fixatio Idipsum de aqua censendum, si plus istius aut minus accipiat, non inconuenientius dampnum attulerit: cuius superfluitas, materiam vltra modum humidam reddit, eiusque defectus, eam iusto sicciozem efficit, ac duriozem. Si plus aeris adfuerit, tincturæ nimium imprimitur, si parum, pallidum corpus euadet. Idem si vehementior ignis existat, aduritur materia, si remissior, potestatem exiccandi non habet, neque soluendi, aut alia elementa calefaciendi: in his pondus elementale consistit. Verum artificiale, est occultissimum, cum in arte magica ponderationum sit conclusum. Inter spiritum, animam & corpus, aiunt philosophi pondus constare sulphure, tamquam operis rectore, etenim anima, sulphur apprimè desiderat, necessariòque obseruat, ratione ponderis: ad hunc modum inteligit. Materia nostra, est vnita rubeo sulphuri

phuri fixo, cui tertia pars regiminis commif-
 faeſt, uſq; in vltimum gradum, vt perficiat in
 infinitum operationem lapidis, & cum eo
 perſiſtat, vnà cum igne ſuo, & pondere con-
 ſtet æquali, cum ipſa materia, in omnibus &
 per omnia, ſine variatione alicuius gradus
 permutationis. Poſtquam igitur materia a-
 daptata eſt, & proportionato ſuo pondere
 mixta, vaſe philoſophorū optimè ſigilloq;
 ſuo concludenda, & igni ſecreto cōmitten-
 da, in quo ſol philoſophicus orietur, ac fur-
 get, nec non illuminabit omnia, quæ ſuum
 lumen expectarunt, ſpeq; plurima deſidera-
 runt. His paucis, concludum eſſe volumus
 lapidis arcanum, nullo puncto mancum, ne-
 que defectuoſum, pro quo Deo gratias agi-
 mus immortales. Iam vobis Theſaurum no-
 ſtrum referabimus, totius mundi non per-
 ſoluendum opibus.

D 4

Finis.

Thesaurus Thesaurorum THEO-
PHRASTI PARACELSI.

Natura mineralium genus vnum, in terræ visceribus produxit admirandum, idque duplex: hoc varijs Europæ locis reperitur. Optimû, quod mihi præ manibus oblatum fuit & experimento comprobatum, ex figura maioris mundi, ab exordio, spheræ solis est astrû: alterum, in astro meridionali consistit, in prima sua florescentia, viscus est terræ, per suum astrum in lucem productum, & in prima sua coagulatione ornatum rubedine, in eo flores omnes mineralium & colores includuntur, de quibus multa penes philosophos. Quod ad frigidam humidamq; naturam attinet, ad aquam, comparatione quadam, fuit adaptatum. Verûm eius notitia perfecta, ad experientiam collata, plurimos, imò ferè omnes philosophos, quotquot ante me sagittas suas ad metam emisèrunt hæctenus, adhuc latuit, frustra que conantes, latissimè declinarunt à scopo vero, & completo. Opinati sunt mercurium, & sulphur, matrem, & patrem esse metallorum omnium, verûm enimvero tertij non meminerunt. Imò quod potius est, horum nullus, rete piscatorium adhuc in manus asumpsisse potuit, quod aquæ veræ conuenit, matri metallorum, quæ quidem,

quidem, artificio spagirico separata, suos pisces palam facit, quos neq; Galenica piscatio, nec Auicennæ rete lacerum, apprehendere potuerunt vnquam. Si modernis physicis demonstrare deberem, vel solum nomē coniunctionis, solutionis, & coagulationis, quas ipsa natura, in principio mundi, hoc in suo creato patefecit, & demonstrauit, annus vix sufficeret, aut papyrus omnis quātatūque, ad eos erudiendum. Dico quidem, hoc in minerali, tres haberi substantias, vtpote Mercurium, Sulphur, & mineralem aquam, ex quibus compositum est, & arte spagirica separatum, soluitur in proprio suo liquore nondum maturo, & vti pyrum in sua arbore occultum est. Occultator pyri est arbor, in quam, vt astra, naturaque simul conueniunt, virides ramos edit, Martioq; postmodum atomos, & flores patefacit, vsq; in fructus pyriq; productionem, faciunt progressum, autumnō tandem fructus emergunt. Non ab simili modo, censendum est de mineralibus, in visceribus terræ, quæ per astra protruduntur: quod quidem alchimistæ summè considerandum venit, ad naturæ thesaurum anhelanti. Cuius artificij modum, ab initio, medio, & fine, tractatu sequenti, vnà cum aqua, sulphure, balsamoque suis, aperiam. Quorum trium solutione, & rursus in vnum coniunctione, totum rei negotium absolui-

THESAVRVS

tur, ad hunc modum. Sumito mineram cin-
 nabaris, quam abluas aqua cœlesti, per tres
 horas, tandem cola, & solue aqua regis, ex vi-
 triolo, sale petrae, & sale communi facta. Per
 alembicum abstrahatur, reaffundatur, & co-
 hobando curetur, vt purum separetur ab im-
 puro, quod infra. Putrefiat equino fimo per
 mensem, & postmodum separentur elemen-
 ta, vt quum signa sua patefecerint, per alem-
 bicum destillentur igne primi gradus, quo
 aqua & aer ascendunt primò, tandem ignis,
 idq; reliquis gradibus, quæ ab experto ope-
 ratore discerni poterunt, In fundo vasis ter-
 ra manet in qua later id omne, quod à mul-
 tis quæ situm fuit, à paucissimis tamen in-
 ventum. Terram hanc reuerberatorio con-
 clusam, artificialiter calcinabis, à primo in
 quintum gradum procedendo, gradu quolibet,
 spatio quinque horarum: hoc fiet, vt sal
 volatile habeas, admodum subtile sicut al-
 cool, & constans astrum ignis & terræ, quod
 separabis per elementa aquæ & aeris, quæ
 seruasti prius. Tandem, ponas in digestio-
 nem balnei maris, per octo horas, & videbis,
 quod à multis alchymistis in cognitum ha-
 ctenus fuit, & minimè consideratum. Sepa-
 ra, iuxta tuam experientiam, artificiosè, &
 spagirico modo, reddetur ipsa terra, mirum
 in modum alba, ex qua, tinctura fuerit extra-
 cta. Coniunge elementum ignis, cum sale
terrae

terræ alcolizato, per digestionem, & pellicanicum artificium, adhuc aliud sedimentum ponet ista substantia, quod quidem, à puro separabis. Tandem accipe pellicanatum leonem, qui ab initio inuentus est. Quum videris tincturam eius, & elementum ignis super aquam, aerem, atq; terram, separa per tritorium, & solem eiusmodi cola, per inclinationem, est enim aurum potabile. Alcoole dulci vini perfundatur, & abstrahatur, vsque dum acuitas nulla percipiatur amplius, aque regis. Separato hoc oleum solis, & ponito in retortum, sigillo hermerico clausum, ad eleuationem, id est, ad exaltationem, vt in gradu suo dupletur. Recipe vitrum hoc occlusum, & in locum frigidum ponito: nò soluetur ibidem, sed coagulabitur, idque tertio repetendum est, soluendo & coagulando. Hoc artificio, tinctura solis perficitur, in suo gradu. Tumdemum, sumito huius duplum, veneris ad summum, & spagirico modo præparatæ, ad quam elementa aquæ, & aeris affundas, quæ seruaras, soluito, ac putrefacito per mensem, vt prius. Et quum ad perfectionem deuenerit, videbis signum elementorū. Separa vnum ab altero, siquidem oculariter apparet, ab albo, rubeum secretum. Hoc ab albo separabis, est enim tinctura rubea, tam potens, vt alba corpora quæque, in rubedinem tingat, vel rubea, in albedinem, quod
valde

valde mirum est. Tincturam hanc, per retortum vrgero: videbis nigredinem assurgere, quam iterum vrgebis per retortum, idque sæpius, donec albelcat. Prosequere hoc tuū opus, nec animum despondeas, præ nimio labore. Toties rectificato, quousq; viridem leonem, verum & clarum videas, ponderosum, & grauem, qui tingit in aurum perfectum. Non desistas ab opere, cuius nunc meminimus, donec signa habeas, & videas leonem atque thesaurum, Leonis decimi thesauro non persolubilem. Bene sit illi, qui reppererit, & ad tincturam applicare noverit. Hoc est balsamum verū, astrorum celestium, quod nullum corpus, in putrefactionē abire sinit, lepramq; nullā, podagrā, aut hydropissim in expulsa relinquit, administratione grani vnus, si fermentabitur cū sulphure solis. O tu Carole Germane, vbi tuū thesaurū habes, vbi tuos doctores, atq; physicos, vbi ligni guaiaci coctores, qui dūtaxat purgāt, & laxant? Siccinæ cælum tuum irritatū est, & astra tua deuiarunt à recto cursu, lineaq; tua palustris, in aliam viam declinauit? Quid, oculi tui in vitrum, & carbunculum transmutati sunt, vt solūm videant ea quæ ad ornatū & superficiale spectaculum pertinent, fastū & superbiam? Sanè si tui Doctores, Principem suum (quē Galenum vocant) apud Inferos degere scirent, indeque huc rescripsisse, quo

se, quo meritam sui condemnationem toti mundo palam faceret, vulpina cauda præ stupore sese insignirent. Non minus de Auicenna censendum, in Inferni porticu sedente, quo cum, disputationem & contreuerſiã habui, quod ad aurum suum potabile, nec nõ ad lapidem suum philosophicum, suamque teriacam attinet. O vos laruæ sophistarum, qui medicam artem ementimini, cum tamẽ ex Deo nata naturæ sit commissa, non vobis indignissimis hominibus, à quibus immeritò spernitur. Videte vos hominum impostores, qui cathedras in terra superiores amatis, super quas etiam sedetis, post obitum meũ, exurgent mei discipuli, qui vos Hypocritas palam facient, ac in lucem prodent, vnà cum vestris coquis immundissimis, qui vestros Principes & Potentatus Christianos, miserè seducitis, & in mortẽ adducitis, vestra medicina. Vẽ vobis in extremo die Iudicij. Spero meam Monarchiam, honore mihi debito triumphaturam. Non quod me ipsum extollam, sed ipsa natura me. Ex ea siquidem natus sum ego medicus, ipsam sequor, ipsa me nouit, & ego ipsam noui, quia lumen, quod in ipsa est, vidi, in figura Microcosmi comprobauit, ac in suo mundo ita esse reperi, quod verum est. Vt tamen ad ineptum redeam, meisque discipulis faciam satis, quibus etiam, doctrinam meam impertiens optime

timè fauco, dummodo eam quærant in luce naturæ, & experiantur, aſtrorum cognitionē habeant, ac in philoſophia docti ſint: omnia docebit eos, ac patefaciet, aquæ natura, & omne quod ſcripſi.

Sumito igitur, liquoris mineralium quantū voles, ſalis rubeæ terræ, partes duas, ſulphuris ſolis, partem vnam. In pellicano poſita ſoluantur, & coagulentur, idque tertio. Hac via tincturam habebis alchiſtarum, cuius pondus, hoc loco minimè deſcribendum, ſed libro de tranſmutationibus. Quicumque ſolis aſtri, vnciam vnam habuerit, & ſuper aliquot vncias auri proiecerit, proprium ſuum corpus tinget. Aſtrum mercuri ſi habuerit, totum corpus mercurij vulgi ſimiliter tinget. Si veneris aſtrum, non abſimili modo, veneris corpus integrum, in optimum aurum tinget, inque ſummam, & conſtantem perfectionem: ſic de reliquis metallorum aſtris iudicandum, vt Saturni, Iouis, Martis, &c. Ex quibus etiam, eadem ratione, tincturæ trahuntur, hoc loco minimè deſcribendæ, quòd libro de natura rerū, & archidoxorum habeantur, His paucis, primū ens metallorum, & mineralium terræ, ſatis abundè, veris alchiſtis, vnà cum tinctura alchiſtarum, declaratum volo. Nec eſt, quòd quiſpiam operantū deterreatur, ſpatio temporis menſium nouem, verum, progrediatur
abſque

PHILOSOPHORVM.

61

absque tedio, spagirico ductu, quo, quadra-
ginta diebus alchymisticis, figere poterit, ex-
trahere, exaltare, putrificare, fermentare, &
coagulare lapidem alchimistarum, ad hono-
rem Dei, & vtilitatem proximi. Soli
Deo laus, honor & gloria
in æternum,

FINIS.

MONARCHIA
TRIADIS, IN
VNITATE, SOLI
DEO SACRA.

Autore Gerardo Dorn,

Doctore, Physico, interprete Ger-
manico à translationibus, Illustrissimo
Principi, Francisco Valesio, Duci Ande-
gauorum, Biturigum, Alen-
conio, Turonensi, &c.

Auctoris Contestatio.

Ibenter ac sæpius abstinuissem, à
 propalatione sacrorū Dei mysterio-
 rum. Verum aliud quid facere licet,
 ac decet, quàm quò Fata trahunt,
 obtemperantissimè sequi? Fateor ingenuè, hoc lo-
 co me nihil præterquam sub diuino dictante spiri-
 tu, scriptorem, & monitorum eius exaratores
 agere, velut è profundissimo somno extitatum.
 Quid miser homo de se promere, præter meram
 ignorantiam potest, aut quid habet quo gloriatur
 potius, quàm à Deo gratiam assecutum, seruitio
 dignatum eius, & obsequio, cui soli gloria conue-
 nit? Faxit igitur qui potest, velleq; solus habet vt
 tam scèlicet ductu, comitibusq; fidis, inchoatum
 hoc iter eo fine perficiam, ad quem ipse nutu suo
 dirigere voluit. Minimè dubitandum, quin ad
 vindicias veritatis ab ijs oppressæ, qui falsò hæc-
 nus eam sibi totam vendicarunt: & in liberatio-
 nem eorū qui his ducibus ita cœcutiuerunt, vt car-
 neis oculis apertissimis, mente quidem nihil viden-
 te, nunc vtrobiq; lucem videant eius, qui lux est,
 & lucem inaccessibilem inhabitat: Cui soli honor,
 laus & gloria verennis.

PROLOGVS.

67

Summa Bonitas æterne Deus, fieri haudquaquam potest, vt humanus intellectus, absq; maxima suæ mentis consternatione, vel minimum punctum inexhaustæ Tuæ Sapientiæ considerare, taceo quidem vt exprimere titubante lingua, vel tremente calamo scribere valeat: ni iussu Tui Sacratissimi Spiritus, in cordibus hominum id ipsum imprimendis, fiat, quos etiam admonere tacite, & indies exhortari nõ cessat, ad Veritatis confessionem in omnibus. Quandoquidem attendi vel exequi, à quopiam in terris viuentium, si debeat, lumine diuini sui splendoris, illustretur in primis necessum est, vt ignorantia suæ tenebras agnoscat, ingenuè fateatur, ab eis nulla ratione liberari posse, quàm tua potenti manu. Et si fortè, suasu Calumniatoris à seipso petat auxilium, in profundiorē captiuitatis lacum se mergi comperiet, quodd per se nunquam aliud medium liberationis inueniet, quàm laqueum quo se ipsum irretiuit ab initio, recedens ab obedientia, quam tibi Creatori suo debuit. Huius indies euidentissima; nobis ob oculos proponuntur exempla, per ea quæ hactenus infidelium, Æthnicorum, & Paganorum scripta produnt ex mundana Sapientia: præsertim circa tractationem facultatum artium &

scientiarum omnium, in quibus, nil nisi vias à Veri scopo declinantes, quærunt ac docêt. Idipsum, non aliunde quidem ortum habet, quàm ex suis principijs, & fundamentis, quæ non hauserunt, vt oportuit, ex vero fonte Veritatis, centro scientiarum omnium, sed ex opposito, falsoq; mendaciorum centro, Dualitate videlicet. Et quod pessimum est, hos suos errores pertinacissimè defendere munireq; studuerunt, contra quoscumque pios bonosque viros, qui deuios ad Veri centrum ex Deo reducere conantur. Quibus, vt reluctentur atrociter, Valla fabricarunt, atq; propugnacula, quò melius falsitatem pessimè fundatorum principiorù contegât, ac tueantur. Vt illud est omnium primum, & potentissimum erroris sui munitentum, vtputa. Contra negantem principia (inquiunt) non est disputandum. Quid mirum? ad eum fra-
brefacta modum, vt si semel concedantur, in errorem & confusioné incidere sit necessum eum, qui assenserit. Hac via solent malè cautos homines irretire, captiosèq; fallere tenebrarum filij, qui semper in sua natione, filijs lucis prudentiores extiterunt: etenim à parente suo, serpente nimirum didicerunt, quàm habent sapientiam. Verùm vbi ab his qui veritatem sectantur, ac sapientiam à centro veri tenent, superati, mox ad calumnias confugiunt, appellantes eos, qui suos errores pa-
lam

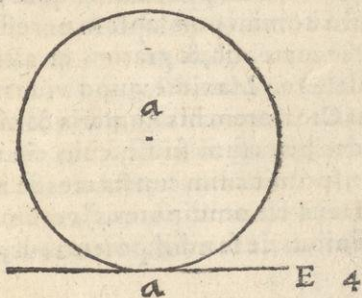
Iam faciunt, asinos. O hominum infania, qui non vident, quocumq; se vertant, in maximam ignominiam impingere. Vtinam a fini cōditionibus ornaremur, quo monstrorum inter equos & asinos, mulorum, & mularum calumnias ferre possemus, cum patientia. Hinc fit, vt suos baiulatores præferant suis parentibus. Quandoquidem natura cōparatum, vt magnetica virtute, simile semper trahatur à sibi simili. Haud digni sunt Æthnicones & Paganistæ, nobiscum ad exemplum eius, qui summa Sapientia est, asinum epuitare, quò fit vt monstra sibi delegerint. Non caret suo præfagio sanè, monstrorum equitatio talis. Quid miramur, si quandoq; Deus animosos nonnūquam exciter equos, asinis impatientiores, qui contra fœtus monstruosos, dum in superbiam & ignorantiam, ita pertinaciter acti sæuiunt, calcitrare moti sint. Si genus hoc hominum esset asino dignum, utiq; submitteret sese iugo patientiæ, quod fræno haud indiget, vel capistro: hoc ipsum imitarentur ab asino, quòd suos gressus, vt iste, pederentim ac humiliter examinarent, cum patientia, ne laberentur in ignorantiam. Hoc est, sua fundamenta diligentius contarentur, num solidis constarent lapidibus, à rupe Veri desumptis. Porro cogentur in posterum ad lapidem lydium, quanquam inuiti, venire, iudiciumq; sui non

sine maximo dedecore videre & audire. Nū-
 quid honoratius foret, ingenuè suum erro-
 rem fateri, & pœnitentia duci, ad Veri cen-
 trum, ac vitę semitam, quàm in eo, per latam
 viam ad interitum, & perditionem ita con-
 stãter perseuerare. Quod quidem vt faciant,
 rogamus omnipotentem Deum, istorum ho-
 minum oculos aperire dignetur, & mens
 eorum oculus fiat, vtque Spiritu diuino suę
 gratiæ tracti, redeant ad cętrum verę sapien-
 tię: de cuius fonte, viuas hauriant aquas,
 abiecta sordium scaturigine, quibus hacten-
 us submersi, persistunt adhuc in eis obsti-
 natiùs, quantò magis hominibus innotef-
 cunt. Bone Deus Potens ac Misericors, no-
 sti quantis periculis, ægri sint ob falsę me-
 dicinæ Æthnicorum introductionem, expo-
 siti, præsertim hac tempestate, præ cunctis
 corruptissima: qua nedum in medicina cor-
 poreã, verum etiam in ea quę salutem ani-
 mę concernit, omnia contra veritatem cer-
 tare totis conatibus, palam est, at frustra. Per
 te siquidem reddimur certiores, quotquot
 eius ruę sapientię Centri fuerunt ac erunt
 ignari, nunquam veri quidpiam tractasse, vel
 tractaturos, imò cõtra, quidquid conati sunt,
 hoc ipsum non solùm in sui ruinam & per-
 ditionem tendere, verum etiam eorum qui
 hæc vestigia sequuntur: idque, verbo tuo, dũ
 asseris nobis in persona filij tui dicentis: Ego
 sum

sum via, veritas, & vita. Inde constantissimè colligimus, nostris in actionibus omnibus, artibus, ac scientijs, à cêtro veri progressum, ad sanitatē & vitam facere debere nos, cùm in hoc mundo, tum in futuro sæculo. Primo verbo, charitas in fratres: secundo, fundamê- rum ac finis actionum & operû nostrorum: tertio vero, vtraque salus in vnitatis Centro quærêda præfiguratur. Testimonium etiam habemus certissimum, optime Pater, Medi- cum & Medicinam creasse te, ac velle pro- pter hanc, illum esse honorandum, quod ne- mo verè christianus in dubium reuocat, mo- do vera sit, & non falsa medicina: quarum differentia, non melius neq; exactius, quàm à suis principijs petenda. Horû igitur ana- toniam ex vtraque parte, (Deo duce) felici- ter auspicabimur in sequentibus ab vnario.

DE VNARIO.

Simulacrum Vnarij, ab Vno infinito, & indeterminato, determinatè creati.

Semper sui similis.

Imago veri, quiescens in vnitate sui cętri, in infinitũ diffusi, nec nisi pũcto (tam ę inuisibili) circũquaq; męti cōspicui, summa cũ admiratione, laudeq;ue, dignissimũ exemplar.

Capitulum primum.

Ab initio, priusquã Altissimus Deus, hominem vltimam creaturam suã procrearet, ad Imaginem & similitudinem suã, voluit ex nihilo creare domicilium eius, & in eo quicquid vsui foret illi, nec id imagine sua distitutum esse voluit, quod primã creaturam visibilem statuerat. Hanc ordine pulcherrimo creatã, numeris, mensura ponderę; dispositam, admirando quidem ornauit artificio. Quibus tribus instrumentis, ramquam ideis primis, & formis vti decreuit in hoc opere suo. Vnde, non inconsultę, neque temerę colligimus, homines fundamentorũ artium, & scientiarum suarũ principia, medicinę pręsertim (quę prima sese obtulit homini post lapsum necessaria) summa cũ reuerentia, & gratiarum actiōe, haurire debere. Maximę quod videamus, summum Creatorem his numeris & mensura, & ponderibus vsum fuisse, cũ eis non indigeret, (potuit enim cuncta creasse nutu solo, qui Deus ęst omnipotens) verũ, vt nobis hominibus de se nihil potentibus, exempla

ria

ria sua daret, ad cuius normam, quicquid in hoc mundo essemus operaturi, perbellè referremus, omnemque nostram sapientiam, à fonte sapientiæ Deo, & non aliundè ortam agnosceremus, ei que omnem ferremus acceptam gratiã. Quapropter ex diuinis eiusmodi simulachris, nostra principia medica, vt æquũ est orta, desumptaque docebimus, idque validissimis argumentis, & exemplis irrefragabilibus: contra quæ tam atrociter sæuiunt Æthnici, Paganique; medici, quorum ex aduerso principia pariter ponere statuimus, vt toti mundo pateant vtraque, liberumque sit iudiciosis hominibus, inter ea discernere verum à falso fundamento. Consolamur apprimè, nos à fonte Veri pendere, ac in eo christianos imitati Doctores, & non gentiles, nec infideles: tùm nostros inimicos nil contra nos adducere posse, præter autoritates hominum à Deo reprobatorum, & veritatis prorsus ignarorum, existentis in Deo solo, quem nunquam cognouerunt. Docerent vnum inter suos Doctores & sapientes, Deum ex Veritate cognouisse, vel qui non blasphemus in Deum Deique filium fuerit (vt Princeps ille Medicinæ Galenus) vel idololatra non extiterit, & per consequens, contradictionis spiritu seductus non fuerit. Nihilominus volunt istorum discipuli Veritatem dici, & haberi, quod scribunt ac docent: hac

ratione ducti, quam proferre tam impudenter non verentur, in artibus nempe, & in facultatibus, nihil agi de Deo. Ac si concluderent, illas absq; Deo possidendas, & exercendas. Quæ blasphemia hæc est. Inde luce clarius liquet, nihil ex charitate suos facere medicos, at solum ex avaritia. Posunt esse medicus, & medicina sine suo Creatore? Sed missos faciamus eos homines, qui talia vel cogitant, & ad animi conceptum veniamus. Deus vtrique pura, & simplex essentia per seipsam consistens, incomprehensibilis per alium, inuisibilis, indefinibilis, & indiuisibilis, per Vnitatem nobis præfiguratur, quæ quidem multitudinis experts, contrarietate non admittit, & per consequentiam, nullam infirmitatem. Mundus cum ad Imaginem, & similitudinem vnitatis à Deo creatus sit, in ea perstitit Vnione, quamuis per numeros ordinatus (vt istorum in Genesi fit mentio) quippe qui, naturam Vnionis ad huc retinerent sub hominis obedientia, multitudinèq; nullam efficerent, vsquedum per Dualitatem Binari seductus, in multitudinis contrarietatem, & inobedientiam præcipitasset, vesteque perfectionis exutus, tum sanitate mentis & corporis, omnis vitij labem, infirmitatis, & morbi miser contraxit. Prius medicina quapiam non indiguit, quàm in morbum hunc omnium genus morborum primum,

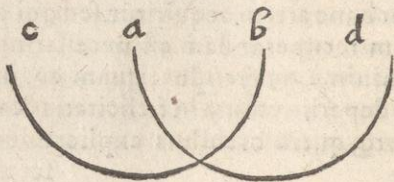
mum, incidisset, omni sanitate prius. Cùm
 igitur origo prima morborum omnium, ho-
 mini contingat, per recessum eius ab Vnita-
 te, sequitur, in Vnitate sola, sanitatem omnẽ
 consistere, & hanc in illa necessariò quæren-
 dam. Iam videamus in quos morbos incide-
 rit, in erubescentiam videlicet, mortisq; hor-
 rorem atque timorem vtriusque. Ergo spiri-
 tu & corpore malè sanus, quòd in vtramque
 mortem exitum faceret, ac ad vtriusque vitæ
 mox à lapsu tenderet in interitũ: duplici pa-
 riter vt seruaretur, medicina fuit opus, Mise-
ricordia Dei, videlicet, ac pane: sub quo po-
 steriore, corporis medela continetur, his di-
 uinis correctionis & punitionis verbis. In su-
 dore vultus tui, vesceris pane tuo. Panis hic,
 non solùm intelligendus, quo sustentatur
 corpus ad alimentum, verum etiam quic-
 quid homini ad vitã est necessariũ. Morbido
 maleq; sano corpori, medela ad vitam eius,
 panis est, quo si destitutũ erit, non secus atq;
 si careat cibo, morti fit obnoxium. Maximo
 sanè dispendio, panem benedictionis, pro
 pane sudoris, doloris, anxietatis, & curæ cõ-
 mutauimus. Panis itaq; medicinæ (non ille
 qui per hanc artem acquiritur, sed qui ad sa-
 nitatem recuperandam est necessarius) alio
 loco minimè quærendus, quàm eo, in quo
 nobis deperijt, vtputa in foelicitatis & vnita-
tis horto, quem breuibus explicandum su-
 scipimus.

scepimus. Antea tetigimus mūdū ipsum, ad Imaginem & similitudinem Vnitatis diuine conditum esse. Quandoquidem sua rotunditate mirum in modum absoluta, pura meraque simplicitas absque multitudine, qua dotatus est ab initio suæ creationis, apertè nobis innotescit. Videmus enim corpus sphericum, quantumcumque sit, & quàquà versum agitarum in plano, solùm in puncto quiescere, quod habet pro fundamēto, quodque centrum suū occultum, ad superficiem circumquaque manifestum facit. In eorum mysteria magna, tum naturalia, tum supernaturalia latent, item artium & scientiarum omnium arcana. Si mundus igitur in vnione sua permansisset, non erat opus medico, nec medicina. Quapropter omnis medicinæ finis est, vt ad Vnionem agrum reducatur, in qua medicinæ principia nostra fundauimus. Reliquum erit vt examinemus, vbi sua depromserunt aduersarij.

DE BINARIO.

Simulacrum Binarij ab Vnitate recedentis, unde mors occasionem cepit.

In

In Monomachia Contrarietas.

Imago falsi, pacem lacerare, & alteram se Monarchiam extollere conata, ab Vnitatis simplicitate, in Dualitatis confusionem diuisa est, & in cornua quatuor caput erexit, super quæ Monomachia fabricauerunt impij.

Capitulum secundum.

Postquam Altissimus Deus Angelos suos, & gloriæ suæ ministros creasset, sub Vnionem suæ pacis & concordia, surrexit ex accessorio casu, hominum intellectui minimè cognito, primas inter creaturas, Binionis atq; Dualitatis, inimica Deo confusio, quæ propter assumptam multitudinem, dissensionis, contrarietate suffragante, imaginem Vnarij creatam, in Binarium, Diuinitati contrarium ex diametro, contraque Veritatem pugnantem, transmouit. Quiquidem Binarius, diabolus, & calumniator effectus, vel solo cogitatu, hoc videlicet, vt aliam strueret Monarchiam, eamq; vel æqualem, vel Deo superiorem. Verùm non citius conceptum crimen læsæ diuinæ Maiestatis, quam, deiectus è cælo Binarius, vnà cum suis complicibus, extra lucem, in tenebras exteriores decidit, mortisque perpetuæ poenas dedit, absq; tormenti fine. Quo melius rem ipsam declaremus, rationem circini producamus in medium, cuius pes vnus conuenit

uenit centro, tamquam Creatori, pes alter circumferentiæ, veluti creaturæ. Cum igitur angelus reprobatus, suum Creatorem in Vniuersi productione conaretur imitari, propriū sibi circinum fabricavit in animo peruerso. Super aliud centrum itaq; fabricare coactus est, quod duo centra, non conueniant in vna monarchia, neque duæ circumferentiæ. Hac de causâ Binarius meritò vocatus, quia vnitatem veriq; centrum, ad multitudinem reducere numeri conatus est, assumptòq; centro falsi, duxit circonferentiam ad medietate, quò cum peruenisset, circonferentiæ pes, in aliud iterum centrum mutatus, aliã priori similem circonferentiam mediam nihil concludentem, sed interruptam, falsi figurã præferentem cum alia deliniauit: vnde bestiæ serpentisq; duplicis effigies, cornua quatuor erigentis in cœlum, & contra veri Monarchiam, erepsit. Perpetrato primo crimine, radiceq; malorum, & vitiorum omnium, cecidit regnum hoc diuisum in seipsum, vnà cum suo Principe Lucifero, suisque legionibus commilitonum. Non est ergo quod mirerur, si Deus in Creatione Mundi (vt in Genesi habetur) die secundo non dixit, vt alijs quinque diebus hoc verbum, scilicet, Vidit quia bonum esset, ob numeri primordium, vnde multitudo sumpsit originem, confusio- nis, diuisionis & controuersie, vt suprà au-
ditum

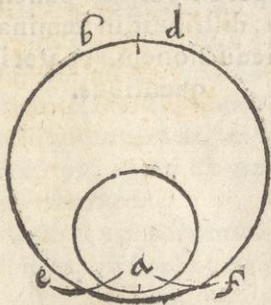
dicum est accidisse de Binario. Non ideo concludimus duo prorsum esse reiicienda, modo tamen in Vnionem persistant, vti duo in carne vna. Verum quoties diuisa sunt in Binionem, id est, bis vnionem efficiunt, cum Binario esse reprobata, constanter asserimus, vna cum sua prole quaternario, id est, quaternario, vel variato, ex Biuariato generato. Quoties igitur duo vel plura pacem obseruant in vnitate veritate, bene constitutam esse dicimus Duernionem, & non Dualitatem, Non ita de Binione, vel bis vnione censendum, quia non debent nec possunt esse duae Vniones, sed vna tantum, vt non nisi Deus vnus, & non plures, neque pauciores esse possunt. Ternarium etiam, nolumus interpretari ternariatum, quia proles est & foetus Vnarij, qui nunquam variauit ab Vnionem, quod fecit Binarius. Vt nos recolligamus ad ea quae proposuimus dicere; Auditum est supra, Binariam illam diuisam Monomachiam cornuta quatuor erexisse, partu Binarij procreata. Haec elegerunt sibi sapientes Aethnici & Pagani medici, pro suo fundamento, quod distraherent Vnionem in quatuor, eoque Diabolum duplo superarent, qui tantum in duo, sed frustra, lacerare conatus est. Exemplo pater, cum ex Vnico humore, quem Deus creare esseque voluit, quatuor humores statuerunt male cautis, & non sanis hominibus persuadere.

suadere. Miror, cur magis quatuor humores
 esse possint, quàm quatuor siccitates, totidè
 frigores, & calores: quatuor aquæ, quatuor
 ignes, quatuor aeres, quatuor terræ, & qua-
 tuor mundi. Mirànda quæ confusio, & absur-
 surda quæso? Qua Pagani & infideles Veri-
 tatis ignari, nos Christianos. Vtri sectatores,
 ad suam insaniam trahere nituntur miseri?
 Non vident quocūq; se recipiant, nihil præ-
 ter inquietudinem animi reperire se, nil cer-
 ti, veri, stabilisq; nihil, de quibus apud Apo-
 stolum his verbis, semper studentes, & nun-
 quam ad Veritatis notitiam peruenientes:
 quòd vniti nihil in suis studijs, sed contraria
 sùnt omnia. Exemplo suo proprio patet, cùm
 per Maximam suæ medicinæ docent, con-
 traria contrarijs esse curanda: quid hoc aliud
 est, quàm fateri se natos ex Binario, qui radix
 est omnis contrarietatis. Bello ne, vel pace
 quæso, contrarietas, id est infirmitas naturæ,
 vel imbecillitas eius (quæ propter contrarie-
 tatem & bellum intestinū partium receden-
 tium à concordia seu vnione ortum habet)
 fuerit amouenda? Pace dixerit vir sapiens ac
 prudens, non dissentione. Ignè igni, & mor-
 bum addere morbo quid inter se differunt?
 Non iuuerit eos etsi respondeant, aquâ ignè
 per contrarietatem extinguere. Non vident
 iterum miseri, hoc fieri extra monarchiam.
 At in Monarchia nihil contrarietatis admit-
 titur,

fitur, quæ si violenter & præter naturam irumpat, morbus introductus est, & Binaris, qui prorsum abijciendus: vt humani corporis monarchia, per harmoniam, & non per monomachiam conseruetur. Concludendum igitur, Æthnicos doctores, Binarij filios per quaternarium existere, quod ex radice binarij quatuor illa cornua generata sint, in primum numerum quadratum: vt in typica figura præcedenti per a. b. c. d. proponuntur oculis, ambitio, brutalitas, calumnia, & diuortium, in Monomachia diaboli diuisa, quã relinquentes Monarchiam nostram vnitissimam prosequamur.

DE TERNARIO.

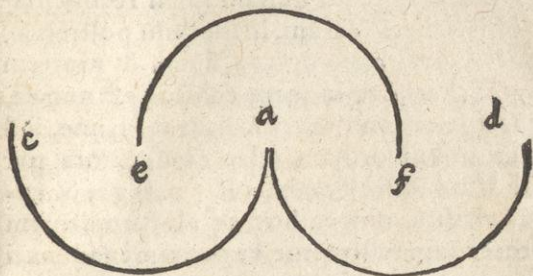
Simulacrum Ternarij, ab Vno immenso creati.

TRIADIS. 83
DE MONOMACHIA.

Símulacrum lacerati Ternarij.

A præcepto lapsus, quo sine prius erat.

Imago laceræ Monarchiæ create, in Monarchiam à Binario seductæ, lacerantisq; pomi pariter laceri, miseriarum originis:

Capitulum quartum.

IAm demum considerandum, unde processerunt errores in medicina, & unde corruptiones omnes in reliquis philosophicis professionibus. Nemo sanæ mentis negabit ex pane, morsuq; vetiti pomi, hoc ipsum per serpentem Binarium, in Microcosmum Ternarium irrupisse, quod ex præcedentibus colligere facillimum.

Non potest ergo tolli morbus à Ternario per Binarium, neq; per eius prolem quaternarium, sed per Vnarium solum in Triade dominantem equaliter. Cum Diabolus mo-

narchiam Ternarij, per pomum lacerasset ab vna parte tantum, nō potuit effecisse, vt prorsum in separatas partes distraheretur irreparabiles, vt ipse, qui nullam spem reconciliationis habet. Verum, in modum postremæ, finalisq; literæ ω omega, finem & mortem significantis, relinquere coactus est: non eā, qua ipse calumniator moritur absq; sine, sed quæ misericordiam esset consecutura per Christum, qui est alpha α & ω omega, & cuius virtute, omega hoc, ad alphæ normam atq; typum restitueretur, vt proximè sequenti simulacro patebit apertius, Quid hoc sibi aliud velle videretur, quàm Dei misericordiam erga hominem, ob oculos nobis proponere, qua post lapsum, ad priorem statum suę Monarchiæ restitutus est, excepto solùm radicis pomi tantillo, propter quod Monomachia tantisper nobis excercenda, dum in corruptibili hoc domicilio, morabimur? Vt rem dilucidius tractare valeamus, est quod circinū à Binario per imaginariam artem fabrefactū, quàm antea clarius examinemus. Auditum est in præcedentibus, imaginarium instrumentum hoc, vnā cum suo fabro deiectum è cælo, in tenebras exteriores, hoc ipsum, ad manus resumere non cessat, calumniator ille Binarius quo Monomachiam suam indies contra Deum & homines dirigere conaturat frustra. Quandoquidē inuicta, & in-

su-

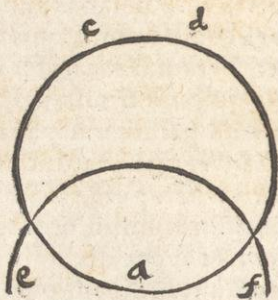
insuperabilis Dei potestas, cōtra quam, nulla resistētia, nulla reluctatio quicquā potest, Architectum falsi machinatorem, & instrumenta sua, toties in foueam confusionis & perditionis relegat in æternum, quam sibi met fodit, quoties artes suas & technas exercere nititur, contra monarchiam nostram per imaginationem circinū suum nobis obtrudens ac præfigurans. Nouit calumniator, nobis ob lapsum in quem traxit nos, iniunctā esse pœnā laboris, atque vultus nostri sudoris, ad acquirendum panē & necessaria victui, tū vsui. Quapropter occasione sumpta hinc, in artes suas nefarias inducere nititur, quibus ea comparemus, quæ minimè salutaria sunt. Verūm Deus nobis instrumenta proposuit, quibus vti nos vult, & quibus artes nostras ad parandum panem conformemus. Nō indiguit Creator Deus in mundi creatione vel tempore, vel instrumentis, quibus opificium suum in ordinem redigeret. Siquidem, vt supra diximus, nutu solo, ac momento, hunc ordinem omnē obseruare potuit, quē videmus: Attamē, vt nos doceret omnia, cūm petere, tū querere quę necessaria sunt, per sudorem & artes, verā nobis proposuit instrumenta diuina, videlicet, numerum, mensuram, & pondera, iuxta quæ, singulas actiones, scientiarum quę normas, ordinarem, & renunciarem Binarij ca-

lumniatoris circino, cum reliquis omnibus
falsis ac imaginarijs instrumentis. Cæterum
considerandum, qua via, quibusue instru-
mentis, lacera nostri Ternarij monarchia, sit
ad vnitatis, & sanitatis integritatē reducēda.
Primò omniū, ad Veri & Vniuersicentrū ani-
mū aduertamus, in quo numerus omnis, mē-
fura, pondus, & cuncta Sapiencia latet, quod
semper luculentius patebit in sequentibus.

DE INSTAVRATIONE

TERNARIJ.

Simulacrum restituti Ternarij ad Vni-
tatis simplicitatem.

Renata pœnitentiæ.

Imago nouæ creaturæ sola Dei potentia
restituræ.

Capitulum quintum.

VEra medicina, quæ lacera Ternarij mo-
narchia, quod ad spiritum attinet re-
paratur.

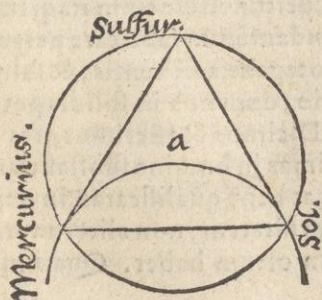
paratur, Veri centrum esse fatendum est: non secus atq; medicina corporis eius, centrum est vniuersi. Quæ non duo centra, sed vnicū, vti spiritus & corpus hominis, vnicus homo. Diuersis tantū respectibus, ob diuersa quibus assumūtur, dumtaxat animo discernenda, tamquam increatum, & creatum, quæ sub vnione concludenda sunt. Reijciendum est igitur imaginarium illud centrum Binionis, à calumniatore positum, vt hoc medicamentum, Ternarius, ad verum Vnarij centrum, & ad priorem Monarchiam, à Monomachia liber, adeptā victoria, per suum Redemptorē adducatur. Non possunt enim in vnica Monarchia, plura centra, neq; pluribus circumferentijs concludi potest spacium vnicum. Hæc de medicina, contra spirituales ægritudines dicta sint. Iam ad corporalem illam & physicam veniendum est, vt eius quaternarius, ad prioris medicinæ cum ternario copulam accedens, conueniant ambo simul in septenario. Quaternarius enim habetur loco materiæ, vel corporis, ob elementa quatuor, quæ naturæ materiam vniuersam exhibent, vti cælum eidem præbet omnem formam, & actionem in materiam. Morbus autem, est impressio mali, per actum centri falsi, in corpus ad passionem actioni similem, dispositum. Ex aduerso Medicina, est repressio mali, per actum Veri cætri & vniuersi, in cor-

pore ad passionem actioni similem disposito. Cum igitur ex vna radice morbus omnis, ex vna radice pariter omnis medicina progressum habet: quid quæso generare de se potest vnum, aliud quàm ternarium? Rursum, quæ fatuitas Æthnicorum, vnius & vniuersalis Medicinæ fœtum quaternarium statuere, sub quatuor humoribus, cum hæc sit proles Binarij? Doceant ipsi duo posse rerum esse vera principia, vbi alterum, falsum non deprehendatur. Interea nos ad instaurationem laceræ monarchiæ redibimus. Summa virtus atq; bonitas immensa centri inuisibilis, & indiuisibilis, tantæ est efficaciam, vt omne quod sibi conforme simplicitate fuerit, ac rotunditate ad se trahat. Quo fit vt homo, qui ad similem ab initio creatus est imaginem, licet in ea non permanserit, nihilominus, vbi deperditam sanitatem, corporis, vt mētis, medio solius eiusmodi cōformitatis recuperare studeat, ab omnibus liberabitur imperfectionibus & morbis, ac ad priorem formam restituetur. Quod videre lucet, ex typo renatæ pœnitentiæ, in quo centrum veri & vniuersi. a. subleuat b. d. laceri Ternarij, brutalitatem atque discordiam excludens extra monarchiam, ac ad initium, alphæq; formam, omegæ finem adducens. Id ipsum clarè nobis declarat, quod loquitur Deus his verbis. Ego sum alpha & omega, prin-

principium & finis. Etenim ipse principium non habet, neq; finem, ergo de nobis intelligere nos docet, in eo nostri nos initium & finem agnoscere debere. Quamuis etiam ad initium prioris status, monarchia creata, nobis per Christum restituta sit, ne tamen, eius tantiq; beneficij vnquam essemus immemores, pomi lacera circonfereña, monarchiam hanc nostram adhuc interfecare percipitur, monomachiamq; suam exercere cõtra nos, dum in caduco versabimur, nedum in animo sed etiam in corpore. Ternarius igitur animi, siue mentis, medicina est eius increata, ex increato veri centro: corporis autem creata medicina, ex vniuersi creato centro nata.

DE TERNARIO MEDICINALI.

Simulacrum restituti Ternarii medicinalis.

Renata Monarchia.

Imago Sanitatis, adæquata proportione
Ternarij, reiecto Binario.

Capitulum sextum

VT tandem nostra principia, cōtra suos inimicos in palæstrā adducamus, has theses ipsis masticandas proponemus. Vnitas, medicina haudquaquam indiget, quod sit ipsamet sanitas. Dualitas medicinam recipere nullo modo potest, cū in perpetuū condemnata sit absque misericordia. Solus Ternarius est is, qui medicinam recipere potest, quia dignatus est gratia, per eum qui solus est misericors. Quamobrem igitur, attribuant Æthnici, medicinæ doctores quaternario, quod nulla ratione quadrare potest ad medicinam. Condemnatus est, vnā cum sua radice Binario scilicet, vnde generatus, eiusdem conditionis atque naturæ, cuius parentes. Fructus enim ex arbore mala, bonus minimè producitur. Ædificium itaq; suum, super hoc fundamētum fabricare pergant, culmineq; protegant, aeri ventis, & fulmini Iouis obnoxio, dum nos in solidis petris ædificamus. Dicimus & asserimus, tres dumtaxat esse primas in homine substantias, & nō qualitates, at bene qualificatas, in quibus, vt sanitas per vnitatem, non aliter morbus per Dualitatem ortum habet. Quarum prima,
calor

calor est naturalis, vt radix vitæ: secunda, radicalis humor, vt vitæ fomentum, sine quo persistere non potest illa: tertia, sal est naturale, vt balsamum, quo priores partes à corruptione tutæ sint, cui sua natura sunt obnoxia. Non alia ratione tres partes etiam primas, in quibus tria principia medicinæ consistunt, constanter & intrepidè profiteamur, & affirmamus, vt pote Sulphur, Mercurium, & Sal naturalia. In quocumq; corpore igitur, hæc tria per vnionem conueniunt, verè sanū iudicari potest: in quo verò non morbum & mortis radicem primæ subintrasse. Propterea non negamus (quod falsò nobis obijciunt inimici) quatuor elementa, imò potiùs, ac longè saniùs quàm ipsimet approbamus, cum docemus, in vnaquaq; dictarum primarum partium, elementa quatuor in separabili vinculo naturæ quodam existere. Elementorum separatio, naturæ prorsum reluctatur, cui minimè diuinitus concessa est, hominibusq; minùs. Aliter in sui destructionem operaretur, quod minimè contingit: imò potius in sui propagationem eorum assidua commixtione laborat. Hoc ipso redarguuntur illi nugarum seminatores, qui separationes elementorum apparatus maximo præscribunt, aliter quàm per amotionem impuritatè à puritate, manère nihilominus inseparabili consociatione, concordiaq; naturali

rali per Vnionem. Diabolus maximopere
 nititur ea separatione destruere naturá, vnâ
 cum suis operibus, eoq; suos discipulos in-
 dies exhortatur. Dicimus ergo, nos non se-
 parare eleméta, sed ab vnoquoque corpore,
 partes primas ex quibus composita sunt, sua
 retinente qualibet elementa, minimè segre-
 gata, sed potiùs à superfluitatibus, & immū-
 dicie depuratissima. Quæ tria quidem vt ap-
 probemus, parui nobis admodum laboris, &
 negotij fuerit. Notissimum est, ea in quæ re-
 soluuntur corpora naturalia quæque, partes
 ex quibus constabant ab initio suæ compo-
 sitionis, existere. Nullum enim corpus à na-
 tura compositū, in plura neq; pauciora, po-
 test artificio solutionis partiri quàm tria,
 spagiris compertissimum est, scilicet in Sul-
 phur, Mercurium, & sal: quod etiam ad oculo
 demonstrare possunt. Quamobrem igitur
 Æthnici doceant, plures corporum natu-
 ralium partes, non videmus nisi quòd re-
 solutionem ignorarunt rerum creatarum, &
 Creatorem ipsum ex Veritate non cognoue-
 runt, quòd factū, vt non nisi per fallacissimas
 vmbas de singulis, & de natura iudicare po-
 tuerint. Etenim qui Veritatis ignari sunt, vt
 isti, de re quapiam verè differere aut loqui,
 non est possibile, sed falsò & perperam gar-
 rere necessarium. Viderur ijs qui nullam suæ
 doctrinæ fecerunt anatomiam, tales homi-
 nes

nes honore dignos esse, qui mundum fabu-
 lis implere fallereq; norunt, sermonis elegā-
 tia, vel alio quouis ornatu, laruarum inftar
 suos errores contegere. Verum si quis eorum
 fundamenta diligentius examinet, laruam-
 q; diripiat, luculentissimè fucum suarum in-
 uentionum, non aliunde, nec aliùs, quàm
 ex meris proprijsq; somnijs haustarum, in
 serie verborum latere, statim experietur. Si
 docere non possint sua principia ex centro
 Veri procedere, necessariò concluditur ex
 centro Falsi deprompta fuisse, quòd præter
 has duas, nulla sit artium & scientiarum radix.
 Cur itaq; patiemur à cæcis, & Veritatis igna-
 ris duci nos, ad Veri noticiam, idq; coactè, ac
 inuitò. Fatuum & christiano minimè dignum,
 ab infideli & inimico Dei seduci, hac persua-
 sione, vt ab eius farinae hominibus addisca-
 tur, christianis reiectis ac spretis Doctoribus.
 Non æquè mirum Ethnicos, suis, sui que si-
 milibus, scripsisse, & istos ab illis didicif-
 se friuola quæque. His enim vltèrius progre-
 di, quàm ad vmbas quasdam Veri, datum nõ
 est, quò forent inexcusabiles. Æqui boniq;
 sectatoribus iudicium relinquimus, vtrū de-
 testabilius, Paganos & infideles suis scripsif-
 se tantum, vel christianos illorum doctrinã
 amplecti, qui christianis minimè scripserunt.
 Nede sunt eiusmodi fideles homines, qui per
 fas aut nefas defendunt ea quæ sibi sueq; p̄fes-
 sioni

fioni maximè contraria sunt & Veritati, calumnijsque adoriuntur eos, qui seduci nolunt. Quid mirum, alia non habent arma, quibus contra Veritatē pugnent, quàm Dux eorum suppeditauit Binarius ille Calumniator. Faciant quod possunt, victoriā nunquam assequantur, aduersum pigilem inuisitissimum Deum. Resistamus igitur quisque pro sua vocatione, philosophus in philosophia, medicus in medicina, sic de reliquis. Diximus antea veræ principia fundamentaq; medicinæ, Sulphur videlicet, Mercuriū & sal, correspondere calido naturali, humido radicali, & balsamo naturali, calidum & humidum à putrefactione conseruantem, per temperationem frigidum & siccum sibi innatis, facta. Notandus hoc loco sagacis prudentisq; naturę pulcherrius ordo, quę, vt humidi cum calido putrefactionē arceat, frigidū & siccū simul in vnum subiectum conclusit, quo tertio sale scilicet, veluti medio quodam inter alia duo, sulphur & mercurium, temperaturam efficeret, in sanitatis conseruationem. Luce clariùs patet, ad coniunctionem duorū diuersę naturę proprietatisque, vel quoquo modo contrariorum, necessarium esse medium vtriusque naturę particeps, in extremis. Ad hæc dicent forsitan aduersarij, calidum & humidum non esse contraria. Quibus vt pessimè fundatis in Physica, respondemus,

nota philosophia

demus, calidum ad siccitatem, innata sibi natura tendere, humidum autem ad frigiditatem, quibus qualitatibus contraria sunt calidum & humidum, & eisdem in sale simul coniunctis, conueniunt, ea ratione qua sal est sulphur aqueum: intelligenti pauca hæc sufficiant. Si quis nos interroget quid sal sit, responsum huic volumus aptissimè, calore congelatam aqueam terram esse, frigoreque terream aquam dissolutam. In hunc rursus lapidè impinget nõ satis eruditus, inquiring: Videtur contra naturam, frigore terram solui, cum potius arescat, caloreque lique scat: Ignorare fatebitur se, naturalem transmutationem elementorum, hætenus censor hic temerarius cognouisse. Verum vt habeat quo suum acuat ingenium, hæc & similia melius masticanda relinquemus, alio loco latius explicanda, nostrumque prosequemur institutum. Sal itaque resolutum, aquæ naturam induit, congelatum verò terræ proprietatem habet: quam si contingat in aquam transire, hanc in aerem, & istum in ignem transmutari, quid obstabit quin ad terram iterum fiat reditus? Natura proportionem hanc optimè nouit æquis ponderibus obseruare. Non negamus igitur elementa quatuor, neque qualitates, verum non confundimus, vt aduersarij faciunt. Non assumimus etiam pro medicinæ principijs aut

fundas

fundamentis, vt illi. Solùm dicimus, Sulphur nostrum vnicam habere qualitatem propriam & innatam, scilicet calorem igneum, inclinatum ad siccitatem terream: item nostrum Mercurium etiam vnicam agnatam, vtputa humiditatem aeream inclinatum ad frigiditatem aqueam: quæ omnes in Sale nostro concluduntur, diuersis tamen respectibus. Nolumus etiam cum ipsis ineptire, qui asserunt qualitates morbos esse, vel efficere, morbos malè habere, aut qualitatibus esse curandos, quod malè sanorum iudicio hominum esse videtur. Contra dicimus, ægra corpora tantùm, esse curanda sanis corporibus, ætherogeneis præsertim. Vt naturale sulphur intrinsecum, deuians ab vniõnis simplicitate proportionẽue, reducendum est ad hanc normam equalitatis, per sulphur extrinsecum, ab omni corruptione & impunitate suis, arte spagirica repurgatum: sic de reliquis, mercurio scilicet, ac sale. Hæc ratio nullis argumentis cogitur cedere, vtputa, naturam ipsam humani corporis, proprium sibimet esse medicum, qui ab extrinsecò medico, nihil aliud requirit, præter instaurationem, aut vtiloquuntur fortificationem, exteriori medicamento repurgatissimo, partique peccanti natura simili, non accidente, adhibitam. Inde labefactas vires naturales reassumit, quibus recuperatis, per se potens est

est omnes inimicos suos à sua Monarchia pellere, virtute sola vitalium facultatū. Summatim, nostra hæc est opinio, videlicet, morborum omnium in genere corporalium, originem veram, esse naturalis proportionis enormitatem, primorum trium quæ dicta sunt, sub quo genere generalissimo, tria sunt vti morborum, pariter & medicamentorum, totidem inferiora genera, suas in species distributa. Per ea palam, & expresse negamus, quod Æthnici Paganique doctores perperam scribunt, ac docent, ægra corpora qualitatibus cōtrarijs curari debere. Quid aliud hoc est, præterquam, naturæ bello satis intestino labefactatæ, bellum extrinsecum in omnimodam sui ruinam gerere? Pacem quærit ab omni controuersia liberam idque solū, amicorum & sui similibus auxilio. Si quis obijciat nobis, esse facile cū affirmare, tum negare singula, præter scholarum auctoritates & iura consueta. His respondemus ingenuè, nos renūciasse in perpetuum, Æthnicis & Paganis dogmatibus, scholis, & auctoritatibus, quibus etiam vt inimicis veritati, non indigemus ad probandam veritatem: hæc sola nobis est auxilium & schola, ex qua nostra depromimus argumenta. Quibus, si quispiam contradicere volet, hunc obrestor vt calamo pariter faciat, præloque suis commissis, vt hæc toti mundo palam faciat, idque

dum viuo, respondere que possum: non post mortem, quod præceptor nostro Paracelso faciunt aduersarij, putantes ipsum esse mortuum, at falluntur miserè, cum scriptis immortalis sit. Docebimus latius autoritatibus eiusmodi, quibus resistere scholæ Paganorum vel Æthnicorum haud vnquam poterunt, ni volent pro more suo Deo calumnias, & suis operibus obijcere, quod in sui ruinam cedat oportet, quotiescumque fecerint. Haftenus prima nostræ medicinæ principia, per numeros mysticos approbauimus, quod hac vice facere satis putamus probis pijsq; viris, quorum gratia scripsimus, alios parum aut nihil existimantes. Superest, vt mensuris iam stabiliamus dicta prima fundamenta, licet per se constantissima. Cum totus mundus, machinæq; suæ pondus omne, fundetur super inuisibile ac indiuisibile punctum, quod centrum est vniuersi, diuino quidem ordine tam admirando, vt ne pilo dimoueri lato valeat: aliter naturam ipsam rueri posse, conijcere licet, quod in medio sita sit Infiniti. Mirum at summa cum veneratione, considerandum, opificium Dei tam immensum, in puncto circumquaq; citra vacillationem & immotum quiescere. Quicumq; huius puncti, centrique rationem cognosceret, nihil in rerum natura latuit vnquam, cuius non perfectam haberet noticiam. In eo siquæ
dem re-

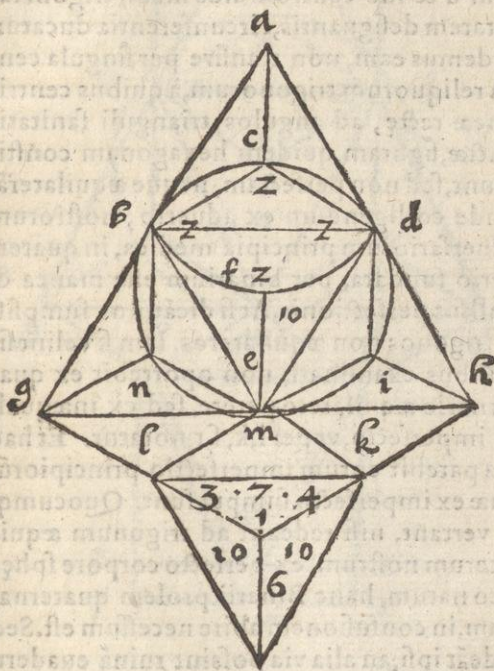
dem rerum abditarum fundamentum & radix cum consistat, non immerito, nostrarum artium & scientiarum fundamenta naturalia, hinc primum elicienda nobis veniunt. Quod antea per numeros, sub vnitrate ac triade fecimus, nunc verò per centrum aut punctum vnicum, in monarchiam còclusum, sub sphaeræ forma, trigonum primum corpus occultum, ad nostram intentionem est quòd eliciamus, vt inde perfectionem bene fundatæ nostræ medicinæ comprobemus. Vniuersi corpus vnum, tribus primo constare corporibus, nobis est ex eo indicandum, quia vnum de se nihil generare potest, præterquam tria. Dicimus ergò tria, corpus vnum per compositionem, verbo diuino triplici factam, constare. Componétes vniuersi partes, alijs modo iuuat explicare vocabulis, quam præceptor noster Paracelsus, ad hunc modum videlicet. Primam, igneam substantiam esse dicimus, vitam & motum, vel animam elementorum in se còtinentem: Secundam, æream substantiam, vitæ fomentum, & spiritum elementorum habentem: quæ duo simul appellationem cæli meruerunt, æthereæq; regionis: Tertiam verò, terream & aqueam substantiam, simul ambæ corpus elementorum, sub appellatione terræ gestantem. Constat ex genesi, mentionem esse factam Cæli Terræ, & Aquæ tantum, Ignis & aeris verò nul-

Iam, quòd ista duo sub alijs concludantur, uti sub cœlo ignis, & sub aquis superioribus aer. Nihilominus tria primò corpora, nobis proponuntur à Moyse, videlicet Cœlû, Terra, & Aqua: Paracelsus alijs vocabulis, Sulphur, Sal, & Mercurium, iuxta Physicam, interpretatus est. Nos igitur cuilibet horum trium, à debita naturaliq; proportione recedentium, peculiarem trigonum assignemus, ex veritatis corpore spherico deductum, ut in typica figura videre licet, a, b, d. sulphuri, b, g, m. mercurio, d, m, h, sali. Quibus in trigonum dispositis, aliud includunt sanitatis & Vnionis trigonum, b, d, m, à cuius centro ad angulos dicti sani trigoni, ducta circumferentia, per centra transit, aliorum trium ægrogorum trigonorum æqualiter, à quibus centris, lineæ rectæ ad angulos trianguli sani ductæ, figuram perfectionis hexagonam & æquilateram deliniant. Hoc nobis prælagium esto, bene fundatorum nostrorum in trigono, medicinæ veræ principiorum. Cæteras in trigono æquilatero nostro consideremus perfectiones. Videmus ipsum quatuor superficiebus, trium angulorum singula, concludi. Hoc ipso nobis præfiguratur animi, per tria significati, cum corpore per quatuor designato, pulcherrimam coniunctioné, quâ nonnulli solent appellare mentem sanam in corpore sano: Paracelsus verò cum suis, philosophiam

lofophiam adeptam. Hoc ipsum matrimo-
nium inseparabile, confirmatur, in angulis
hexagoni, cū suo centro copulatis, equali di-
stantia sese respiciētib. Plura de his scribere
possemus, nisi lectoris animū afficere tædio
vereremur: suo tēpore tamē adducēda sunt.

Principiorū ueræ Medicinæ triū, primo-
rūq; per mensuras mysticas approbatio.

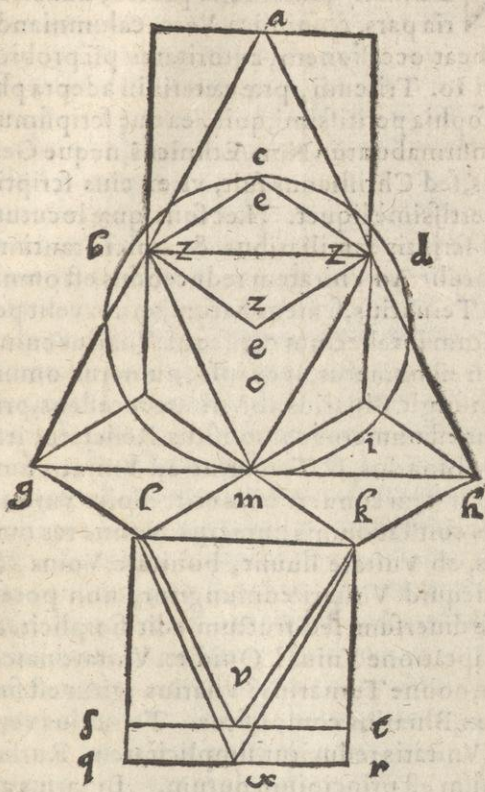

G :

Iam fundamenta nostrorum aduersario-
rum, à quaternario sumptorum, examine-
mus per trigonum, quò videamus, an sin-
gula centra suorum trigonorum, per circun-
ferentiam sub vnionis centro, sanitatisq; du-
ctam, attingantur. Quapropter ex æquila-
tero quadrato, delinientur trigoni a, b, d, itē
b, g, m, tertius d, m, k, qui trigonum includāt,
b m d & sub centro huius medij trigoni sa-
nitatem designantis, circunferentia ducatur.
Videmus eam, non transire per singula cen-
tra reliquorum trigonorum, à quibus centris
lineæ rectæ, ad angulos trianguli sanitatis
ductæ, figuram quidem hexagonam consti-
tuunt, sed non perfectam, neque æquilaterā.
Vnde colligendum ex aduerso, nostrorum
aduersariorum principia medica, in quater-
nario fundata, per binarium esse manca &
nullius perfectionis. At si dicāt, nos sumpsis-
se trigonos non æquilateros. Iam si velint si-
milibus examinari, non oportebit ex qua-
ternario æquilatero petere, sed ex inæquali
& imperfecto, vt per l, k, s, r, notatur. Et hac
via patebit eorum imperfectio principiorū,
quæ ex imperfecto sumpta sunt. Quocumq;
se vertant, nisi redeant ad trigonum æqui-
laterum nostrum, ex perfecto corpore sphe-
rico natum, hanc Binarij prolem quaterna-
riam, in confusionem abire necessum est. Sed
videāt ipsi, an alia via possint ruinā euadere.

Prin-

Principiorum falsæ Medicinæ per mysticâs
cas mensuras reprobatio.

Resumptio eorum quæ supra
dicta sunt,

NE Binarij quaternaria proles, aduersaria pars, & inimica Vero, calumniandi habeat occasionem, autoritates pij probiq; viri Io. Tritemij, præ cæteris in adepta philosophia peritissimi, quib. ea quæ scripsimus confirmabuntur. Non Æthnicus, neque Gentilis, sed Christianus fuit, vt ex eius scriptis apertissimè liquet. Hæc sunt quæ locutus, vel scriptis familiaribus & amicis tantum, protulit. Ad Vnitatem reducendus est omnino Ternarius, si mens harum rerum velit perfectum intellectum consequi. Vnarius enim, non est numerus, at ex ipso, numerus omnis confurgit. Binarius ab Vnitate recedens, primus est numerus compositus. Reijciatur itaque Binarius, & Ternarius ad Vnitatis simplicitatem conuertibilis erit. Solis vnitatibus constat omnis numerus. Nonne res omnes, ab Vnitate fluunt, bonitate Vnius, & quicquid Vnitati coniungitur, non potest esse diuersum, sed fructum edit simplicitate & aptatione Vnius? Quid ex Vnitate nascitur, nonne Ternarius? Vnarius igitur est simplex, Binarius compositus. Ternarius verò ad Vnitatis reducitur simplicitatem. Rursus Vnum est principium purum. Binarius ab Vnitate recedens, componitur, quia impossibile

sibile est esse duo principia. Solus ergo Ter-
 narius sacratus & virtute potens, Binario su-
 perato, suum in principium, non natura, sed
 similitudinis participatione reuertitur, in
 quo sine contradictione, mysteria omnia ar-
 cani pulcherrimè ordinati, mens intelligit.
 Hęc est fortitudinis totius pulcherrima vir-
 tus, quæ vincit omnia mundana. Cęlestis est
 nostra philosophia, non terrena, vt summum
 illud principiũ, quod Deum nuncupamus,
 mentis intuitu, per fidem, & cognitionem
 fideliter aspiciamus, Patrem, & Filium, &
 Spiritum sanctum, Vnum principium, Vnũ
 Deum, Vnumque summũ bonum, in Trini-
 tate personarum sempiternum existentem,
 veraciter credentes, purè cognoscentes &
 feruentissimi amoris, & seruitutis cultu, sem-
 per adorantes, à quo sunt omnia quę vsquam
 esse possunt. Ad hunc nisi mens animata con-
 surgat, nihileorũ quę pulchra sunt, vnquã in-
 telliget, sed in sua tabescet ignorantia. Non
 est vulgaris hic ascensus, neq; eorũ imitatio-
 ne consequi potest, qui vna dumtaxat ala sur-
 sum feruntur, sed paucissimis admodum fa-
 miliaris: illis videlicet, qui semet in vnitatẽ,
 non temerè tamen, reducerunt. Multi qui-
 dem conantur, sed nõ est in mente omnium
 ternarius. Nonne suspecturi cœlum, necessa-
 riò primũ caput eleuamus, reclinamusque
 postquam suspeximus. Solis enim oculis in-

tueri solem licet, aures non vident: vt igitur
 conscendat animus, non auris fiat, sed ocu-
 lus & cor, fiatq; ex Ternario Vnitas, partici-
 patione bonitatis ad principium. Quia vnū
 solum est bonum & omnipotens, non duo,
 neq; plura. Nisi igitur fiat Vnitas, non fiet in
 mente similitudinis coniunctio, neque boni
 participatio, & sine his, nulla transcensio. Ni-
 si autem hæc præcedant, neque superiorum
 intelligentiam, neque inferiorum propriã &
 perfectã cõsequi poterit quispiã operationẽ.
 Res autem cùm vniuersales, tum particula-
 res, necessario, & rerum conditiones, quædã
 sunt manifeste, aliæ manifestiores, nonnullę
 verò manifestissimæ: & aliæ sunt occultæ, oc-
 cultiores, & occultissimæ, tam sensui, quàm
 rationi. Hanc diuersitatem operatur ipsa re-
 rum natura. Hinc fit etiam, vt quidam homi-
 nes alijs euadant longè sapientiores. Magis
 autem sapiens dicitur, qui minus circa per-
 ceptibilia percipit. Numerus ordine constat
 & mensura. Ordo quoque sine numero, &
 mensura esse non potest. Mensura autem, &
 numero constat & ordine. Vnitas verò hîc &
 Ternarius, numerum nõ admittunt, sed om-
 nem exuti multitudinem, innata sibi purita-
 te simplicissima, in primo gradu consistunt.
 Hęc ad superos via, per quam antiqui sapien-
 tes, intellectu profecti, rationisq; verę ductu,
 plurima perceperunt, quæ vltra humanum
 captum

captum, à nostris nunc reputantur sapientibus. Vis audire plenius. Studium generat cognitionem: Cognitionem autem, parit amorē: Amor, similitudinem: Similitudo, conjunctionem: Coniunctio, virtutem: Virtus, dignitatem: Dignitas, potentiam, & Potentia, miraculum efficit. Hoc iter vnicum ad perfectionem adeptæ philosophiæ, cū in diuinis, tum in naturalibus, à qua procul arcetur & confunditur omne superstitiosum, præstigiosum, atque diabolicum. Enimvero nihil aliud, per adeptam philosophiam intelligi volumus, quam sapientiam, physicarum, & metaphysicarum rerum intelligentiam, quæ diuinarum & naturalium virtutū scientia constat. Harmoniam cœlestem, non materialem, sed spiritualem consonantiam, nobis suspiciendam, scias oportet, vbi numerus, ordo, mensuraq; per Ternarium in Vnitatem conueniunt: ad quam cōsonantiam, inferiora nostra omnia, sunt conformanda. Facuum est harmoniam arbitrari cœlestem, stellarum consonantiam, causante motu, perceptibilem auribus formare sonum. Sed hanc supergredi necesse, vt Ternario paretur ascēsus, ad eam quæ supercœlestis est harmonia, vbi nihil materiale, sed spiritualia sunt omnia. Inde menti, vnde etiam prouenit, assumenda similitudo. Stellaris enim harmonia, nec mentem dedit, nec influxum eius.

Quia

Quicumque conditionem cœlestis harmoniæ notam obtineret, cum præterita quæq; tum futura cognosceret. Quis autem dabitur ex milibus vnus, qui harmoniam hæc intelligat cœlestem? Ad supercœlestem mens nata est, cuius etiam similitudine viuit. Astra nihil intelligunt, nec sentiunt quidem, vnde nec sapientiam menti nostræ conferunt, neque aliquod in nos dominium habent, qui per spiritum ambulamus, confitentes Dominum Iesum Christum, omnia in sua potestate habentem: ad cuius nos similitudinē, pro viribus, & quantum licet nobis, oportet confirmari. Ipse enim est sapientia Dei Patris, ipse est fons & origo scientiæ, ipse est animi Centrū, & per ipsum facta sunt omnia. Mens est libera, quæ nec stellis subijcitur, nec earū influentias concipit, neq; motum sequitur, sed supercœlesti principio, à quo, & facta est, & fecundatur solum communicat. Finem cogitemus igitur quò tendimus, & principium amemus vnde sumus. Profundorum secretorum hæc est radix, & fundamentum omnium creaturarum. Prima diuisio naturalis, radicem scientiæ consummatæ producit, cuius annotatio hæc est. Quatuor sunt matres eorum, quæ in ordine sunt nouissimo: & quatuor patres eorum quæ in principio. Horum nexus, & primū connexum, & vltimum simplex, purum, vnicum, solum, omnia

omnia tingit. Terra simplex elementum, purum, & primum, ab Vno procedens, nō componitur, nec mutatur, nō patitur cōnexionē, sed manet quod est incorruptibile, & in vno consistit vnum, & non vnum, non est numerus & est numerus, non numeratur, & numeratur, inter ipsum & vnum non est numerus. In Vnitate manet vnum, & per complexum efficit Ternarium, quem octies complectēs, mirabili natura, omnia reducit ad Vnum: virtus eius à nullo magistrorum explicari, per omnia potest. Non est ipsum quod colimus Deus, creatum est enim. Animi hominis est imago, nec viua, nec mortua, per quā in omni scientia, mirabilis effectus fit. Amicē tibi dico, summa cum veritate Dei. Quicumque huius puræ simplicitatis, noticia simplici fuerit sublimatus, in omni scientia naturali consumatus erit, ac perficiet opera miranda, nec non stupendos inueniet effectus. Bonū simplex, vnicū est, & per ipsum, non solum similia, sed etiam dissimilia multa fiunt. Terra cōposita, elementum natura purum, simplex & vnicū, sed quia cōpositum, necessariō fit multiplex, varium & impurum, reducibile tamen, per ignem, in aquam, & ab ista, in ignem, & ab hoc in vnum simplex: & est numerus, & numeratur, & non est numerus, & non numeratur. Non numeratur, quia natura simplex, & accidente cōpositum.

positum. Ideo numerari non potest, quia ante ipsum non est numerus. Numeratur enim ab unitate vnum, non absolutum, sed inclusum, & dicitur vnum exclusum: vnum inclusum. vnumque per vnum, ab vno, scilicet, ab anima mundi, fitq; ternarius. Esse cum Vno vult naturaliter, vnum per se potens, in vno impotens, in altero impotens, in sphaera semper voluitur, in vno quoque manet igne vnū, sed non sic imaginatur. Super ignem purificatum, ad simplicitatē suam congrua lotionē reducitur: omnia mysteria scientiæ profundæ operari potest. Terra de composito, elementum est, & non est elementum, per quod Ternarius in Binarium reducitur, quatuor ab vno gradibus distantem. Mira continet, varium & multiplex, corruptibile, tamē extra circulum Unitatis non vagatur: huius cum Ternario, per Binarium in vno, secretorum omnium, est magisterium. Et quæcumque humanitūs adinuenta, mirabiliter constant, eius potestati subiecta sunt, ac possunt operatione perfecta fieri. Obseruat numerū, gradum, & ordinem, quibus omnis operatio mirabiliū naturæ constat. Miranda sunt quæ facere potest, & plura quàm creditur adimplere, quæ nec Deo iniuriam, nec maculam inferunt animæ: per ipsum operationes mirabiles fiunt: per ipsum humanarū adinventionū plena cognitio potest acquiri, nec non effectina

effectiua quæuis operatio quibusuis in rebus
 obscuris. Quia virtus eius, intellectu pro-
 cedens, non permittit operantem per tres
 gradus errare. Discernit omnia quæ homi-
 nes dicunt, Seduci minimè potest in errorè,
 quæ per ipsum inchoata fuerit operatio.
 Quicquid Astronomi, quicquid Mathemati-
 ci, quicquid Adepti philosophi, quicquid
 inuidi naturæ persecutores Alchimiſtæ, quic-
 quid dæmonibus deteriores Necromantici
 promittunt, discernere nouit, intelligere, re-
 ſtificare, inuenire, ſuiſq; principijs aptata, ſi-
 ne malicia perficere, hoc ipſum elementum,
 non elementum, per numerum à ſe remotū,
 cum ſibi coniuncto, in Vnitatem ſimpliciter
 reductum. Sine huius medijs, ſinis, & princi-
 pij cognitione, per numeros, gradus & or-
 diues, nec Adeptus philoſophus, imagini-
 bus virtutem daret ſine crimine, vel abſque
 ſcelere dare poſſet, nec Alchimiſta naturam
 imitari, neque hominum quiſpiam ſpiritus
 compellere, nec futura vates naturæ prædi-
 cere, nec vllus indagator curioſus, experi-
 mentorum habere noticiam. Omnis igitur
 operatio mirandorum, in limitibus naturæ
 conſiſtens, ab Vnitate per Binarium in Ter-
 narium deſcendit: non priùs tamen, quàm à
 Ternario, per ordinem graduum, in ſimplici-
 tatem conſurgat. Nam ſi quatuor numerare
 velis, non aliter quàm ab vno ſcis inchoan-
 dum,

dum ad hunc nempe modum, vnum, duo, tria, quatuor, quæ simul sumpta, decem cõstituant. Hæc omnis numeri perfecta consummatio est, quia fit inde regressus ad vnum. Quandoquidem vltra denarium, non est numerus simplex, vti videtur, vnum, duo, tria, & quatuor, sunt decem, & sine regressu ad vnitatem, numerus vlteriùs non progreditur. Mirantur huius connexionis profunda nescientes, quibus principijs in operatione mirandorum vtamur, falso nos vel demonũ adiutorio, vel qualibet, contra sanctissimam fidem nostram Christianam, superstitione inniti, opinantes. Nos autem hæc de nobis, iudicantes, propter eorũ quæ præmissimus ignorantiam, non miramur. Quoniam, sicut sacra testatur Scriptura, de interna cognitione Dei, quam nemo intelligit, nisi qui accipit, nemo pariter his imbui vel vti potest, nisi diuino munere, lumen singulare accipiat intelligentiæ, ex natura in naturam, fueritque in eo cum lumine ignis, cum igne ventus, cū vento potestas, cum potestate sciëntia, & cum scientia sanæ mentis integritas. Notandum vtique tria principia in Adepta philosophia naturali abstrusa, talia, vt sine ipsis, & eorum noticiã perfecta, nullum operatio consequitur effectum. Primum principium, in Vno consistit, non à quo, sed per quod omnis mirandorum naturalium virtus producitur in effe-

effectum De quo diximus, purū ab vno procedens non componi, nec mutari. Ad ipsum à ternario & quaternario, fit ad monadem progressus, vt compleatur Denarius. Per ipsum enim est numeri regressus ad vnum, & simul descensus in quatuor, & ascensus in monadem. Impossibile est compleri Denarium, nisi per ipsum, quia Monas in triade læta conuertitur. Omnes hoc principium, post Monadis principium ignorantes, nil in ternario proficiunt, nec ad iacrum Quaternarium pertingunt. Nam etsi omnes Adeptę philosophię libros habeant, cursus syderum, virtutes, potestates, operationes, & proprietates perfectè cognoscant, ipsorumque imagines, annulos, sigilla, & secretissima quæq; intelligant exactè, nullum tamen mirandum consequi possunt, in suis operationibus effectum, sine huius principij ab initio cognitione, in principium. Vnde omnes quotquot vidi in Adepta philosophia naturali operantes, aut nihil consecutos, aut ad vana, friuola, & superstitiosa, post longam & inutilem operationē, in desperationem prolapsos fuisse. Principium verò secundum, ordine non, dignitate tamen separatum à primo, quod vnum existens, facit ternarium, est id quod operatur miranda per binarium: in vno est enim vnum, & non est vnum: est simplex, & in quaternario componitur, quo pu-

rificato per ignem, in sole, aqua pura egreditur: & ipsum ad suam simplicitatem reuersum, complementum operanti ministrabit occultorum. Hic est centrum Adeptæ philosophiæ naturalis, cuius circumferentia sibi vnita, circulum repræsentat: immensus est ordo hic in infinitum. Virtus eius super omnia purificata, & simplex, omnibus minor, quaternario super gradum composita. Quaternarius autem pythagoricus numerus, ternario suffultus, si ordinem gradumq; obseruat, purificatur: purus in Vno, ad binarium in ternario, miranda, & occulta naturæ, potest operari. Hic est Quaternarius, in cuius mensura, ternarius binario coniunctus in vno, cuncta facit, quæ mirabiliter facit. Ternarius enim numerus, ad Vnitatem reductus, per aspectum, omnia in se continet, ac ea quæ vult, potest. Principium tertium, per se non est principium, sed in binario: inter ipsum & hunc, est finis omnis scientiæ, & artis mysticæ: infallibile mediæ Centrum: & in alio facilius non, quàm in ipso cõtingit errare. Paucissimi siquidẽ viuunt in terris, qui profunda huius intelligant arcani: varium est, compositum, & per septenarium, in ternariũ octies multiplicatum, consurgens, manens fixum. In ipso est consummatio numeri, graduum, & ordinis, per quod omnes philosophi, occultorum naturæ, Dei veri inquisitores, mirabiles

rabiles effectus consecuti sunt: per ipsum, ad
 simplex elementum, in ternario reductum,
 subito fiunt curæ infirmorum valde mira-
 culosæ, & naturaliter, omnium ægritudi-
 num, opusque hoc, in Adepta philosophia
 naturali, & supernaturali, operantis, con-
 sequitur effectum. Fugiunt hinc dæmones,
 iuxta dispositionem quaternarij: prædictio
 futurorum, per ipsum verificatur: occulto-
 rumque insinuatio, non aliunde quàm per
 ipsum, à natura percipitur. Hoc vnico
 medico naturæ secretum aperitur alchimi-
 stis, sine quo, nec intellectus artis acquiritur,
 nec operationis effectus inuenitur. Errant
 crede mihi, errant omnes, qui sine tribus his
 principijs quicquam operari, in occultis na-
 turæ scientijs, se posse confidunt. Maior au-
 tem causa sui erroris est, quòd sapientes o-
 lim, secretis imbuti naturæ, hæc, vel penitus
 subticuerunt, vel nimijs obscuritatibus inuol-
 tuerunt, vt non nisi à sibi similibus intelligi
 verè queant. Secreta est huius institutionis
 philosophia, atque cœlestis, in qua si quis in-
 telligere ac scire veri quid optat, hominis tu-
 multus fugiat, oportet. Mundū deserat, cœ-
 lum non oculis tantum, sed mente contem-
 pletur etiam. Spiritus Dei vbi vult spirat,
 quem vult illuminat, quemque suo numine
 obumbrarit, in omnem veritatis cognitionē
 inducet. Qui acceperit, gratias agat Domino

Deo, studeat operis boni fructibus correspon-
dere, seque à Deo recognoscat accepisse, tū-
demum nō inueniet vnde superbiat. Ille au-
tem, cui scire sublimia hæc donatum non
fuerit, aut socordiam suam intellegat, quòd
non laborarit, vt sciret, aut misericordiam
Creatoris collaudet, quā in vtilitatē sui vo-
luit eum, impedimenta non cognoscere: aut
si non acquisierit, Deum non exiisse sibi de-
bitore donationis fateatur, & nō ideomur-
muret. Amicus es, amicum tibi præbentem
consilium audi, intelliges factum, & propin-
quorum victor, ignem inuidiæ, non aerem
pedibus calca. Leuitas mortalium minatur
periculum, ob odium conceptum aduersum
immortalem Deum. Fuge synodum om-
nium per hominem, non hominum, etiā
cœlestiū. In nidulo hýrundinū salus tua, pe-
riculum gallinarum. Velum à vento raptū, p-
sequeris, fatigaberis in septenario, sed per
ternariū in vnitatem rursus cōsurges, & sc̄lix
eris, Si operationes tuas à sole quæris, quem
tibi natura videtur abscondere, à cunctis
ad verum solem, qui Deus est, per studium
cognitionis, purificata ab inferioribus men-
te, in desiderio animæ, feruoreq; sanctissimi
amoris, te successiue conuertas. Quia diuini
amoris ars longa, tempus autem breue est:
præstat igitur Creatorem potius, quàm crea-
turā in veritate semper diligere. Sunt homini

in

in Adepta philosophia, cum studere, tum operari cum vtilitate cupienti, necessaria quæ sequuntur. In primis, vt à natura sit ad artem hanc, non solum inclinatus, sed etiam dispositus, vel saltem præceptoris magisterio disponibilis, per rectificationem, à ternario in vnitatem, per binarium diuisum. Quod apertius explanare literis nequaquam valeo, sermone verò possum, non etiam omnibus, at solum ijs, quos intelligentia perlustrauit. Secundo linguæ sufficientem habere noticiam oportet, vt vulgaris non capiat, tantam maiestatem scientiæ huius Adeptæ philosophiæ naturalis. Sed & fundamentum institutionis Astronomicæ, noscè valde necessarium, aut saltem pro voto, quemquam habere amicū qui sciat. Tertio, necessum est, librorum habere copiam, in hac scientia, idque emendatorum, quos reperire paucissimos cōtingit, aut præ manibus adsit qui vitia possit eiusmodi librorum emendare, non autem augere. Quarto præceptor in arte doctissimus, & expertissimus necessarius est. Quandoquidem, ista scientia tantis est inuoluta mysterijs, vt sine doctore pertissimo, non possit apprehendi: ni tamen Deus omnipotens, singulari dono gratiæ, mentem illuminare velit, quod rarissimè fieri consuevit. Quinto necesse est, vt vniuersi totius diuisionē sciat, superiorum & inferiorum, ab vno vsque in

quaternarium, in ternario quiescentem, ac
 noscat ordinem descensus, & ascensus, gra-
 dum, numerum, inflexum & reflexum, esse,
 & non esse, in vnum, & tria; & hoc scire diffi-
 cillimū est, quia omnis mirandorū effectū
 radix, quocumque modo fiant, in Adepta
 philosophia, tam naturali, quàm supernatu-
 rali, huius principij fundamento innititur.
 Quocirca, omnis qui hunc ordinem apprehenderit, ipsum quoque modum intellexerit, perfecte consummatus erit, in omni sciētia profundē Adeptę philosophię, mirādosq; suis in operationibus consequetur effectus. Sed quòd ista scire nimium difficile, paucissimi cū fructu quopiā operantur, plurimi verò frustra labores suos impēdūr in Adepta philosophia. Sextò, modū viuendi conuenientem arti sciat, oportet, ordinemq; debitum operandi, temporis horam, opus & operis dominium, id est planetam, locum aptum, formam, materiam, & huius commixtionē, purum, & impurum, simplex, & compositū, simile, diuersum, nexumque coniunctorum, præterea suæ ipsius animæ mensuram, virtutem, & bonitatem in potentia eundi. Septimò, vt sciat sub cuius planetæ dominio, spiritus horæ diei, ac temporis, quælibet res mundi sit, iuxta substantiam, accidēs, & præsertim effectum, per quem operatur. Inferiora enim superioribus subiecta sunt, & sola si-

la similitudine, quæ substantia, accidente, potentia, virtute, numero, gradu, ac proprietate constat, per applicationem vnius ad aliud, modoq; in arte firmato, mirandorū in Adepta philosophia naturali, fit utilis operatio. Octauò, necessum est operantem in Adepta philosophia, præcise intelligere ac scire, omnem intelligentiarum proprietatem, ordinem, gradus, loca, siue locationes, nomina, verba, officia, & opera, qua ratione se ad extrema habeant, in ordine, & quomodo per ista sit operandum in qualibet vniuersali intentione: aut primùm necessaria scienria est, per quam certò perficiuntur, eo modo quo caro, ne putrescat, sale conseruatur. Nonò, in his quæ solus perficere non potest, socios habeat, aut natura dignos, vel institutione dignificatos: etenim sociorum indignitas, operationis effectum impedit in omnibus operationibus Adeptæ philosophiæ, tam naturalis, quam supernaturalis, &c. Decimò, oportet operatē in Adepta philosophia, firmum esse confidentia, & de consecutione effectus nullatenus hæsitare: non tamen ob id quòd incredulitas aliquid in his conducatur, sed quia hæsitatio, firmitatem, & constantiam animæ frangit operantis, ac debilem reddit, per medium in extremum, sine cuius virtute constante, stabiliq; non fit, à superioribus influxus optatus. Vndecimò, volen-

tem in Adepra philosophia naturali, cum aliquo fructu operari, vt omnia secretissime conseruet, nemini reuelat statum operationis vtilem, aut non, neque suam voluntatem, non artem ipsam, neq; tempus, nisi preceptorum suo vel discipulo. Quia scientia hæc publicum fugit omne, & diulgata, raro suos præbet effectus. Cum finis scientiæ speculatiuæ sit veritas, & operis practicæ: tantum scimus in ea, quantum ex cognitione omnipotentis Dei concipimus, qui solus est veritas. Tantum etiam cognoscimus, quantum diligimus. Scientia enim vera & salutaris, Dei parit cognitionem: Cognitione, amorem: Amor, frequentiam: Frequentia, familiaritatem: Familiaritas, fiduciam: Fiducia, quidē, omnium quæ postulaueris à Domino Iesu, facilem impetrationem. Scientia quippe, virtutis cultum præcedit, quia nemo potest fideliter appetere quod ignorat. Cognitione veri, & amor recti, certissimum ad felicitatem parant introitum, Præcedit autem, sicuti antea diximus, amorē cognitio, cum nemo possit amare verè, quod prorsus ignorat. Propterea D. Iesus Christus in Euangelio patri dicit. Hæc est vita æterna vt cognoscant te solum Deum, & quem misisti Iesum Christum. Quidnam aliud est illa supercœlestis beatorum spirituū amenitatis fruitio, quàm diuinæ Maiestatis cognitio & amor. Salutaris

gariis enim scientiæ cognitio, annexum sibi
haber amorem. Nô potest mens intellectu-
alis, sempiternæ fruitionis habere consortiũ,
si aut cognitio fuerit sine amore, aut amor si-
ne cognitione. Dæmones quidem cognos-
cunt, sed quia carent amore, ad fruitionem
(quæ ex utroque, & non ex altero solo nasci-
tur) minimè pertingunt. Amorem vnus sum-
mæ veritatis, philosophi Gentiles, quidam,
& extra Christianismum positi, nonnulli, ad-
huc habere hodie videntur, sed quia non co-
gnoscunt Patrem vniuersitatis, solum verum
Deum, & quem misit D. Iesum Christum, in
suis cogitationibus euanerunt, vt ad frui-
tionem summæ veritatis bonitatisq; nequa-
quam peruenerint. Dicit enim D. noster
Seruator Iesus, de his qui non cognoscunt
eum in hunc mundum venisse, per fidem in
Euangelio: Qui non credit, iam iudicatus
est. Vera enim cognitio ex fide est, & amor ex
cognitione. Quicumq; ergo fidem non ha-
bet, caret etiam cognitione: qui hanc non ha-
bet, nec amorem: & qui caret isto, fruitionẽ
habere haudquaquam potest. Hoc ipsum,
Dominus noster Iesus Christus, ascensurus
in Cælum, suis discipulis reuelauit, inquis:
Euntes in vniuersum mundum, prædicate
Euangelium omni creaturæ: Qui crediderit,
& baptizatus fuerit, saluus erit, qui verò non
crediderit, condemnabitur. Hæc est scien-

tia vera, quæ scientem compunctione, & amore plurimum afficit, non extollit, non superbientes, quos impleuerit, sed gemetes facit. iuxta illud Sapientis: Qui addit scientiã, addit & dolores, quòd in multa sciẽtia; multa pariter insit indignatio. Magna verò nobis puritate, & sanctitate est opus, vt veræ sapientiæ fructus, cum beatissimis apostolis Christi, in æterna fœlicitate valeamus obtinere. Deus noster sanctus est, nos autem peccatores & immundi. Cùm ergo, inter dissimilia non fiat vnio, quomodo fiet inter Deũ & nos concordia? Audiamus Diuum Augustinum: Nullus inquit, sanctus & iustus caret peccato, nec propterea sinit esse iustus & sanctus, cùm teneat affectu sanctitatem. Dicit enim Scriptura: Septies in die cadit iustus, & resurget, impij autem corruent in malum. Si cadit (inquit) Hieronimus, quomodo iustus, & si iustus, quomodo cadit? Sed iusti vocabulo non priuatur, qui pœnitentia ductus tractusq; semper surgit. Non solùm septies, at septuagesies septies delinquenti, si conueratur ad pœnitentiam, peccata donantur. Nò saluabit eum gratia, cuius voluntas otiosa fuerit. Impossibile siquidem est non saluari bonam voluntatem. Etenim Dei donum est, quoniam nec velle bonum, neq; exequi, sine gratia Dei nemo potest, qui seruare semper volentem, est paratissimus. Quemadmodum

dum ad solem conuersus lunæ globus, hic, illius splendore fit lucidus lumineque repletur, idque magis, quò factus ex diametro cõspicuus magis, eo lustrior euadit. Si terræ corpus interueniat, eclipsim luna patitur, & tenebris obfuscatur oppleturque. Non aliter mens nostra, ad Deum per bonã volũtatem, & interni desiderium amoris conuersa, pulcherrimis, dulcissimisque gratiarũ illustrationibus perfunditur, & in sancto speculationis acumine mirificè corroboratur. Mox autem, vt peccati nubes intercesserit, lumen hoc et si tamen indeficiens in se ipso, à subiecto nihilominus tenebroso absconditur. Præoccupatum nanque sæcularibus, siue carnalibus desiderijs animum, gratia Dei haudquam illustrat. Misceri quidem vana veris minimè possunt, æterna caducis, spiritualia carnalibus, ima summis, impura sanctissimis cœlestia terrestribus, vt pariter mens sapiat, quæ superius in cœlis, & quæ supra terram sunt. Vt mens vtrique reformetur ab inuersa natura, Deum precemur, vt ipsa fiat vnum in amore, & cognitione vnus summi boni, Patris, & Filij, & spiritus sancti, gratiam affecuta principij, à quo, multitudine labitur, & vnitatem ad ipsum reformatur: ternarium pro viribus ad vnitatem reducendo, mentemque sibi restituendo, quò purior intellectus ad metas principij iure propositas perueniat.

Verum

Verum enimvero, medium dispositionis habetur, quod & Dei donum est, hoc enim corporis obscuritates tolli possunt, ac impedimenta, quæ mentem remorantur, ne perueniat, quò desiderio trahitur, & ratio vera tēdit: hoc etiam addere minime pigebit. Hermes Trismegistus, Adeptæ philolophiæ naturalis doctor, præ cunctis excellentissimus, ait. Verum sine mendacio, certum, & vnitatis cognatione verissimum. Quod est superius, est sicut id quod est inferius, & quod est inferius, est sicut id quod est superius, quia solis vnitatibus constat omnis numerus, ad perpetranda miracula vnus rei multa. Nōne res omnes, ab vnitatem fluunt, bonitate vnus? Diuersum nihil vnitati coniungi potest, sed simile, vt simplicitate vnus a ratione que fructum faciat. Quid ex vnitatem nascitur aliud, quàm ipse ternarius. Vnarius est simplex, binarius compositus, & Ternarius, ad vnitatis simplicitatem reducibilis. Pater eius est Sol, mater verò Luna. Portauit semen in vtero ventus. Terra nutrix. Pater omnis perfectionis totius mūdi, hic est. Virtus eius integra & immensa, si versum fuerit in terram. Separabis terram ab igne, spissum à subtili. Et ternarius iam sibi redditus, cum ingenio, & suauitate magna, à terra conscendit in cœlum. Et iterum virtute ac pulchritudine decoratus, reuertetur ad terram. Et sic recipit

vim

vim superiorem, & inferiorem. Eritque iam potens, & gloriosum in claritate vnitatis, omnem aptum producere numerū, & fugiet omnis obscuritas. Hæc est vera præcunctis alijs ars, & scientia, christiano homini maxime necessaria. Vniuersa enim studia mortaliū, quæ nõ fuerint, ad charitatem directa, prorsus vana sunt, & omni viro christiano contemnenda. Curandum igitur nobis, vt mens nostra, propriæ salutis non immemor, nunquam studijs mundanis inhæreat, solum vtatur in communem vsum ad necessitatem, non assidue: tandem ad ea quæ per verum amorem in cognitionem Dei ducunt, redeū- dum. Omnis ars quæ diuinæ scientiæ non cohæret, quantumcumq; celebris, non diutius permanet in homine, quam vnà cum ratione vita. Quærenda est igitur scientia, quæ post mortem etiam permanet: ea ipsa est, ex qua cæteræ omnes, etiam ad vsum præsentis vitæ necessariæ, suam originem & incrementum habere debent, & ad ipsam conformari. Videndum igitur, quo ordine, quò studio, quoque fine quòdq; scire oporteat: Primo videlicet ordine ad salutem animæ: Secundo studio nempe, ad amorem diuinum: Tertio verò fine videlicet, ad gloriam Dei solam, & utilitatem proximi. Non est vna & eadem, omnium ad scientiam & sapientiam properantium, intentio, nec finis vnus. Non-
nulli

nulli scire cupiunt, ad explendam curiosita-
 tem: alij quidem ad quæstum: alij ad ambi-
 tionem honorum, & dignitatum: quos om-
 nes in reprobum sensum agi, & in varios er-
 rores necessum est. Quicumq; verò scire de-
 siderant, vt sese necnon proximos in amore
 Christi ædificare valeant, ad finem charitatis
 exercendę suos labores dirigūt, quorum fru-
 ctus, vbi vita doctrinæ corresponderit, æter-
 na fœlicitas. Hos enim errare suis in ope-
 rationib. est impossibile. Quapropter videant
 quotquot ad hæc studia animum applicant,
 ne illotis accedant manibus & non purgata
 conscientia, aliter & aerem verberare, & ma-
 ximam ignominiam, dispendium, & vitæ pe-
 riculum incurrere continget. Qui vero hanc
 sacratissimam philosophiam adepti fuerint,
 ex Deo, caueant ne panem filiorum, canibus
 tradant, quod si faciant, indignationem Al-
 tissimi vindicis incururos se certo certius
 est quod credant. Videamus quid Libanius
 Io. Tritemio suo discipulo, hac de re ipsum
 admonens, scripsit. Silentio (inquit) anacri-
 sim serua, & ante tempus noli columbam e-
 mittere, Pœnos linque mendaces, vt sero in-
 telligant quid bonū, Caue Tritemi, ne solis
 radios cauernis inducas, quoniam pernicio-
 si dracones. Aerem sublimiorem, non nisi se-
 mel abscondas in terram. Bobus & capris nō
 porrigas panem tuum, nec spiritum per ia-

nuas minores emittas. Vnus esto tecū, & ca-
 ue ne solus, Omnē fugito multitudinē, quia
 vnum est omnia, & sine vno est nihil. Manu
 cæcum ne ducas sed baculo tantum. Aquam
 vino non misceas, nec sit in mensa tua panis
 duplex. Aues in sole non nutrias, sed in um-
 bra. & canibus non ostendas vitrum, aut spe-
 culū, quia periculosum est. Umbram ne ver-
 beres, quoniam ad iniuriam fit solis. Formi-
 cis vttere, si auium captu forsitan delectaris.
 Lucem in aqua diuide, ne congelata stride-
 scat. Cui discipulus respōdit, Bobus & capris
 fœnum substraxisse, magnumque sibi cum si-
 mijs bellum esse, verum victorem se tandem
 euasisse. Tantoque liberiorem viuere, quan-
 to rebus mundi pauperior. Hæc sunt moni-
 ta placitaq; filiorum Adeptæ philosophiæ,
 quibus inhibent, ne margaritæ seminentur
 ante porcos. Interim si quid abditorum arca-
 norū habent, soli Deo, quicquid sit, hoc om-
 ne ferūt acceptū, dignisq; filijs cōmunicant,
 quos hortantur amicè, vt memores sint non
 sibi, sed Deo, Deiq; filijs viuere, ac eidē gra-
 tias immortales agere, Patri, Filio, & Spiritū
 Sancto, vni Deo, cui sit laus, honor,
 & gloria perennis.

Finis.

ANATOMIA

CORPORVM

ADHVC VI-

VENTIVM.

Qua docet Theophrastus Paracel-
sus verae Medicinae Philosophiaeque, Do-
ctor excellentissimus, ante mortem aegris,
esse consulendum, postquam sero
Medicina paratur.

Ad benignum lectorem.

St quòd scias amicè frater nònnullos esse homines, qui cù ambitioni, tū (quod foedissimum est) quæstus gratia, Theophrasium Paracellsum, nostrum præceptorem priuare suis honoribus, atque laboribus non verentur, temerè sibi libros eius attribuentes, quos quouis modo, vel astutia corraserunt ab his, qui detinebant eos abhuc manu scriptos, & nondum in lucem editos. Verùm non considerant miseri, nullum vitium tam occultum esse, aut vnamquam æquè astutè posse fieri, quin erumpat suo tempore. Putant ne, huius viri discipulos quandoque fucum eiusmodi cognituros, cùm, & phrasim, licet immutatam, etiam à sua prosa in versus, aut quomodocumq; laruatã, & modum tractandi, ac vocabula (quæ mutari nequeunt) & alia hoc in Autore notabilia facilimè detegant? Faciant ac moliantur quod possint, ex voto nunquam eius genus hoc malitiæ succedet, nec eos protegere poterit, quin tantam inde reportent ignominiam, quantã Vanitatis suæ gloriam Venati, quæsierunt. Satis sibi cognoscant ex eo contingere, si multas hac via corradant opes, Autori tamen relinquunt honorem debitum, emittentes eius nomine, cuius etiã in
du-

industria ac diligentia comparata sunt. Admonitos
igitur eiusmodi farine homines velimus, ut inpo-
sterum, ab hoc edendi studio abstineant, aut sanè
quod nollent audire cogentur, aut luculentius
palam fieri hominibus: Si negent, extant eorum
opera, quæ sua facta produit, si conferantur cū eis,
quæ hactenus edita sunt sub nomine proprii auto-
ris. Videantur quæso, quæ de Anatomia duplici,
videlicet, locali, & esata habentur à Paracelso,
tandem iudicium fiat, cuius hæc sit corporum ana-
tomia viuorum, sic de cæteris. Interim Vale, &
æqui bonique lector optime nostros labores, in tui
gratiam libenter susceptos, consule.

Riusquam de viuorum corporū Anatomia tractemus, instrumenta quæ ad hanc artem veniunt in vsum proponemus, vti sunt Mēsuræ, bilanx, pondera, vasa, fornaces, & id genus alia quęque, suo loco ad oculum depicta.

De mensuris.

Vasculum quoddam stanneum, vel argenteū, iustæ capacitatis, quod pharmacopolicæ mensuræ quartam partem continet, habeatur. Vrina, quam capit omnino plenum, effusa in vasculum appensum bilanci, præcise pendat vncias octo, idque tales vt in posterū diceretur. At si patientis vrina paucior esset, quàm vt hanc mensuram impleret, aliud vas minoris capacitatis ac mediæ sit in promptu, pondusque medium vrinæ, quatuor vnciarum, videlicet, examinetur.

Alia mensura lignea, lineari forma, plana, vel quadrata est opus, quę in viginti quatuor partes æquales diuisa per lineas, integra tamen sextam partem longitudinis humani corporis optimè proportionati, metiatur. Ad hunc modum intelligendum, vt ea mensura lignea, sexies repetita altitudinem hominis efficiat. Considerandū eam esse pedalem, & pollicum viginti quatuor, vt homo noster anatomicus, altitudinem pedum eiusmodi sex habeat, & pollices centum & quadra-

quadraginta quatuor. Notandum interea curiosis, quemlibet pollicem in minutias subdividi posse.

De bilance.

BRachia lancis fabrefieri debent, ex cupro vel argento, non ex ferro, propter æruginem, quam istud ex urinae corrosiva qualitate, facilius concipere posset, eaque ratione diminutis brachijs eiusmodi, bilanx in æqualis redderetur: vasa vtrinque appensa, vitrea sint, eo respectu, quæ allegauimus. Suspendantur funiculis pilo contextis, ut minùs, cum humorem imbibant, tum etiam, non æquè cito putrescant.

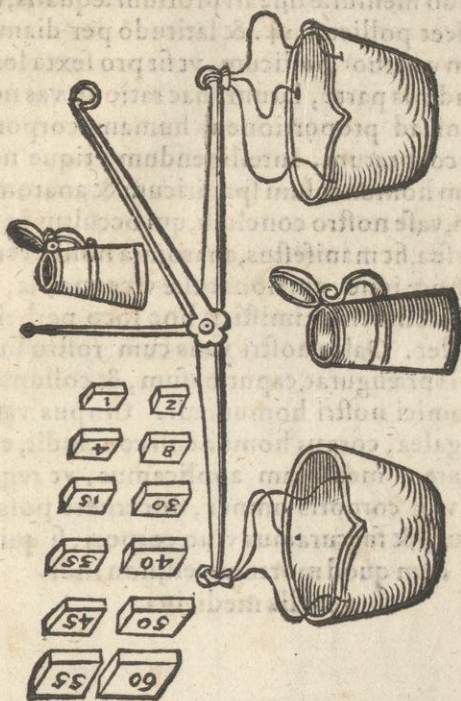
De ponderibus.

PONDERA sint cuprea, in formam eorum, quibus aurum & argentum lancibus committuntur. Triplicia sint, utpote maxima, media, & minora. Pondera maxima conueniunt urinae Mercuriali ponderandæ: minima Salinae: media vero Sulphureæ. Mediũ hoc pondus, æquale sit illi, quod ad aurum venit in usum: etenim homo comparandus auro, per sympathiã quandã, quã habet cũ eo: quæ quidem similitudo ex philosophia naturali debet intelligi. Drachma ponderis, ad sulphur nostrum physicum, 60. grana ponderis aurei, pendere debet. Drachma physici Mercurij nostri, 62. grana similia. Drachma

verò falis nostri phyci, tantùm 58. granâ pa-
ria. Fabricatis drchmis primorum naturaliû,
cuique suis, facile fuerit vncias etiam, cuiq;
suas assignare, cuilibet vncię videlicet drach-
mas octo, ac rales quæ sibi contingunt. Quo
peracto, post quamlibet drachmam, alia mi-
nora pondera succedunt, quorum vndecimû
quodque, sit 55. granorum, decimum 50. no-
num 45. octauû 40. septimum 35. septum 30.
quintum 15. quartum 8. tertium 4. secundû
2. primum vero 1. granum aurei ponderis.

Malsulæ ponderum notentur, quæli-
ber suo numero, quo co-
gnosci queant.

De

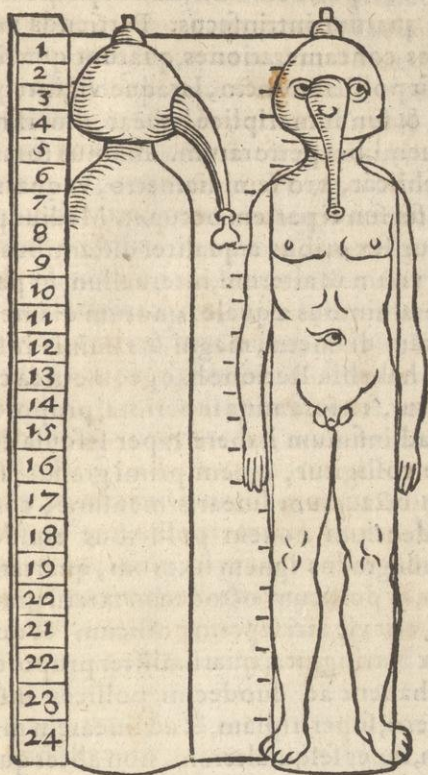

De vase destillatorio ad urinam.

Pro longitudine linearis mensuræ, vās
 conflatum habeatur ex vitro albo, ve-

neto, claro, ac optimè transparente, cum simili galea sua rostrata. Sit eiusdem vasis altitudo mensuræ lineari prorsum æqualis, videlicet pollicum 24. & latitudo per diametrum quatuor pollicum, vt sit pro sexta longitudinis parte, latum: hac ratione vas nostrum ad proportionem humani corporis erit coaptatum. Intelligendum vtique nostrum homunculum spagiricum & anatomicum, vase nostro concludi, qui occultus in vrina sua, sit manifestus, anatomia nostra vera, nostróq; igne, qui nouaculae vices nobis, & barbitonforis chimistici, hoc loco perbellè suppler. Galea nostri vasis cum rostro suo, nobis præfiguratur, caput, nasum, & collum anatomici nostri homunculi. Corpus vasis sub galea, corpus homunculi concludit, cui linearem mensuram applicamus, vt regiones viui corporis omnes, discernere possimus, & succuramus viuo corpori, si quidem quod mortuum est, non indiget vlla medicina.

De vase delimitato ad urinam
 Pro longitudine linearia mensura
 constanti habentur ex vno alio, vob

De fornace anatomica.

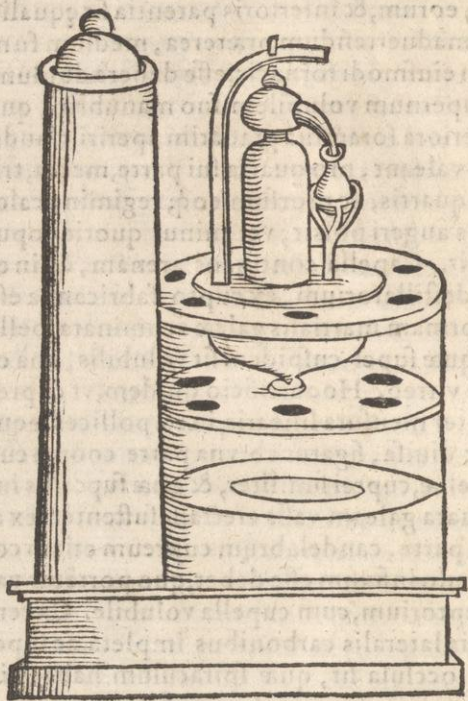
Non abſimili ratione , noſtræ fornacis
 proportio, correfpondeat præcedenti-

bus, vt corporis eius altitudo sit pollicum v̄ginti quatuor intrinsecus. Partienda venit in tres concamerationes, quarum quælibet alta sit pollicibus octo, lataque viginti quatuor, & fundum triplicé habeat, diuersimode quemlibet perforatum. Infimus foramine dehiscat, pro semidiametro, vt quartam areæ sui fundi partem occupet. Medius perforetur sex oribus æqualiter distantibus, vt inter vnum & alterum, interuallum sit parulis foraminibus æquale, quorum diameter, quartam diametri, magni foraminis infimi fundi habeat. Ratione hac geometrica comperietur, sex foramina superiora, proportionem ad infimum habere super sesquialterâ. Vnde colligitur, ignem primi gradus, fore trium octauarum linearis mensuræ, correspondentium nouem pollicibus eiusdem; secundi gradus ignem futurum, quartarum trium, ac pollicum octodecim: tertij gradus ignis, erit viginti septem pollicum: & quarti, sex & tringinta, quæ similiter proportionem habent ad duodecim pollices infimi diametri, supertripulam, & ad linearem mensuram, super sesquialteram, non aliter quàm superiora foramina sunt ad infimum propartula. Aliam proportionem quære, quam volles, vt æquatam superiorum quatuor foraminum, ad inferius, cuius semidiameter, integrum diametrum vnuscuiusq; superiorū

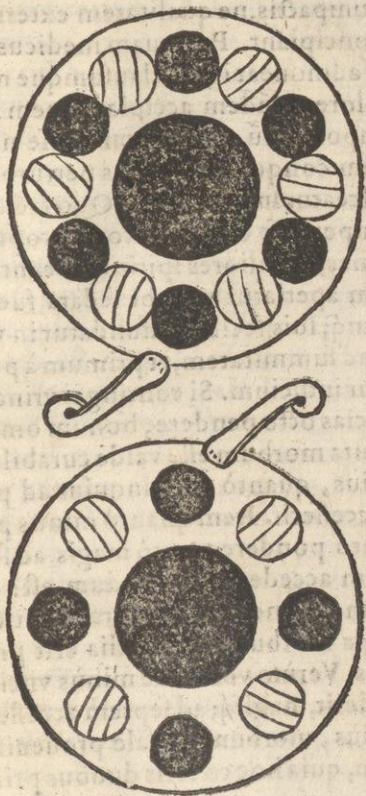
effi-

efficiat: quo fiet vt apertis omnino superioribus, eorum, & inferioris patentia sit equalis. Animaduertendum præterea, medium fundum eiusmodi fornacis, esse debere duplum, & supernum volubilem suo manubrio, quo superiora foramina gradatim aperiri, claudique valeant, pro quarta sui parte, media, tribus quartis, ac prorsum; eoq; regimine calor ignis augeri possit, vel minui quoties opus fuerit. Capella continens arenam, & in eas vas destillatorium, ex cupro fabricanda est, in formam martialis galeæ acuminatæ bellicæ, quæ super cuspidem sit volubilis, vnà cū vase vitreo. Hoc artificio quidem, vt cuprea pariter mensura linearis, in 20. pollices æqualiter diuisa, figatur ab vna parte cooperculi cupellæ, cuprei similiter, & quæ superius incuruata galeam vasis erectam sustentet: ex altera parte, candelabrum cupreum etiam cooperculo infixum esse debet, quo portetur vas receptorium, cum cupella volubile. Cæterū rursus lateralis carbonibus impleta, ac superius oclusa sit, quæ spiraculum habeat in fornace, per quod accensi carbonēs ignē excitent vt pro tua experientia, videbis expedire.

ST

De urinarum receptione.

Statim atq; patiens urinam emiserit, vasi vitreo vel lapideo concludatur optime, ne re-

ne respiret: abstinendum à vasis, ex alia materia compactis, ne qualitatem externam, varinæ concipiant. Postquam medicus receperit, vas admoueat igni, clausumque maneat, quo calorem eundem accipiat, quem habuit, eo tempore, dū emitteretur è vase naturali. Tandem conuassationibus perturbetur, & permisceatur suis fecibus. Quo facto quiescat, semper vase clauso, ne forte propter commotiones, subtiliores spiritus abeant. Postmodum aperiatur vas vbi sedata fuerit vrina, cumq; suis fecibus effundatur in vas stanneum ad summitatem, vt primum à pondere sumatur iudicium. Si contingat vrinam precipitè vncias octo pendere, bonum omen fuerit, vtputa morbum esse valde curabilem, tanto melius, quanto propinquius ad pondus istud accesserit. Item quanto minus pendet, assignato pondere, tanto magis ad sulphur morbum accedere iudicandum est: & quò plus pendet vncijs octo supra mentionatis, eò magis morbus mercurialis erit pronunciandus. Verùm vbi valde minus vncijs octo pependit, magisq; ad septem accesserit, infra potius, morbum ex sale prouenisse putandum, quia hoc cæteris duobus primis est leuius.

Si turbidam cõspicias vrinam ac spissam, certo iudicabitur, morbum radicem in sanguine fixisse, & in corpore, idq; tantò vehementius

mentius, quantò, magis hypostatica fuerit.

Si patiens maximis doloribus aggrauetur, nihilominus, vrina iustum pòdus vnciarum octo precisè habeat, indicium esto morbum in sanguine minimè situm esse, verum in neruis potius, musculis, medullis, alijsque partibus corporis, iuxta signa quæ succedent inter examinandum. Ab eodem indicio iam dicto, morbus ex sale iudicari potest.

Absolutis iudicijs à pòdere sumpris (quibus nò ita pertinaciter insistèdum, quin confirmetur opinio succedentibus alijs iudicijs: euacuanda est vrina in alteram ampullam staticuli. Verùm priusquam id fiat, ampullæ madefiant ambæ, vrina hac eadem quæ superfuit, post repletionem mensuræ, vt iustū seruetur pondus, vbi ex ampulla, in vas destillatorium effundetur, nam semper adhæret liquor spondilibus & concauitati vasorum euacuatorum. Per infundibilū vitreum oblongum ad fundum cucurbitæ ferè pertingens, infundatur, quo quidem euitetur, ne spondilia vasis, altiùs madefiant, quam altitudo liquoris & vrinæ assurgat in dicto vase. Quo factò mox superponatur galea, commissuræque lutentur optimè ne respirent, rostrum eius obturetur epistomiolo quopiam ligneo. Ponatur vitrum hoc destillatorium, ad hunc modum præparatum, in forasum lignum præcisè in eum vsus excavatū

vt aliquantis per in eo consistens, quiescat, perpendiculari situ, ne aliqua ex parte propè deat. Interea notanda signa quęlibet apparētia, dum subsidunt feces, vtrū citiūs, vel tardiūs, aut prorsus nō ponantur. Inde siquidē, iudicium fieri potest, animaduersionē sedula, de sexu, & ætate patientū. Sal enim in mulieribus densius est, quàm in viris, sic de reliquis duobus primis.

Quod ætatem concernit hoc loco, notandum, vrinas puerorū à tribus annis, ad iuuentutem vsque, scilicet, annos circiter quatuor & viginti, spiritus habere debiles, qui languidè satis a surgunt, vnde citiūs euahescunt alijs, qui prouectioris sunt ætatis. Vrinæ autē ab annis viginti quatuor in tringinta, robustiorum spirituum existunt, vt qui viuaciūs ascendant prioribus, attamen tardiusculè.

Quę sunt annorum quadraginta, quin quaginta, vel sexaginta, robustissimis pollēt spiritibus, qui facillimè pre cæteris attolluntur in altum.

De coloribus.

Iuniores personæ, suas vrinas ædunt spissiores, in modum seri lactis è caseis effluentis, malè digestas & imperfectas.

Ætatis medię, suas habent admodum tenues, flauas, optimè digestas, & colore pulcherrimo tinctas.

Qui

Qui verò sunt proejectionis ætatis, vrinæ emittunt albicantes, subtiles, transparentes, ac mediocris digestionis.

De humoribus inter destillandum ascendentibus.

Vitreum vas continens vrinam, collocetur in cupellam cupream arenâ repletam, in summitate furni litam, & mergatur sub arenâ tribus vigesimis quartis partibus linearis mensuræ, vel pollicibus tribus, ut viginti & vno superemineat. Priusquam accendatur ignis in laterali fornace, folium papyri magnum, quod iuxta longitudinem in viginti quatuor partes æquales, & per latitudinem in quatuor tantum complicatum sit habeatur. A dextro latere papyri, notanda sunt omnia, quæ ad vasis dextram apparent indicia: à sinistro pariter quæ ad sinistram patefient. Spatijs verò papyri medijs inter sinistram & dextram, ea quæ videbuntur à facie vasis, & à tergo, ut spatium dextræ proximiori, notanda quæ vasis anteriori parte manifesta sunt, & altero spatium medio, quæ posteriori. Notandum utriusque rostrum galeæ, facie ad faciem opponi debere, versus ad examinatorem, eamque partem anteriorem habendam in vase, corporisque examinati partem eandem referre.

Cauendum etiam ne per ignem calor ex-

citetur vasi, maior eo qui solet esse quantum vrina per patientem, è vase naturali plærunque solet emitti, contineatur in eo calore continuo trium horarum spatio. Non est eximendum epistomiùm à rostro galeæ, donèc tempus hoc præterlapsum fuerit. Si verò priusquam tempus hoc sit absolutum, gutturæ descendant per galeæ rostrum, indicium esto nimij caloris: etenim tantillo temporis proprietates corporis demonstrari nequeunt, pauca hac alteratione, minùs apparere possunt indicia, de quibus iudicium ferri possit. Sensim prouocandæ sunt vrinæ, proportionato, & gradatim aucto caloris & ignis regimine, quo fit vt morborum inditia vera, suis locis appareant, indeq; certius iudicium fiat eorum.

Regulæ quædam generaliores in
urinarium iudiciis.

A Nimaduersione sedula, considerandæ sunt notæ pollicares, in mensura linearum cuprea iuxta vas erecta, quæ hoc sustinet erectum, delineatæ. Mensura dicta, figitur in coperculum cupræ cupellæ, pariter & candelabrum sustinens vas receptorium: in viginti pollices dütaxat, repartiri debet, quòd quatuor pollicibus sub coperculo, vas destillatorium sit mersum.

Humoribus aut vaporibus, à regione cordis, ad

dis, ad anteriorem thoracis partem assurgentibus, indicium esto morbum ex nimio gaudio prouenisse, quo citius in ægritudinem, periculosiorem inciditur, quam aliquo mærore, si læticia modum excedat.

Si verò ab eodẽ loco surrexerint in partẽ posteriorem, vt ad spinam dorsi, morbũ ex aduerso mærore productum esse iudicetur.

Ab eo ipso loco, si assurgant ad supremam thoracis partem, ab iracundia (quam choleram vocant) ortum habere dicitur: at è contra si versus inferiorem partem, causam fuisse horrorem, atq; pauorem iudicari poterit: ceterum vbi ab eo loco, ad latera perrexerint, pudicitix causam profer. Hoc ipsum de symptomatis aut accidentib. vti de morbis ipsis.

Si terrea substantia præcedat humorem in ascensu (quod præter consuetum existit) indicium est morbi tartareij: ab albo tartaro morbum caducum indicabit, maximè si diætã substantia terrea, mox post aeream (quæ præcedere debet) ascendat, quod quidem denotaret malitiosos eiusmodi vapores, primò ab inferioribus corporis partibus, ad cor ascendisse, tandem ad caput, & cholericos affectus & effectus excitasse, vnà cum tremoribus, & circa vmbelicum conuulsionibus, cordis compressionibus; indeque morbum epilepticum.

Quum humor in prima destillatione, mix-

tus erit varijs ac diuersis coloribus, vt ceruleo, flauo, viridi, &c. indicium est infectionis matricis à spermate, præsertim vbi hoc ipsum apparuerit in vasis medio, vel circa regionem pudendorum.

Secunda destillatione si vapores ascenderint multifariam colorati, vsq; ad caput alé-bici, quò vt peruenerint retrocedant, absque resolutione in liquorem, imò potius magis, ac magis in vapores crassos densabuntur, indicium erit conditionis terreæ, quæ putrefactionem molitur pororum, & meatuum aereorum hæpatis, pulmonis, & cordis. Si tamen calore superati, nihilominus in tartarū conuertantur, indicium est calculi sumentis originem, & occasionem adhærendi renibus, non aliter quàm tartarum ad latera vasis
A coloribus tenuioribus permixtis eiusmodi vaporibus, denotatur infectio cerebri, memoriae, nobiliorumque partium capitis, vnà cum debilitatione rationis, animaliumque facultatum. Vnde potest iudicari, periculū imminere cardiace, apoplexiæ, stuporis, & conuulsionis membrorum.

Tertia destillatione, si post ascensum vaporum omnium, ipsa materia residens in fundo cucurbitæ, formam concipiat, concreti sanguinis & spongiosi, hoc ipso designatur morbum aliquem ex menstruorū retentione provenisse.

Si va-

Si vapores aliqui subuirides appareant, qui postmodum nigrescant, & inde post plūbi liuorem concipiant, per disparitionem tenuium spirituum vrinæ, tum ob fœtorem, præfagium aliquod mortis præsumendū est.

Quum nubes in galea, repulsæ quodammodo coguntur retrocedere, descendereq; in vas destillatorium, apoplexiã indicant, idque potissimū, vbi sæpius id ipsum eueniet. Si vapores à medio vasis videantur ascēdere in galeam, quæ viscosæ corrupteq; sint, indicium esto, præ mala stomachi digestionē, vapores crudos ad caput ascendere, vbi cumulari, spiritus aggrauant intellectus, memoriæ, & auditus, Vnde suffusio nascitur oculorum.

Post liquoris omnis receptionem, sub initium ignis secūdi gradus, si aer pro solito suo more naturali nolit ascendere, pessimum esse iudicium putato. Item si præcedat aerem, ignis in ascensu, qui se recipiat in galeam. forma vesicularum transparentium vt vitrum, deinceps obscuriores ac densiores factæ, rumpantur, & inde color appareat obscuri lactis, varijs coloribus alijs permixtus, vt azurino, flauo, viridique radientibus, indicium est assumpti veneni per os, quod aconitæ naturæ fuerit.

Si nubes ad sinistrum latus vasis appareat in medio, matricis passionem significabit.

Separando primum liquorem, si videatur à sinistro latere vasis, materia viscosa, cū vaporibus crasis, & obscuris, capitis maximus dolor designatur, & fluxiones, non sine periculo paralysis, aut hoemiplexiæ futuræ.

Vrina, ob cruditatem & malam digestionē, si colore liuido plumbeo que tincta, nolit per destillationem nisi difficulter, ascendere, nec altius quàm ad nonum pollicem, vbi numerus decimus quintus notatur in lineari mensura, paulò plus quàm ad vasis tertiam partem, ibidem collecta, si densabitur vapor humoris eiusmodi, & ad fundum vasis deorsum ceciderit, indicium est periculosissimū, & intercutanei morbi cuiuspiam, vel tartarei. At si fortè cum signis præcedentibus, appareat in galea nubes nigra, & impura ad sinistrum latus, varijs permixta coloribus, indicium esto maximi doloris in capite, vertiginis, rinnitus aurium atque tumultuationis. Verùm si hoc signum statim post apparitionem euanescat, materiaq; per se clarescat, indicium apoplexiæ futuræ, pulmonis exulcerationis, & phrysis esse dicito.

Si vapores ignei, qui tertia primum destillatione debent ascendere, secunda consurgant, statim post primum liquorem, siccitatis, & caloris hepatis est indicium, atque tartari pati in medullis spinæ dorsi, pro quantitate granorum milij, & qui possunt incrementum

tum fumere, ad formam lentis: vnde podagra generari potest: urinæ primo liquore, destillandum inter ad rubedinem tendente, varijs atque mirandis Coloribus concurrentibus, indicium est inflammationis hæpatis maximæ, tum scabiei leprosæ in pelle, item rubeam leprá esse præ foribus: Verùm si mox ab ascensu primi liquoris, quem phlegma dicunt, ascendant igne i vapores, ante vapores aeris, & in galeam se recipiant, inflammationis hæpatis est indicium, & pessimi calor in eo, per quem pars maxima sanguinis aduritur: item pruritus intolerabilis ad brachia, coxendices, &c.

In examinae fecum, si calx rubea prodeat, indicium est calculi, in spina dorsi maximū dolorem efficientis.

Ignis gradus primus, & indicia liquoris Mercurij.

Qum urinæ sudor aliquo vasis loco, in forma guttarum adhæret, certissimum præbet indicium, eodem corporis patientis loco, humiditatis superfluae, dolorem excipientis, eque maiorem, quò maiores guttæ fuerint, item à minoribus, dolores minores iudicandi sunt.

Si guttæ maneant eiusdem quantitatis, absque variatione, indicium esto morbum esse fixum eo corporis loco, qui designatur

in vase, siue in sanguine, carne, venis aut nervis, ossibus, cerebro, corde, hepate, pulmone, felle, renibus, stomacho, intestinis, vesica, &c.

Si contingat eiusmodi guttas repente crescere, iudicium fieri potest, & morbum pariter sumpturum incrementum.

Si verò diminutæ sint, paulatimque deficient, indicium esto, morbum utique paucum vel nullo negotio curabilem, idque balsamo naturali vincente malum, per instaurationem, & renouationem.

Si postquam eiusmodi guttæ disparuerint, vestigia relinquant in vase, iudicari potest morbus ad mortem, præsertim si maculæ mumiaë, tartari, vel marcasitæ formam habeant. Etenim oppilationum, corruptionum, & congelationum sunt notæ, quod postmodum latius declarabitur. Istis occurrentibus malis, prouidendum arcanis, & medicamentis optimis, quæ nedum expellant morbos, verum etiam adiacentibus locis minimè noceant, qualia sunt ipsa deopilatiua penetratiua, aperitiua, item contra corruptiones inouatiua, congelationum resolutiua, & expulsiua, singula spagirico modo repurgatissima.

Sulphuris uaporum indicia.

Liquorum, aut vaporum adhærentiæ, nedum in vase notandæ sunt, verum etiam

etiam loca vnde surrexerunt, originemque sumpserunt, item eleuationes, descensus & per latera vasis defluxiones diligentissimè consideranda quæque. Inde siquidem, ortus, & primæ causæ morborum cognosci possunt, ac diiudicari. Nam adhærentia in vitro facta, locum dumtaxat indicat in humano corpore, in quo morbus sedem & centrum posuit. Disparitio per resolutionem, locum ad què sedem positurus, tendit morbus. Locus in vitro, vnde vapores assurgunt, locum in corpore designat, à quo morbus originè duxit.

Defluxiones ignis primo processu, locum indicant, ad quem morbi priùs aliqua parte positi, postmodum sunt descensuri.

Disparitio macularum post adhærentiã, guttarum, ignis processu primo, veneni præbet indicatiũ, & mortis patientis, non ita subitaneæ tamen, sed successu temporis aduenturæ.

Singula diligentissimè notanda veniunt in papyro dicta.

Salium indicia.

Vapores adhærentes vasis spondilibus, in ignis primo gradu, etsi cõgelentur in formã salinæ materiæ similem, non sunt vera salia, sed eorum apparentiam quandam habent, ac similitudinem tantùm: plerumq; resoluuntur ignis calore, quòd substantiæ

volatilis existant, proprietatisque mercurialis, euanescent. Vnde Chiaticas pronunciat, Podagras, Chiragras, vtrumque calculum, renum & vesicæ videlicet, morbillos, membrorū conuulsionem, ac tartareos morbos. Quæ iudicia tamen, subsequenter alijs indicijs confirmari debent. Hæc sunt potissima primi processus indicia, per ignis gradū primum apparentia, priusquam destillatio guttarum, fluxusque fiat earum in vas recipientis.

Ignis secundus gradus.

PRæterlapsis tribus primis horis primi gradus ignis, epistomiolum è rostro galeæ fuerit eximendum, mox inde vas receptorium apponendum, commissura luto munitissima, successiuo progressu gradus ignis inchoandus est, vt & sensim guttæ in galea collectæ, cum spiribus inuisibilibus condensatæ, præter exhalationē, in vas submissum descendant. Calor hic ad hunc modum regendus, vt inter guttas singulas, interuallum temporis sit, vt ab vno (progressu moderato, non nimium accelerato, nec etiam tardiori) numerari possit vsque ad denarium. Tantisper ignis huiusmodi continuandus, vsque dum guttulæ decedentes albescunt. Verum si guttæ prædictum interuallum non obseruant, ignis augendus, vel minuendus artificio fundi versatilis, dum ad iustam caloris dicti pro-

proportionem redierit. Vbi color guttarum albus immutatus fuerit in citrinum, indicium dabitur liquores primos, & inualidos omnes ab vrina separatos, ascendisse, ac solum tenuiores vapores terre permixtos in cucurbita restitisse. Quo percepto recipies amoueatur, admoto alio sicco, nulloque humore madido, solum pluma, repurgato, in quo receptorio totus vapor est excipiedus, vt in fundo cucurbitæ nil præter feces aridissimas relinquatur: hoc ipsum facile percipi poterit, & cucurbita nõ vsque adeo mergitur sub arenâ. Quicquid apparuit à prima recipientis amotione, vsq; ad secundâ, accuratiùs in pap yro notandum, quod in eo prima & præcipua hoc in opere, lateat artis huius indicia. Tandem liquores ambo qui recepti sunt, librentur separatim, & vtriusq; pondus alijs indicijs annotetur. Etenim pondere facilimum est iudicatu, quod primorum in vrina, corporeq; patientis, præcipuum dominium habet. Exempli gratia: ponamus crudâ vrinâ pèdere vncias octo, cum granis quindecim: Item humorem primæ destillationis, vncias quinque, ducenta & quinquaginta grana: secundæ verò destillationis ex vapore, vnciam vnâ cū ducentis quinquaginta granis, quæ simul aggregata numerant vncias septè, & grana decem, hæc ab vncijs octo, & granis quindecim detracta, vnciam tantum vnâ & grana quinque,

que, fecibus in fundo cucurbitæ relinquunt, Concluditur inde patientem esse cum naturæ, tum proprietatis Mercurij, cum liquoris primi pondus, in prima destillatione sit, vnciarum quinq; ducentorum & quinquaginta granorum. Verùm, destillationis secundæ vapor ponderis vnius vnciæ, ducentorum & quinquaginta granorum, pondus fecum superat, vnius videlicet vnciæ cum granis quinque. Pariter ambo posteriora pondera sulphuris & salis, simul efficiunt duas vncias & ducenta quinquaginta quinq; grana, superantur, à primo pondere mercuriali, duabus vncijs & quingentis quadraginta quinque granis. Primæ destillationes omnes guttas emittentes mercurio tribuuntur: quæ secundò sunt, sulphuri: feces verò sali. Verùm primæ omnium animaduersiones, ante guttarum stillationem, parui admodum penduntur. quòd suas condiciones varient pro ciborum ac potus varietate.

Ignis gradus tertius, pro Sulphure.

Postquam de radicali humore, per destillationem egimus, ad spiraculum vitæ veniendum est nobis, in quo situs est calor naturalis, motus, conseruatio, & sustentatio, videlicet in sulphure. Quum igitur color guttarum citrinus, in spissiore, & rubicundiorè transmutari videbitur, mutandum est, &

est, & amouendum secundum vas recipiens, admoto tertio. Hac in operatione summa cum industria, notandæ sunt adhærentiæ, tam vaporum, quàm fumorum, materiarum oleosarum ac salinarum: primò, loca vnde assurgunt, & originem ducunt: secundò quibus adhærebunt, ac interea per quæ loca trāsfitum faciēt ascendendo, idq; inter earum ortum & finem, aut situm: tertio cuius conditionis, status, adhærentiæ, ac formæ sint futura, vtrum augeantur, minuantur aut euanescant. At quia sulphur (de quo hoc loco fit mentio) dominium in sanguine præsertim habet, ratio postulat sanguinis obseruari distinctionem, iuxta personarum diuersitatē, cū ætatis tum qualitatē. In pueris tenuis habetur sanguis, acutus, & aquea substantia plenus.

In adultioribus, vt annorum triginta, purus est, mundus, subtilis, & calidus. In senioribus verò paucus, spissus, & crassus.

In obesis, etiam paucus, grauis, frigidus, ac tenuis.

In macris, è contra multus, calidus & læuis.

In viris autem longè tenuior, & calidior, quàm in mulieribus, in quibus est spissus, crassus & frigidus.

Sanguis omnis abundans, & crassus, hominibus præbet vires, audaciam, & robur.

Con

Contrà, subtilior timiditatem exhibet, pa-
uorem, atq; stupiditatem.

Habet etiam in vnoquoq; membro, parti-
culares quasdam cōditiones, vt in venis pul-
satilibus, admodum subtilem, in pulmone
puram, in corde calidam, in venis commu-
nioribus spissam, in hæpate mixtam, in sple-
ne verò frigidam. Notandum, si virtutes, & fa-
cultates eius impediuntur opilationibus,
vel resolutionibus, in quouis animalium ge-
nere, vita pariter eorū hoc ipso diminuitur,
& præsertim in hominibus, in quibus nedū
animę domiciliū, verum etiam fomētum spi-
ritus eorum est, & omnium partium sui cor-
poris maxima refocillatio: verum in brutis
irrationalibus, carnis omnis est nutrimen-
tum. Iam demum ad ignem huius tertij gra-
dus, veniendum est, per foraminum apertio-
nem, ad eorum patentię tres quartas, fundō
versatili promotō. Hoc ipso calore sensim
aucto, spiritus exurgent, & oleosæ substan-
tiæ quædam crassiores, ac sulphuræ, quæ-
quidem trifariam resoluentur. Primò, in vē-
tositates aereas, inuisibiles, & imperceptibi-
les: Secūdò, in modum vaporum visibilium
discretèque perceptibilium, & sub finem in
forma nubium: Tertio verò substantialiter,
& essentialiter in forma quadam olei, itē
corporaliter in forma falis, & sensualiter in
forma tartari, tangibiliter, ac visibiliter ad-
hærentis.

hærentis. Notandum hoc loco, nedum in duabus primis destillationibus, verû etiam, in ista tertij gradus, primos vapores ascendentes, vocari flatus, aut ventos: item subsequentes dici fumos, aut fumositates: & tertio surgentes appellari nubes, vel pruinas. Primò igitur, in hac tertia destillatione ascendant flatus inuisibiles: secundò fumi visibiles, qui præfigurant nobis subtilissimâ substantiam radicalis humoris, & sunt naturæ mercurialis aquæ, & animalis, quorum flatum initium, medium ac finis accuratissimè veniunt annotâda, & locus vbi surgere cœperit oleosus ille fumus sulphureus, & spiritalis naturæ. Postremò verò nubes assurgunt ex terrestri materia, quæ salinæ substantiæ sunt, & corporæ naturæ. Non aliter enim quàm scitur elementum aeris, terram subintrare, ac penetrare, per poros & cauernas, ibidem resolutus in aquam, semper inferiora defluendo petit, in humano corpore pariter, vapores à stomacho surgentes, penetrant in regionem capitis, ibi tandè resoluti per congelationem, defluunt ad inferiora corporis membra, quæ miserè quandoque torquent.

Salium incidia.

Nonnulla similitudinem habent roris maij, quædam alia grandinis aut niuis glaciei, tartari, alabastris, lapidis, cretæ, &c.

Si

Si colorem accipiant, ocræ similem habent; argillæ, pulueris laterum, boli armeni, vel communis, rubricæ lapidis, viridis montani, indici, lazurei, & similiū. Quod formam conernit, aliqua salis, grana referunt, lapidum crassiūculorum salis armeniaci, salis petreæ granorum oblongorum: nonnulla per ignem liqueſcunt, alia sunt fixa, & incombustibilia, alia in modum aluminis rupei, vel plumosi, aut albi vitrioli. Multa suam naturam in igne retinent, vt sal gemmæ, alia in aquam proiecta non resoluuntur, nec in humido loco sita (nisi hoc fiat aqua peculiariter ad eum vsu præparata) vt camphora. Quædam resoluuntur quouis humido loco, vt sal marinum, sal absynthij, vitrioli, montanum, &c. alia per ignem liquata, reducuntur in massam, & acuitatem suam naturalem non retinent, imò redduntur acuta magis, & corrosiuora, vt sunt hallensia Germanica, hispanica & burgundica.

Separatis igitur à fecibus terrestribus, cum stis humentibus, igne tertij gradus, hic iterū augendus erit, apertis omnino foraminibus. Hinc fit vt assurgant substantiæ crassæ quædam, & vario modo coloratæ, iuxta morborum conditiones (quod quidem in omnibus examinibus non semper accidit) quandoq; in rubeum colorem, & alios admodum pulchros, atq; delectabiles, vti flauos, iacinthinos,

nos, purpureos, ametistinos, azureos, turcoisios, &c. aliæ permixtæ sunt flauo, viridi, rubeo citrino simul, albo lazuroq;: sunt & alię nigra plurimùm, & cinerum instar adustæ. Nonnullæ carent odore, aliæ fœtidę vt nau-seam prouocent, aliquę fragrantissimę sunt: hæc annotanda quæquæ, vnà cum adhærentijs & locis, coloribus alijsq; similibus indicijs. Quo peracto, si videbitur nihil ampliùs apparere, claudenda sunt omnia fundi duplicati foramina, quo frigescat fornax, id plærumq; fieri solet horarum spatio trium. Vas destillatorium frigidum eximatur.

Salsum iudiciũ alterum.

FEces à vase frigefacto iam, eximẽdę sunt, maxima ramen industria, ne quicquam earum depereat, ponderandæq; præcisẽ, notato pondere seorsim. Hoc loco rursus operatorem, vel examinatorem decet, patientis scrutari conditiones & proprietates, vtrum etiam ex mercurio, sulphure, vel sale morbus originem duxerit. Si verò morbus comperiatur ex sale, cum natura patientis, eiusmodi feces, ponderibus salinis librandæ, si autem ex mercurio, vel sulphure, quodq; proprijs. Notatis vtique ponderibus, istiusmodi feces, in ferrea patina, vel cuprea mundissima, prunis expositę, sensim in exhalationem exiccentur, indẽque adurantur, notatis inte-

rea singulis quæ apparebunt, siue flammæ sint, tumores, flatus, sibilationes, &c. quanto tempore cremabuntur, coloribus, fumis, & qualitatibus flammarû ab hac vrente materia productarum. Verûmenimvero, quia citissimè fit adustio hæc, flammaq; repente perit, industria, vigilantiaque maximis opus est inter annotandum. Materia sonitum edens in igne, mercurio fuerit adiudicanda. Quæ verò tumultus atque magnos rumores excitabit, sali tribuenda. Flamma quæ fulgurationes emittere videbitur, cum aliqua resonantia tamquam reflexionis Echo, sulphur denotat. Exusta prorsus materia, tandem eximatur tota, vt eius nihil pereat, & in vrinali vitreo posita, perfundatur aqua communi limpida, maneatq; per horam accuratissimè cooperta. Postmodû effundatur eiusdem aquæ, trigecuplum, ponderis vstæ prius materiæ, ac per aliam horam quiescant simul humido loco. Tandem coletur aqua per pannum, in aliud vitrum, & eiusmodi colatura, sinatur igne lento per euaporationem evanescere. Quod congelatum erit in fundo, seruetur. Verûm, id quod reliquum est ex fecibus à colatura manens in panno, siccetur igne lento, ac ponderetur salis ponderibus. Inde cognosci potest quâto per ablutionem defecerit, hisq; ponderibus vnâ cum præcedentibus iudicari, cuius conditionis inter prima

prima principia, morbus & patiens extiterint. Cæterum an vltimæ feces eiusmodi, quid ex Mumia contineat, quam vt sulphur existimamus: aut ex tartaro, quod loco salis habetur: vel ex limo, qui mercurij rationem obtinet, facile diiudicatur: hoc omne p adustionem, idq; tribus indicijs. Primo, sulphur exhibet cœruleam flammam: mercurius fumum obscurum: tartarū verò, vel sal ipsum, nihil horum exhibet. Secundo, tartarum fixum & graue manet: Mumia rubens est, ac leuis: limus autem, vel mercurius est flauus, adurens, & non fixus. Tertio quidem indicio, sub vltimam adustionem, odor mercurij dulcis: Limi odor est acrior & mineralis: tartarum autem odorem nullum, neq; gustum habet, qui aliquatenus percipi queant. Item ex materia dissoluta per ablutionē antea dictam à fecibus, fieri potest, vt supra, ponderando prius, & postmodum adurendo, præter excandescētiā, deinceps vbi frigefacta fuerit, rursus ponderando, quod minus erit, hoc ipsum fuisse mercurium in ea iudicandum est. Postremum eitis examen hoc esto, scilicet, vt secundò iam aduratur igne vehementiori quàm antea, si quid ponderi post frigefactam materiam deficiat, id ipsum iudicetur sulphur extitisse: quod reliquum erit ab adustionibus, est sal eiusdem vrinæ. Singula notentur accuratiùs, & inscribantur

papyrò cum cæteris, vt sunt odores, flamme,
fumi, colores, &c.

Colorum indicia.

Quo melius de coloribus in hac arte iu-
dicetur, preciosorum lapidum primis tribus
principijs naturalibus, iuxta suam naturam
distributorum, colores muruandi sunt.

Sulphureorum lapidum preciosorum à
coloribus, in urinarum examine
sumpta iudicia.

Citrini lapidis color, facultatum nutri-
tiuarum, & expulsuarum defectum in-
dicat, in vrinarum examinibus.

Topasij color, apostemationē in renibus.

Chrysoliti color, annorum augmentum.

Smaragdi, opilationē radicaliū humorum.

Prasini, renum, atq; diaphragmatis detri-
mentum.

Malachitæ, concoctionum defectum.

Iaspidis, venarū pulsatilem, & membro-
rum contractionem.

Turquesij, naturalium virium & rationis
impedimentum.

Lapidū colores mercuriales, & animales.

Cristalli color, indicat imminutionē
digestiue & attractiue facultatum.

Berilli, carnis inflationem, stomachi, & inte-
stinorum.

Adaman;

Adamantis, humiditatis superfluitatem.
 Calcidonij color, hæpatis inflationem, capitis, & suarum partium.

Saphiri, musculorū corruptionē, denorat.

Perlarum, defectum nutrimentorum in facultatibus penetratiuis.

Alabastri color, oppilationē, aeris, & respirationis, tam in genitalibus, quàm intestinis.

Lapidis spongiosi, turbulentiā sanguinis ac memoriæ.

Salinorum lapidum pretiosorum colores.

Rubini color, significat virtutum sustentatiuarum, & moriuarum defectio.

Spinelli, pinguedinis inflationem.

Pallassi, plurium accidentia morborum.

Granati, splenis siccitatem.

Carneoli, pulmonis putrefactionem, & membranarum.

Coralli, digestionis impedimentum.

Hæmatitis, indurationem intestinorum.

Porphiritis, debilitationem spirituum corporalium, vti sensuum, colore suo denorat.

De membris interioribus & partibus eorum.

Cerebrum, est nobilissimarum facultatum animæ domiciliū, vt sunt intellectus, in regione frontis: Memoria in occipito: Ra-

tio verò, mediam inter præcedentia regionem tenet.

Pulmo, receptaculum est elementi aeris, ad vitæ fomentum, & nutrimentū: membrū hoc follium instar aperitur, & comprimitur, quo quidem artificio naturali, concipit aerē, & emittit, nouum semper attrahens, quem ad cor aspirans in refrigerium, recenti fomēto continuo temperat intensum calorem occultum in eius centro, sine qua respiratio-
ne, vitæ suffocaretur igneus ille vigor, quo cuncta viuunt animalia: non aliter, quam videmus, artificialem ignem elementatum, aere sine minimè viuere posse.

Hæpar est receptaculum puriorum partium nutrimenti, separati per stomachum, eoque relegati, vt ibidem in sanguinē transmutetur, ex quo postmodum cætera corporis membra quæque sumunt alimentum. Hoc loco notanda venit excellentissima separatio naturalis, trium partium, quarum vna est sanguis purior, & nobilior, ad nutrimentum corporis assumptus, ab alio impuro & superfluo sanguine, aqua pleno ac humiditate superflua leiunctus: tertia pars est amaritudo venenosa, quæ separatur naturaliter ab alijs, vt non permisceatur nutrimenti.

Cor, est fons vitæ vegetatiuæ, nec non centrum, ex quo procedit calor naturalis, & radica-

radicalis humor in alia membra quæuis : est que domicilium omnium affectuum bonorum, atque malorum. Considerandum utiq; timore pauoreque, facultatem attractiuam in corde, tam efficaciter ad se, ab alijs membris corporis trahere sanguinem, & reuocare nonnumquam, vt vsque ad suffusionem & sui suffocationem, ob nimiam abundantiam, id ipsum fiat. E contra, propter nimium gaudium, & repentinam, in opinatamque læticiam, virtus eius expulsiua sanguinè à se pellit, ad alia membra, quo faciat ista sui gaudij participia. Hæc est eius bonitas, & affectus maximæ confœderationis in reliqua membra. Quo fit etiam vt odio, vel inuidia, & ira præsertim inordinatis, vitiosi liquores cum sanguine mixti, nedum ex felle, verum etiam ex omnibus alijs membris, refugium ad cor habentes, attrahantur, & humor omniscum eo, membraque sua linquant, suis viribus destituta, vt in eis vitales spiritus pariter deficiant, & cordis animales per illos inficiantur.

Stomachus, primum est receptaculum ciborum, & potionum, primusque separator puri ab impuro, qui purum ad Hæpar relegat, impurum autem ad intestina. Situm habet præcisè sub diaphragmate, non aliter quam olla sub suo cooperculo.

Intestina, sunt meatus, per quos, excre-

menta crassiora necnon superflua (quib. natura non indiget, quod ex eis sibi necessariū elicuit) vt inualida reijcit.

Diaphragma, velut firmamentum, est separationis & medium inter superiorem ventrem (in quo pulmo, cor, & venæ arteriales situm habent) & inferiorem, stomachum, hæpar, fel, splenē, in testina, renes, vesicā & genitalia vasa continentē: quibus omnibus in genere, nutritiuę corporis facultates insunt.

Renes, duo, receptacula sunt sanguinis superflui, à puro separati per hæpar, & hoc loco relegati, vt amplius coquatur, digeratur & ab aqua sua repurgetur, quæ tandem ad vesicam remissa, per eam transit in exitum.

Fel est receptaculū inualidi, amari, ac venenosi cuiusdā sanguinis, à valido separati, vt non intret in nutrimentum corporis: adhæret hæpatis contauicati, in formam crumenulæ.

Splen, est aliud receptaculum, felli ex opposito, quo recipitur sanguis crassior ac terreus.

Matrix, est vas generationis, in ventre mulieris, inter hæpar & splenem situm, paulò altius quàm vesica.

Vesica, receptaculum est & emunctorium inutilis aquæ, separatæ à sanguine nutrimenti, vt euacuetur ab eo corpus.

Ca

Capitis affectuum inditia, sub
vrinarum examine.

TRres sunt potissimi capitis affectus & morbi, vt Cephalalgia, Hæmicrania, & Cephalea. Primus originem ducit à saniosis fluxionib. secundus, ab humoribus falsis: tertius verò, ex vitreis liquoribus.

De Cephalalgia.

MOrbi huius indicia prima, sunt hæc. Primò, guttulæ quædam, vt coagulati sudoris, apparent admodum subtiles, in vasis regione suprema, capitis videlicet, statim post nubis disparitionem, sub ignis gradu primo: suntque triplices, vtpote rubeæ, quæ lusciosos affectus oculorum denotant: spissæ, & crassæ, significant epiphoram: turbulentæ verò, lippitudinem.

Secundò, guttulæ huiusmodi, vesicularum instar inflantur, ac postmodum per seipsas comprimuntur, formamque recipiunt granulorum milij, sub ignis gradu secundo. A tribus coloribus hoc loco, morborum trium fieri iudicium etiam potest, vt ab albedine transparente, catharri: ab albedine obscura, flatuum in auribus: & eadem viscosa, nariû oppilationis.

Tertiò, grana quæ dicta sunt, ignis calore soluuntur in substantiam ad modum viscosæ pinguedinis, quæ per latera vasis defluit

ad loca, quibus morbi sedem fixerunt in corpore patientis, idque sub ignis tertio gradu. Colores quoque tres apparerent, ut flauus, quo significatur ophthalmia: flauus clarus albuginem denotat: flauus autem valde subtilis, oculi nubeculam.

De Hemicrania.

Primò, apparent gutte sudorù aliquatò maiores prioribus, scz in Cephalalgia, sed non ita claræ. Sensim augmentum sumunt eodem vasis loco, per què regio capitis notatur, in qua morbus dominium habet: deorsum tendunt, & ibidem ut perueniunt, per digestionem exiccantur, ignis primo gradu. Colore albo, surditatem aurium denotant: albedine crassa, & spissa, gemellos: duritiæ vero iophoniam.

Secundò quidem, eodem loco in quo exiccatae sunt, apparet postmodum albedo quædam, aluminis instar adusti, quæ tandem inflatur per augmentum in spongiæ formam, idq; secundo gradu ignis.

Tertiò, non resoluitur inflata hæc materia, imò potius indurescit, vsq; ad vitri duritiem, tandem ignis calore vehementiori, separatur à vase, sub ignis tertio gradu. Colore luteo significat Ephialtem: leuitate quidem, Epilepsiam. Si verò dicta materia compacta sit ac fortis, Maniam denotat, & Apoplexiã.

De

De Cephalæa.

Hoc loco valde maiores apparent guttæ præcedentibus, ab initio turbulentiæ, vt ipsa materia, ex qua sumferunt originem. Tandem clariores effeçtę, varios colores accipiunt. Sunt in ignis gradu primo fixæ. Citrinus color earum, Corizam denotat: citrinus lucidus, polipum in naribus significat.

Secundò, nonnullæ minuuntur atque disparescent, verum aliæ coloratiores apparent, ac in vltimum gradum ignis permanent, in quo tandem euanescent. Colore suo viridi, significant contorsiones: flatibus obscuris, lethargiam: viridi colore verò, & aciditate sua, tetanum denotant.

Tertiò, in eodẽ guttarum situ, fixatur materia colorata quædã, & pinguis instar olei, quæ postmodum exiccata, vestigia relinquit salis transparentis, eius coloris cuius est sua natura, quæ postremò resoluitur ignis tertio gradu. Colore cæruleo, vermes denotantur, qui color si valde clarus extiterit, quietis & somni priuatio: Amarulentia quidem, inquietudinem omnem significat.

Postremis examinibus in Cephalalgia, sciendum, catharos flammam pallentem producere, carneo colore permixtam, & fumum flauescens, obscurum atq; turbulentum. In Hemicrania, tartara, necnon salis liquoris, flauam producunt flammã, turbidam & obscu-

obscuram. In cephalea, Brancus, aut liquor vitreus, viridem flammam excitat cœruleo permixtam, fumumq; flauum, lucidum atq; transparentem.

Pulmonis indicia.

TRibus morbis potissimum subijcitur pulmo, scilicet, inflammationi, putrefactioni, & opilationi. Inflammationis guttae, primo gradu ignis, statim assurgunt, quod aërea sint imbutæ proprietate, pulcherrimæ transparentiæ sunt: excolant sæpius per latera vîtri, vsque in primam pulmonis regionem, at momento post, rursus ascendunt, postremòq; viscositatem concipiunt. Tres potissimum colores produciunt, accidentibus vt ex calore ac tenuitate, colorem album, formam spongiosam, & viscosam, quibus amorphysim, & tulsim denotant. Ex mucillaginosa materia, colorem cereum edunt, atque fœtorem, & inde pleuresim indicant. Pulmonis putrefactio suis indicijs innotescit, ignis gradu secundo, hoc videlicet, quod guttarum loco, manifestatur mumia pinguis & colorata, circa pulminis regionem, eo loco, vbi latet ipsa putrefactio, per fumum obscurum ac turbidum, qui tandem in carneum colorem abit: tribus de causis inflatur: primò ob defectum, vnde contrahit austeritatem, & crassitiem, & ex ea significat atrophiam: secundò

etundò ex propria natura, qua quidè acquirit luteum vel mellinum colorem, & peripneumoniam denotat: tertio verò, propter superfluitatem nigrescit, inde quidem significat, eupyrema, necnon pthysim. Pulmonis opillatio, detegitur igne tertij gradus, in forma tartareæ substantiæ, calcineæ, terreæque. Varios colores cõcipit ex natura triũ primorũ, vt ex mercurio, cinereũ: ex sale rubeũ: & ex sulphure, citrinum: Ex accidētibus alios, vt ex inflatione, lactis albicantem atque turbidum colorem, inde nobis dyspneam denotat: ex tartaro gipseum colorem, per quẽ, rufsim indicat. Verũ ex opilatione, flauum & spissum, inde significat orthopneam & asthma.

Pulmonis colores.

Pulmonis color ob inflationẽ, est citrinus rubore Pallasij lapidis, & cœruleo mixtus. Putrefactionis color in pulmone, est niger, crassus ac turbulentus, in fumo vaporoso manifestus, & super materiam adustam, pellicula nirens obducitur.

Opilatio fumum edit mox transeuntem, non sine sibilationibus & rumore. Huius materia exusta, tres colores producit, album vnum, gipseum vel cretaceum: secundum latericeum aut rubicundum: tertium autem, cinereum.

Flam-

flamma flaua viridi permixta, qualis ex cū pro fuso, si diuturna lucidaque fuerit, metallicum venenum denotat, vnde morbus originem cæpit.

Verū enimvero, nulla profum apparette flamma, sed materia solū odore dulcem, fragrantiam edere, morbum ex veneno prouenisse vegetabili indicari potest.

Cordis indicia, per examen.

Vitales spiritus in corde, tres p̄ncipales facultates habent, videlicet, Attractiuam & magneticam: Retentiuam, aut sustentatiuam: tertiam autem expulsiuam.

Virtus attractiua, colores tres habet sanguini conuenientes, vti sanguis citrinus, transparentis, clarus ac lucidus, non acidus, spatium indicat: Rubeus, pinguis succulentus, & acutus, causam denotat. Sed ille qui succum fetentem, & mucilaginosum habet, mœrorem cordis ac tristitiam significat & synocham.

Virtus retentiuā tres pariter colores habet, per quos tartarum indicat: primus est in modum aquæ viscosæ, tenacis, & non fluxibilis, albæ claræque, litiditiam significat. Similitudo colorq; materiæ indurata, coloris albi lactis, & turbidi, palpitationem cordis indicat: color cinereus, durus & non fluxibilis, in modum gipseæ materiæ vel calcis viuæ, syncopem denotat.

Facul-

Facultas expulsiua cordis, colore suo pallido lucidoque, & per flauedinem humiditatis eius aquosæ, mœstitiã significat: item à colore mellis obscuro, & per amarum liquorem fluidum, hectica denotatur: Verùm colore virescente, & liquore suo falso, denotatur appetitus atque marasmon.

Flammæ cordis etiam, ab industrio poterunt examinatore cognosci, per ea quæ superius dicta sunt.

Hæpatis indicia, morborum eius,
& symptomatum.

Spiritus naturales in hæpate, pariter & tres facultates obtinent, scilicet, dissolutiuam: transmutatiuam: & subtiliantem. Dissolutiuã calori quidẽ est obnoxia, duosque colores habet, nempe caneoli, quæ recenti sua mumia præfiguratur anasarcham: colore fuscò flauescente, ac sua mumia aquosa, denotatur ascitem, timpanitem, & ictericiã flauam.

Virtus trãsmutatiua, est oppilationi subdita, colore suo spadiceo, putridaque mumia, significatur hectica, & mumia congelata, denotatur oppilationem, scyrrum, & ictericiã nigrã.

Facultas verò subtilians, corruptioni subijecitur, & mumie putrefactioni, quod quidem à colore flauo cognoscitur, & obscuro, similitudinem electri habente, vnde iudicatur apostematio, corruptioque alicuius vene in hæ-

in hæpate, lunatica, & ictericia viridis. Hæc omnia diligentissimè notanda sunt, quodq; suo loco, flammæ, fumi, gradus ignis, &c.

**Stomachi, & morborum
eius indicia.**

TRibus à natura dotibus ornatur stomachus, videlicet, consumète virtute, sympatia & concordantia cū singulis membris totius corporis, & conditione proprietatèque digestiua. Virtus cōsumens tres colores habet, quorum vnus est cœruleus & spissus, quo denotatur, fragilitas & corruptibilitas: alio viridi colore mixto, cœruleo obscuro, significatur opilatio: tertio verò flauo, mixto viridi subtili, denotatur tenasmon, & vlcera, necnon apostemationes, ac inferiorum partium exitus. Sympatia similiter colores tres pandit, vnum carneum lucidumque, per quē tumores & inflationes indicat: alium rosarum instar, quo denotatur colica, singultus, & hæmorrhoides: tertius color est viridis in modum vitri, quo significantur vomituū excitationes, & vermes omnis generis. Digestiua tres colores etiam edit, quorum vnus flauus, obscurus, & nebulosus, significat lyeteriam: alius est luteus in ocræ similitudinē, qui dyarrhœam, colicam, & iliacam denotat: tertius flauus est, croceus, & fumosus, quo significatur dysenteria.

Sple-

Splenis indicia.

Splen pari modo tres facultates naturales habet, vnā cōsumnentem, & spongiosam materiam: aliam attractiuā, humidā & non solidam: tertiam insatiabilem naturam terrēam & crassam. Virtus consumens, colore suo in modum albicantis aquæ subtilis, per plumbeam flauedinem, & per mumiā, vnā cūm bullis cristallinis, oppilationem, & confossionem denotat. Facultas attractiuā, sub citrino colore, transparente, claro, fluido, subtili, & mucilaginoso, superfluitatem, & inflationem indicat. Facultas insatiabilis, per materiam purulentā, vt cumq; lucidā, subtilem, ac transparentem colorem habentem, vt manna, significat duriciem, scyrrum, phantasmata, deliquia animi, tristitiam, somnia grauissima, necnon heresipelā.

Renum indicia & vesicæ.

Tres etiā facultates habent renes & vesica, vt attractiuam, retentiuam, aut receptiuam, & expulsiuam. Attractiuā sub colore lactis turbidi, & sub obscura flauedine, formā lanosa villosaque, denotat, ob destructionem diamnē, abcessum, vlcerationes, & in viris, à prædictis indicijs, gonorrhœam, bubones, pryapismum, & coitus impotentiā: in mulieribus verò, mēstrua tam rubea quam alba, matricisque defectus. Retentiuā

M

sub colore sanguineo, spisso, ad laterum colorem tendente, necnon sub virulenti sanguinis apparentia, viscosi, mucilaginosique, tum propter impedimenta, diabetam significat, stranguriam, & apostemata. Virtus autē expulsiva, plures colores obtinet, vti sub mucilaginosā materia, villosa, & lanosa rubei coloris, obscuri, nigri, & sub arenosa materia, calculosa, tartarea, viridi colore, significat ab his omnibus oppilationem, & postmodū, vesicæ calculum mox inde subsequenter, vel stranguriam: sed à coloribus, rubeo, albo, vel flauo, nephritim denotat: per tumores verò, & inflationes materiæ vrinariæ in suo vase naturali, putrefactionē indicat. Notādū interea, renes eque subiectos esse calculo, arenæ, & calci naturali, atq; vesica, vel alia corporis membra. Sciendum etiam tartarum ipsum, sub diuersis coloribus, chiaticas, podagras, & chiragras producere, idq; auxilio sanguinis in hæpate superflui, materiæque stomachi mucilaginosæ: nō aliter quàm alia contagia, vt lepra, morbi venerei, similesque generantur ex squamosa materia, plumosa, villosa, &c. quæ singula diligentia summa cognoscenda sunt, atq; notanda. Nil vos remorentur scripta veterum Æthnicorum qui tradunt, in quinque membris corporis, dumtaxat, & non pluitibus, calculos & arenas generari vt in pulmone, renibus, vesica, intestinis,

stinis, & lumbis, Cùm ipsa docet experientia pariter & in cerebro generari, in oculis, & alijs corporis partibus: in felle sub viridi colore, in modum lapidis malachitæ: in splene coloris albi: & in hæpate rubei, tamq; pyritis rubicundi.

Conclusio.

Quo tandem Anatomix corporum vivorum faciamus finem, quæ peculiari, dono S. Spiritus, Theophrasto Paracelso, piæ memoriæ præceptori nostro, fuit reuelata, ut Æthnicorum enormes errores in medicinam introducti, nedum corrigèrentur, verum etiam prorsum ac radicitus euerterentur & extirparentur: quippe qui ab inimicis Dei naturæque, sunt in medium ab inferis allati non tolerabiles vsquam gètiùm abusus eiusmodi: bonos piosque viros medicos, admonitos velimus, vt sese hac in arte Anatomica, quam ipsis dumtaxat proponimus, nauiter exerceant, non tantum his exemplis insistentes, quæ hoc loco scripta sunt. Etenim ab exordio dumtaxat posita, quo melius, ac facilius instruantur in arte, per quam deinceps medicinam exerceant, à suis experimentis potius, quàm alienis. Quod quidem poterit medicus omnis, christianus, cui charitatis & non quæstus, aut turpis lucri causa, commendati fuerint ægri, facere sine discrimine vitæ, christianorum præsertim hominum. Hacten-

nus recentiores ex scholis Æthnicis mediculi, praxim pessimè fundatæ suæ theorices, impensis, atque periculo miserorum patientum didicerunt, quos mori si non vacauerit, iuuerunt potius quàm viuere. Vnde vulgatum in prouerbium abiit: Recenti medico, cimiterium esse dilatandum. Hac via curantur, vt nunquam in posterum ampliùs malè habeant. In schola verò nostra hac anatomica, medicinam addiscere quisque potest, absque præiudicio hominum, & præter conscientia suæ maculam. Tandem expertus in vrinarum examine spagirico, Deo primùm, & naturæ demum, fideliter inseruire valebit, ægrisque tutò subuenire. Faxit omnipotens Dominus Deus clementia & benignitate suis, tales exurgere medicos, quò miserijs & calamitatibus humanis, meliùs quàm antea consultum sit, eius concedente misericordia, cui soli honor, laus, & gloria conuenit in æternum.

Appendix.

SI quis forsitã dubitabit, hanc Anatomiam esse Theophrasti, Paracelsi nostri præceptoris inuentum, legat ea quæ libello de anatomia duplici scripsit, tum demum iudicet, an sit æquum autores, & inuentores bonarum artium suis priuare, cum laboribus tum honoribus. Interea tamen aliquot eiusdem auctoritate

toritates, ex libello hoc addere minimè pigebit, vt videatur ex qua pharetra, processit ista sagitta.

ANATOMIA THEOPHRA- STI PARACELSI.

A Vera sua origine Anatomia eò relegata est, vt existimatum sit hactenus, abundè, quæ ad hanc spectat, ex homine mortuo, seu cadauere potius percipi posse: id quod ego planè pro minimo, ac nihili æstimo: tamen non desint, qui hoc ipsum adhuc magis ducant, nec pauca inde colligere conentur. Qua quidem ex re Medicina in Theoricam deducta, neque sine magnis huc vsque erroribus suffulta est. Quædam enim rationes id ipsum agnoscunt, nempe multò alia quàm corpus mortuum esse anatomizanda: Nam hoc pacto, cum Anatomia instructum debeat efficere quemlibet Medicum, duplicem eam esse necessarium est, Localem alteram, alteram Essentialem. Cum itaque Localis vna esse debeat, qua ratione in cadauere deprehendi possit nõ video, nisi præcedente Anatomix exterioris cognitione, quam demum extincti corporis Anatomia sequi debet. Quod si quantulacunque saltem in vobis esset veræ artis Medicæ ratio, ipsi profecto fateremini, nullam in eo neque natu-

ram, neque essentiam reperiri vnquam posse, quemadmodum & vestrum nonnulli id quoque admirantur, quòd corpus mortuum rationis loco proponi debeat, vnde aliquid sumatur, quod viuo proficuum futurum sit, non expendentem Essentiam, proprietatem ac virtutem omnem, quæ Anatomie præcipua sunt, de siderari in eo ac planè simul esse defuncta. Proinde vos admonitos velim, si tamtisper uobis viui corporis conseruatio curæ est, eius, in mortuo salutem nullo modo quærat. Altera verò, quæ Essentialis est, hæctenus quidem intacta permansit, præcipuum tamen, ac professionis Medicæ summam plenè intra se cõtinet. Verùm quemadmodum communis iam consuetudo est, vt quæ meliora sunt omittantur ac iaceant, deteriora verò magna industria obseruentur, sic etiam in hac torpor & ignauia præualuit. Optimũ enim quodq; à nobis negligitur, ac reliquum magis arridet, ac procedit fortius, plusque apud vos sentitur quàm icteritia felina. Nam hinc omnium vestrorum tam profundus ac impeditus cum Theoricæ, tum Practicæ error, quasi per cuniculos quosdam in vniuersam irrepit professionem.

Principiò propter animi vestri caliginem, Localem quidem Anatomiam accipite in hunc modum, vt ex hac nonnihil quod sequenti rationi coueniat, intellagitis. Quod
quidem

quidem aduersum eos est, qui huic tantum student, & abundè sufficere arbitrantur, scire quomodo pulmo aut epar pendeat, aut qua ratione etiam reliqua sita sint. Nam si in eiusmodi rebus Medica ratio versaretur, fieri non posset, quin aliquid vobis hinc emolumenti contingeret. Atqui sum corpus quidè viuum, viam quoque è regione obseruari Anatomiam desiderat, viua certè corpora atque huic quidem æquilibrio conuenientia, accipienda declarat. Quod si Anatomiam hinc inde probè contemplemini, locum mihi detis necesse est, quo par pari comparem, habitus enim ac cuiusque membri substantia, ei tantum signo conuenit, in quo minimum delitescit. Quocirca Anatomiam vos querere decet ultra eam quam cadauer prescribit. Neque hoc mihi vitio vertatur, quasi vero Diaphragma nesciam, aut vestris adstipulari nugis cogar. Nam euidentis est ratio, quod multo plura ostendit vitæ Anatomia ad aliam vitam, quam si in defuncto inquirere velim id quod ad vitam attineat. Quapropter in hoc potius Anatomia obseruanda est, quo pacto morbi in hac se spargant, quie loci aut regiones suis peculiaribus morbis conueniant aut non. cuius quidem Anatomie rationem si habueritis, gloriari haud immerito potestis, aliquo modo vos philosophiæ dedisse nomina, probè nimirum & exacte,

indagādo id, quod in primis Medicū refert, Viuam igitur Anatomiam vobis proponite, non illam quæ cum laruis est lucta, ex qua nihil penitus elicere potestis aliud, præter id quod natura extrinsecus comprehendit. Quare hoc opus, hic labor est, vt maiorē isthuc iam, quàm hactenus operam adhibeatis. Ad hunc igitur modū Anatomia Microcosmi dignoscenda est vnà cum suis locis & regionibus in dictis morbis. Non quòd morbos locis accommodem, verùm quo & vobis officium sinam, & res clarius appareat, eadem toties inculco, saltem vt Anatomia quo pacto in flore suo ac suis exaltationibus, pergat, non omittatur.

Neque hoc mihi malignè interpretandū, quod in Anatomia vos tam diu detineo. nam eò me vestra cogit ignorantia, ac immensæ veterum scriptorum nugæ. Quòd si peculiariter de sola hac nobis esset (quemadmodum institueram) sermo, errores vestros clarius in medium producerem, ac planè vlcus vobis, vbi maximè dolet, aperirem. Cæterum hinc non alijs tantopere colligendus est fructus, quàm vt aliquando tandem relicta hac mortua Anatomia consideretis, ac rē æqua, quod aiunt, lance perpendatis, quàm falsè, quam que ineptè hactenus scriptitarint, quicunq; ad nostra vsque tempora de Anatomia sermonem texere sunt conati: qua quidem &

vos

vos & illi sic professione conspurcastis medicam, vt tantum non in vniuersum extincta sit, tamen nihil vobis restat amplius quam vt de Ferrariensium columnarum structura, deque Perusinis tantisper histrionibus gloriemini. Quocirca non tam Medicina, quam nefandus quidam fucus ac impostura hæc est merito nuncupanda.

Summum enim ac præcipuum hoc esse in Medico duco, vt confluentiam Anatomie probè intelligat, quo pacto loca & morbi inter se conueniant, nõ quia id citra exteriorum anatomiam fieri debeat, verum potius vt per eandem in confluentiam deducatur, cuius quidem rationem ac intellectum ubi habueritis, haud difficulter in vestram sententiam me commouebitis. Nam vt videtis quod quatuor sunt essentia, quæ unicuique semini suum dant profectum, sic eadem ipsæ vniuersam Anatomiam conslent necesse est. Id qua ratione fiat cõsultamini quæso. Porro tamen possit fortè Anatomie diuisio contingere, vt altera in Chirurgiã legetur, altera in ipsa permaneat Physica, rem tamen ipsam non vsque adeo ad vnguem ea diuisio attingere videtur. Anatomie siquidem Geometria intellectum alia ratione præbet. Sed & Iliadi habitus id ipsum aperit, præsertim cū vnum corpus existat.

Quid enim ex omnibus, quæ ad medicum

attinent, hunc confluentiæ intellectu æquius pollet? cum præsertim citra anatomiam naturam fermè protulerit nihil? hinc est quòd omnia genera ac species separauit in semetipsa. Quonam igitur pacto mortuum cadauer secantes, extendentes, ac tam miserè laniantes, quicquam ex eo acquireretur, quod uenti utile futurum sit? cum id quod hic captatis nusquam adsit amplius?

Hęc aduersus quatuor humores dicta sint, qui nullum neq; locum neq; rationem Anatomix pati queunt, neque vlla via, quemadmodum feruntur ex his, morborum origines contingere possunt. Cur igitur tantisper de vestris humoribus gloriamini? quid sic ampullas & sesquipedalia verba subinde proicitis? quandoquidem non aliter atque poma in suis locustis prodeant morbi, & periade ut illic, ita etiam in morborum generatione aut sanguinem aut phlegma considerare ridiculum est.

Hoc itaq; si carueritis, quisnam à vobis tandem fatuum abiget, cum tam profunde radices egerit, ut euelli à quoquã vlllo pacto nequeat, quin & hoc certum est, eum qui pomis suos dare & adimere nucleos potest, nõ minus & morbis quoque non tamen consultis prius quatuor humoribus, dominari posse. Harum igitur ægritudinum ratio ex sola debet Anatomia ferre iudicium, non autem ex humo-

humoribus. Contemplemini quæso vos vel mespila poma: crescunt enim ea neque ex Colera, neque ex melancholia, verum potius ex confluentia Anatomia. Huc huc adhibete nares, & olfacite quidnam sit specificum, quod hunc fructum in radice adoriatur, idque etiam his comparate ægritudinibus. Nam eodem pacto & morbi nascuntur non secus, atque ex tellure fructus. Quapropter corpus ipsum, omnium ægritudinum quasi fundus est: ex eo namque non aliter, quam ex terra fructus, procreantur. Cum igitur corporis fructus morbi sint, circumspicite vbinam inuestigari debeat Sinapium, quod pro Eruca hactenus, sed falso, accepistis. Verum quemadmodum soletis vtilissima quæque spernere, ita etiam hac in re pristinam observastis consuetudinem.

Quemadmodum locale prius Anatomiam posui, ut in hanc sententiam intelligatis, quod ad ægritudinum loca attineat, quænam in vno morbo consonent membra, veluti quæ in pruritu pariantur, quæue in alopecia, quæ in hydropisi, quæ in Asclite. Similiter etiam quæ vermes & Ascarides foueant. Item quæ loca vitæ, quæ sint mortis, quibus in locis Mummia delitescat, in quibus Caducus lateat, vbinam paralysis gubernet, vbi lethargicus morbus, ac reliqui denique omnes.

In hanc sententiam conclusum volo: quor,
quam-

quamq; variæ sunt ægritudines, rotidè quoque esse corpora & loca, sicuti externæ quoque Anatomix vnique procreato suum corpus, idque proprium ac peculiare conferunt. vt enim Duelech argentum non producit, ita nec hydropisim epar. Quocirca mortuum cadauer haud iniuria reijci, sperniq; potest, ceu ad hanc rationem capellendam minime idoneum, quandoquidem cognitio ista non ex physico corpore proficiscitur, verùm potiùs ab externo, eius quod intrinsecum est, corporis, agnitionem capias necessum est.

Cæterùm & de Effata quidem Anatomia nonnihil dicendum est: quod cur fiat, hæc est qua mouemur ratio, quod multa subinde in subiecto inquirere conamini. An hastenus non tātulum in vobis habuistis iudicij, quod nullum vnquam in Vita subiectū fuit? Quid nam in eo quæritis, cū sciatis maius aliquod esse à quo subiectum pati oporteat? respicite quæso terram, ea pino velit nolit suum exitū admittere cogitur. Quid igitur Epar tādem prohibere possit? An quicquam iudicij vestra habet medēdi ratio, cum subiectum perinde ac morbum contemplemini, putetisq; cognito subiecto rem (si dijs placet) optime gestam? Iam opinor rationem scitis. An non vos pudet tā crassa Minerua præditos, quòd subiectum pro materia & causa morbi accipitis?

pitis? Nunquam ne vobis suboluit, an præ vi-
ni copia subolere non poterat, quod vnum-
quodq; subiectum accidenti sit obnoxium?
id si vobis admittatur, quid quæso in subie-
cto amplius manet, quando adhuc accidens
superest? hæc ob id dico, quia quodlibet acci-
dens Effata Anatomia existit, quamuis licet
in subiecto circum volutemini: id quod ve-
stris præceptoribus acceptum feratis, cū nec
ipsi à vobismet melius quid reperire possi-
tis, illorum tantum verbis addisti. Hoc igitur
ita se habente, quod subiectum operiri
accidens oportet, quo se vestræ quadriparti-
tiones cōferent, quorsum vestra colera? quor-
sum vestri humores? quorsum qualitates?
quorsum etiam sex res naturales, & totidem
innaturales? Hæcine Medicæ professionis
ratio esse debet? Quocirca mirari desinō tan-
tam ubiq; tam in ædibus, quàm in plateis lā-
guentium phalangem, ac infinitam multitu-
dinem.

Verum quo tandem effatam Anatomiam
aggrediamur, hoc summum ac præcipuum
rei argumentum est, quod corpus physicum
nullo modo considerari oportet ad morbī
originem, nec in subiecto quicquam agi, ne-
que in eo morbum inquire. Sed perinde est
vt de pomo, quod vndenam crescat, promite
quæso si quid habetis. Num ex terra dicitis?
erratis. primum est enim subiectum; an ex li-
gno?

gno? neque hoc verisimile: nam rei subiectū est. Non aliter profecto hac de re loquimini, quàm si caput per fenestram protendente aliquo, dicat quis ex domo eum vel fenestra nasci. An quia gallinæ pullus ex testa caput rostello errumpat, ex duo procreari eum cōfestim dicetis? tota certè, quod dicitur, viatoroq̄ue cœlo erratis. quanquam rudiores, & qui parum rem intelligunt, astipulatores vobis non dabitō. Verùm vos egregij Domini Doctores, omnia & credere, & agere vobis probe licere putatis. Neque Aristoteles quidem mecum sentit, neque hi mihi credunt, aut vnquam credituri sunt, qui me roties deceperunt, quiue id adhuc conantur, quiue suæ tantūm rei student. Sed ij duntaxat fidē mihi habent, à quibus vtraque Anatomia dignoscitur: plus quidem eruditionis in vestris esse bibliothecis existimasset, quàm vt idiotas demum vestræ causæ testes adducere cogere mini: si quis ex specu aliquo prodeat, inde eum statim procreatum persuadeatis:

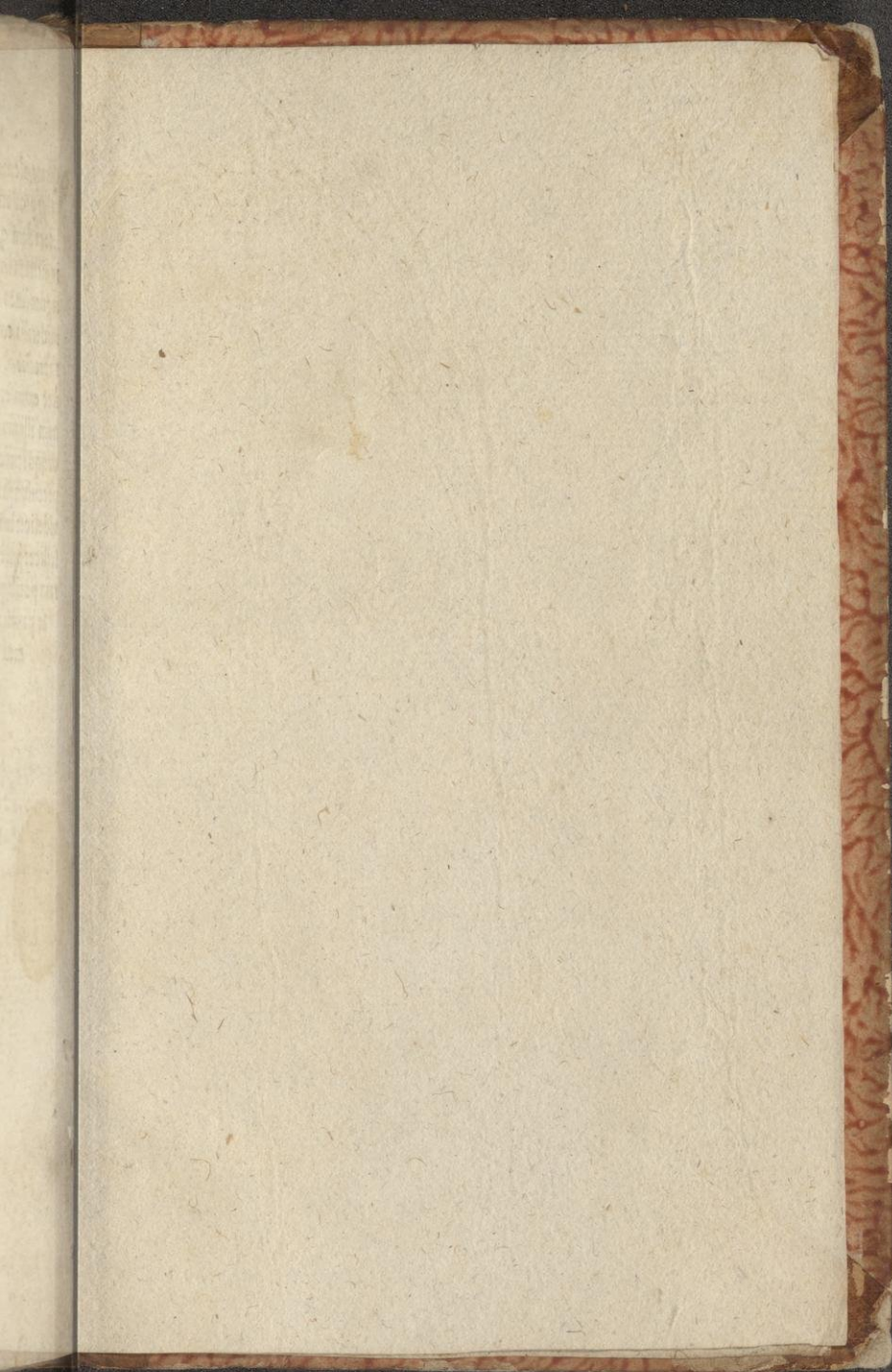
Atqui vt tandem rem expediam ac summatim dicam, Omnes sanè morbi à peregrino veniunt in subiectū. ex quo sequitur, quot poma, quot nuces, quotque fructus alij, rotidem etiam esse morbos. Et non pudet vos interim ea in quatuor secare partes, scilicet: **Hoc melancholia est, hoc colera, &c. Considerate,**

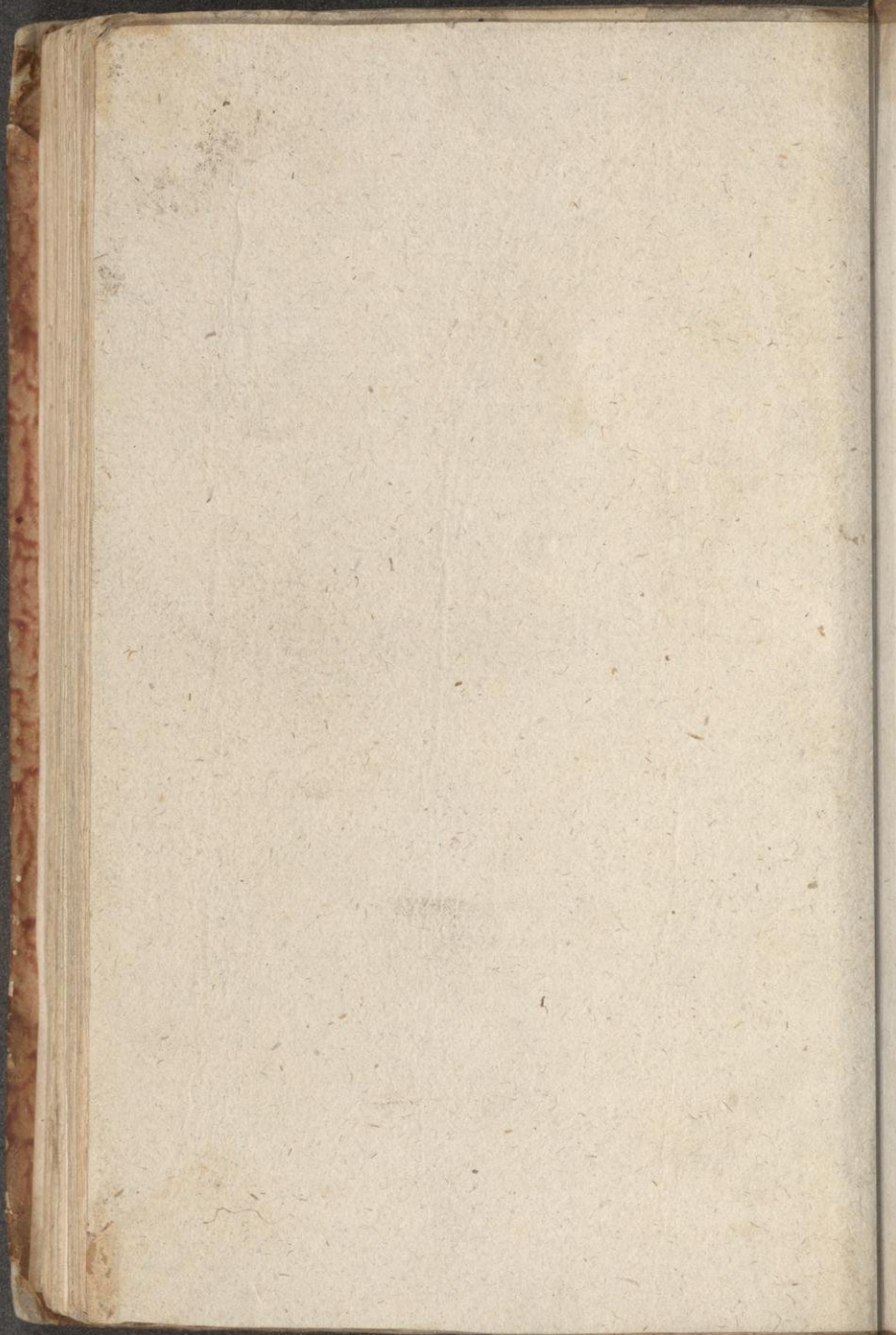
derate, elementū ignis, ex quo tam nix quàm calor provenit, tam frigus quàm calor. Similiter etiam quotquot eiusmodi accidentia ignitarum impressionum, totidē sunt etiam ægritudines in Microcosmo, & quotquot mineralia, totidem etiam morbi, quotque thereniabin, totidem & morbi. Sed quis nec extrinsecum quidem cognoscitis, quisnam illò vnumquotque disposuerit, qualecunque tandem vobis vestræ ignorantix operculum phantasia suppeditat, ex quatuor videlicet humoribus. Hem vos, quàm estis scilicet probè instructi? Poteratis vel purpuram potius, quàm eiusmodi viles contextisse pannos, ac ita centones ostentare, tamen si ne sic quidem alicuius momenti futuri.

FINIS.

In hoc libro tractatur de moribus
 et vitiis hominum et de rebus
 quae sunt in mundo et de
 rebus quae sunt in caelo et
 de rebus quae sunt in terra
 et de rebus quae sunt in mari
 et de rebus quae sunt in inferis
 et de rebus quae sunt in paradiso
 et de rebus quae sunt in limbo
 et de rebus quae sunt in purgatorio
 et de rebus quae sunt in inferno
 et de rebus quae sunt in caelo
 et de rebus quae sunt in terra
 et de rebus quae sunt in mari
 et de rebus quae sunt in inferis
 et de rebus quae sunt in paradiso
 et de rebus quae sunt in limbo
 et de rebus quae sunt in purgatorio
 et de rebus quae sunt in inferno

momenti sunt.

C 1111

1111

